

Службен весник

НА ФЕДЕРАЛНАТА ЕДИНИЦА МАКЕДОНИЈА ВО ДЕМОКРАТСКА И ФЕДЕРАТИВНА ЈУГОСЛАВИЈА

Број 1

Скопје

Година I

Президиумот на Антифашисткото собрание на народното ослободување на Македонија (АСНОМ), на 18 февруари 1945 година одлучи да се издава службено гласило на македонската држава. Издавањето на гласилото почна на 23 февруари 1945 година, кога беше објавен неговиот втор број. Првиот број на „Службен весник“ не беше издаден зашто беше резервиран за објавување на актиите на Првото заседание на АСНОМ и на актиите на Президиумот на АСНОМ, донесени во периодот од август 1944 година до почетокот на издавањето на весникот. Тие акти не можеа да бидат објавени во службено гласило во времето на нивното донесување поради тоа што седниците на овие органи се одржувани во услови кои што објективно не го овозможуваа.

Претседателството на Собранието на Социјалистичка Република Македонија, по повод прославувањето на 25-годишнината од Првото заседание на АСНОМ, ценејќи го историското значење за македонската државност на актиите на Првото заседание на АСНОМ и на Президиумот на АСНОМ донесени во тој период, заклучи да се издаде првиот број на „Службен весник“.

За систематизирање и приготвување за печат на овие акти, Претседателството на Собранието на СРМ образува Редакциска група во состав: проф. д-р Александар Христов, претседател на Правниот совет на Собранието на СРМ, Мире Доновски, секретар на Собранието на СРМ, Ѓорѓи Цаца, секретар за законодавство и организација на СРМ и Лазо Лабчевски, советник на Собранието на СРМ.

Редакциската група, во извршувањето на својата задача, утврди дека во „Службен весник“ не се објавени и актиите на Третиото заседание на АСНОМ, што се одржа по излегувањето на првите броеви на службеното гласило. Според тоа, во овој број на „Службен весник“ се објавуваат актиите на Првото заседание на АСНОМ, одржано на 2 август 1944 година, актиите на Президиумот на АСНОМ, донесени во периодот од 6 август 1944 година до 18 февруари 1945 година, како и актиите на Третиото заседание на АСНОМ, одржано од 14 до 16 април 1945 година. Систематиката на актиите за нивно објавување е извршена според времето во кое се донесувани.

Актиите објавени во овој број на „Службен весник“ Редакциската група ги приготви за печат според нивните оригинали што се наоѓаат во Собранието на СРМ, Архивот на Македонија и Институтот за национална историја — Скопје, а за актиите чии оригинали не постојат се користени нивните прејиси односно брошуриите во кои тие се објавувани во времето на нивното донесување. Актиите се објавуваат во оригинален шекст, без било какви измени во стило, јазикот и правописот на кои се пишувани. Во нив е извршена само транскрипција на сегашната азбука, што е општоусвоен метод при објавувањето на постари шекстови и ракописи.

Насловот на овој број на „Службен весник“ е истовештен со насловот што е употребуван при издавањето на неговиот први броеви во 1945 година.

Овој број на „Службен весник“ се издава на 18 февруари 1970 година во Скопје.

АКТИ НА ПРВОТО ЗАСЕДАНИЕ НА АСНОМ

РЕШЕНИЕ

НА АНТИФАШИСТОКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУЕЊЕ НА МАКЕДОНИЈА КАКО ВРХОВНО ЗАКОНОДАТЕЛНО И ИСПОЛНИТЕЛНО НАРОДНО ПРЕТСТАВИТЕЛНО ТЕЛО И НАЈВИСОК ОРГАН НА ДРЖАВНАТА ВЛАСТ НА ДЕМОКРАТСКА МАКЕДОНИЈА (АСНОМ)

Член 1

Основајќи се на суверената воља и правото на самоопределение на народот на Македонија, чии верни толкователи се представителите во ова Собрание, а во согласие со решенијата донесени на II заседание на АВНОЈ (Антифашистичкото веќе на

народното ослободување на Југославија) во град Јајце — 29 ноември 1943 година — Антифашисткото собрание на народното ослободување на Македонија (АСНОМ) се конституира во врховно законодателно и исполнително представително тело на Македонија и македонската држава, како равноправна федерална единица во демократска федеративна Југославија.

Член 2

АСНОМ врши законодателната и исполнителната функција на македонската федерална држава, доколку таја функција не ја префрлил на својот Президиум и на Народното правителство на македонската држава.

Член 3

АСНОМ го образуваат народните претставители, без разлика на народност, вероисповедание, пол, раса и политическо-партијска припадност, кои се дали доказателство, оти ја прихваќат борбата за самостојателност и слобода на народот на Македонија и народно-ослободителната борба на сите останали народи во Југославија, а покрај това се непомирливи непријатели на окупаторот и неговите помагачи.

Член 4

Законодателната власт АСНОМ ја врши на своите пленарни заседанија, а во времето меѓу заседанијата таја власт ја врши преку Президиумот.

Исполнителната власт АСНОМ ја врши преку својот Президиум и преку Народното правителство на македонската држава.

Член 5

АСНОМ и Народното правителство на македонската држава се врховни органи на народната власт во македонската држава како федерална единица во федеративна Југославија.

Имајќи пак предвид сегашното развитие на народно-ослободителната борба и степенот на изградувањето на власта во обштата држава, а како уште ги нема сите услови за образувањето на Народното правителство на македонската држава, функцијата на Народното правителство ќе ја врши врремено ПРЕЗИДИУМОТ на АСНОМ.

Член 6

АСНОМ си избира свој Президиум, кој е составен од претседател, два подпретседателя, два секретара и најмалку други 16 (шеснаесет) члена.

Член 7

За својата работа Президиумот одговара пред АСНОМ.

Член 8

Сите законодателни решенија на АСНОМ и неговите Президиум се објавуваат со подписите на претседателот и секретарот на АСНОМ, односно неговите Президиум.

Член 9

На територијата на Македонија важат законите на федералната македонска држава и законите на федеративна и демократска Југославија.

Член 10

До формирањето на Народното правителство на македонската држава при Президиумот на АСНОМ се образуваат нужен број оддели за разните гранки на државното управление.

Секој оддел се управува од начелник на одделот. Началникот на одделот ги води работите на одделот, под раководството и контролата на членот на Президиумот, а кого и одговара.

Член 11

Народното правителство на македонската држава, односно до неговото образование Президиумот на АСНОМ, има функцијата на народно правителство, основајќи се на решенијата на АСНОМ, а во согласие со решенијата на АВНОЈ, како и заповедите и решенијата на Националниот комитет на ослободувањето на Југославија, донесуе заповеди и решенија и контролира нивното споведување во македонската држава.

Член 12

Народното правителство на македонската држава, односно до неговото образување Президиумот на АСНОМ, има право да отфрли заклученијата и заповедите на сите народно-ослободителни одбори, ако не се во склад со законите на македонската држава.

Член 13

Работите на секое заседание на Собранието ги води Работното претседателство, избрано само за това заседание. Ова претседателство е составено од претседател, подпретседател, два секретара и најмалку 5 члена.

За секое заседание се избира и верификациона комисија составена од 5 члена.

Новото заседание го отвара Претседателот на претходното заседание, предлагајќи избор на ново работно претседателство.

Член 14

Ова решение влегуе веднага во сила.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“, на ИЛИНДЕН, 2 август 1944 година.

ЗА АНТИФАШИСКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

Секретар, Председател,
Љупчо Арсов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

ДЕКЛАРАЦИЈА
НА АСНОМ ЗА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА ГРАЃАНИНОТ НА ДЕМОКРАТСКА МАКЕДОНИЈА

1. Сите граѓани на федералната македонска држава се еднакви и равноправни пред законите, не гледајќи нивната народност, пол, раса и вероисповеданије.

2. На националните малцинства на Македонија се осигураваат сите права на слободен национален живот.

3. На секој граѓанин му е гарантирана сигурноста за личноста и имотот, загарантирано е правото на сопственост и часната иницијатива во стопанскиот живот.

4. На секој граѓанин му е загарантирана слободата на вероисповеданието и слободата на савеста.

5. На сите граѓани им се гарантира слободата на говорот, печатот, собирањето, договорот и слободата на друштвото.

6. Изборното право на демократска Македонија го вршат избирачите со тајно гласување на основание на општото, еднаквото, непосредното и личното изборно право.

7. Правото да избират и да бидат избирани во сите изборни тела во народната власт имаат секој граѓанин и секоја граѓанка кој се наполниле 18 години, ако не се провинени за некоје престапение. До дека трае народно-ослободителната војна, по решение на АСНОМ, може да се отстапи од принципите на тајното и непосредното гласување.

Малоумните лица, како и лицата кои са провинат по отношение на интересите на народно-ослободителната војна, се лишаваат од правата по точка 5 и 6 на оваја декларација.

8. Должност и чест е на секој за оружје способен граѓанин, без разлика на народност и вера, да учествуе како војник во редовите на народно-ослободителната војска и партизанските одреди.

9. Се забрануваат и прогонуваат сите фашиски и профашиски дејствија, оти са против слободата и независноста на братската заедница на народите во Југославија.

10. На секој граѓанин му е загарантирано правото на жалба против решенијата на органите на власта по начин предвиден во законот. Секој граѓанин има право на молба и поплака кај сите државни власти.

11. Народната власт се стара да отстрани непи-
сменоста и да ја подигне народната култура како
и да осигура бесплатна просвета.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“, на
ИЛИНДЕН, 2 август 1944 година.

ЗА АНТИФАШИСКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУЕЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

Секретар, Председател,
Љупчо Арсов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ НА АНТИФАШИСКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОД- НОТО ОСЛОБОДУЕЊЕ НА МАКЕДОНИЈА ЗА ЗАВЕДУЕЊЕ НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК КАКО СЛУЖБЕН ЈАЗИК ВО МАКЕДОНСКАТА ДРЖАВА

Член 1

Во македонската држава како службен јазик се
заведуе народниот македонски јазик.

Член 2

Ова решение влегуе веднага во сила.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“, на
ИЛИНДЕН, 2 август 1944 година.

ЗА АНТИФАШИСКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУЕЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

Секретар, Председател,
Љупчо Арсов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

ПРАВИЛНИК ЗА РАБОТА НА АНТИФАШИСКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОД- НОТО ОСЛОБОДУЕЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

Член 1

АСНОМ се собира по позив на Президиумот на
редовно и прекоредно заседание.

Член 2

АСНОМ се собира на редовно заседание по пра-
вило два пати годишно. На редовно заседание Пре-
зидиумот поднесува доклад за својата работа.

Член 3

Прекоредно заседание на АСНОМ свикне Пре-
зидиумот по потреба или по тражењето на една чет-
втина претставители. Своето тражење претстави-
телите го поднесуваат на Президиумот. Во предло-
жението за свикнување на прекоредното собрание се
назначуваат дневниот ред и конкретните предложе-
нија.

Член 4

Заседанието на Собранието го отвара председа-
телот на АСНОМ, а седниците на заседанието ги ра-
ководи работното председателство, избрано на са-
мото заседание.

Член 5

Верификационата комисија утврдуе правилнос-
та на мандатите на народните претставители, уста-
новуе дали има кворум и дали се претставителите
правилно повикани на прекоредно заседание и за
најденото поднесуе свој доклад и предлоzenie. По
тој доклад Собранието решава за признанието на
мандатот на секој претставител и за натамошната
работа.

Член 6

На секоје заседание секретарите на АСНОМ, со
помошта на потребен број технички лица, водат за-
писник за седниците на заседанието. Записникот го
потпишуе претседателот и секретарите на АСНОМ.

Член 7

За секоја точка на дневниот ред и за секоје
предложение се расправуе и решава одделно.

Член 8

Секој претставител е должен да присуствуе на
седниците на Собранието и има право да учествува
во дискусијите и да прави предложение.

Претседателот има право, по потреба, да огра-
ничи времето на говорот. Ако настане спор, за тоа
ограничение, решава Собранието.

Член 9

Собранието може да донесе полноважни реше-
нија, ако на заседанието присуствуе повеќе од поло-
вината народни претставители.

Член 10

Предложението се смета примено, ако за него
гласуваат повеќе от половината присуствени пред-
ставители. Ако се гласовите поделени, се смета оти
предлогот не е примен. Начинот на гласувањето го
определуе претседателот, што е раководи седница-
та. Ако настане спор, решава Собранието.

Член 11

АСНОМ, односно Президиумот, решава за при-
мањето на нови претставители, народни борци и
дејци на народно ослободителното движение сè до
тогај, до дека не бидат распишани општи избори за
претставители на АСНОМ.

Член 12

Народните претставители не може да бидат за-
творени ни предадени на суд без согласието на Со-
бранието, односно на Президиумот во време кога
Собранието не заседава, освен во случај на преда-
телство и кога се затечени при вршење на тешки
престаплености.

Член 13

Овој правилник за работа влегуе веднага во
сила.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“, на
ИЛИНДЕН, 2 август 1944 година.

ЗА АНТИФАШИСКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУЕЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

Секретар, Председател,
Љупчо Арсов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ НА АСНОМ ЗА ОБРАЗУВАЊЕ НА ЗАКОНОДА- ТЕЛНА КОМИСИЈА ПРИ ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Член 1

Образува се законодателна комисија при Пре-
зидиумот на АСНОМ.

Член 2

Законодателната комисија е составена од пред-
седател и 6 члена. Ова комисија е именује Прези-
диумот на АСНОМ.

Член 3

Законодателната комисија претресуе и дава
мнение по законопроектите, донесени по иниција-
тивата на Президиумот на АСНОМ, Народното пра-
вителство и поедините претставители, а и самата
изработуе законски проекти. Својот доклад за по-
едините законски проекти комисијата го поднесуе
на АСНОМ, односно на Президиумот на АСНОМ.

Член 4

Ова решение влегуе веднага во сила.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“, на ИЛИНДЕН, 2 август 1944 година.

ЗА АНТИФАШИСКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУЕЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

Секретар, Председател,
Љупчо Арсов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ

НА АНТИФАШИСКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУЕЊЕ НА МАКЕДОНИЈА ЗА ОБРАЗУВАЊЕ НА ДРЖАВНА КОМИСИЈА ЗА УТВРДУЕЊЕ ПРЕСТАПЛЕНИЕТО НА ОКУПАТОРИТЕ И НИВНИТЕ ПОМАГАЧИ

Член 1

При Президиумот на АСНОМ се образува државна комисија за утврдување престапленоста, направени от окупаторите и нивните помагачи во те-ченије на војната.

Член 2

Задачата на Комисијата ќе биде да утврди престапленоста, да ги пронајде и приведе за нака-зание сите оние лица, одговорни за престапленоста направени во Македонија за времето на окупаци-јата.

Член 3

Президиумот на АСНОМ ќе именује членовите на оваја комисија веднага.

Член 4

Ова решение влегуе веднага во сила.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“, на ИЛИНДЕН, 2 август 1944 година.

ЗА АНТИФАШИСКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУЕЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

Секретар, Председател,
Љупчо Арсов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ

НА АНТИФАШИСКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУЕЊЕ НА МАКЕДОНИЈА ЗА ОДОБРЕНИЕ РЕШЕНИЈАТА, ЗАПОВЕДИТЕ И ЗАДОЛЖЕНИЈАТА, ЗЕМЕНИ ОТ ГЛАВНИОТ ШТАБ НА НОВ И ПО НА МАКЕДОНИЈА И ИНИЦИЈАТИВНИОТ ОДБОР ЗА СВИКУВАЊЕ НА АСНОМ

Антифашиското собрание на народното ослобо-дуење на Македонија, на своето Прво заседание от 2 август 1944 година, донесуе следното решение:

1 Се одобруват и потврдуат сите решенија, за-поведи и задолженија на Главниот штаб на Народно-ослободителната војска и Партизанските одреди на Македонија, издадени и земени во времето до ова заседание.

2 Се одобрува работата на Иницијативниот од-бор за свикнување на Народното Собрание на Маке-донија за времето до ова заседание.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“, на ИЛИНДЕН, 2 август 1944 година.

ЗА АНТИФАШИСКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУЕЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

Секретар, Председател,
Љупчо Арсов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ

НА АСНОМ ЗА ОТДАВАЊЕ ПРИЗНАНИЕ И БЛАГОДАРНOST НА НАРОДНО-ОСЛОБОДИТЕЛНАТА ВОЈСКА

Првото пленарно заседание на АСНОМ го из-разуе своето признание и народната благодарност на Главниот штаб на Народно-ослободителната војска и Партизанските одреди на Македонија за из-градуењето и организуењето на нашата народна војска и за успешното раководење на операциите во борбата против непријателите на нашиот народ.

Првото пленарно заседание на АСНОМ ја из-разуе долбоката благодарност на Главниот штаб и за неговата сестрана политическа работа околу соби-рањето на сите патриотически сили на нашиот на-род, подигнуењето на името на нашата земја прет туѓина и работата околу изградуењето на истинска, демократска народна власт.

Исто така, Првото пленарно заседание на АС-НОМ изразуе народно признание и благодарност на борците от народно-ослободителната војска образу-вана от најсвесните и најдобрите синови на маке-донскиот народ, — на борците кои со својата крв и коски, со својата геројска борба и натчовешки на-пори и постигнатите победи, а во заедничката борба со Народно-ослободителните војски на останалите братски народи во Југославија, ги поставија осно-вите на македонската држава и слобода. Народно-ослободителната војска е најголемата придобивка на нашата народно-ослободителна борба.

Првото пленарно заседание на АСНОМ веруе оти нашето воено раководство, а на чело со Глав-ниот штаб, заедно со борците на Народно-ослободи-телната војска, ќе одат от победа до победа, сè до крајното изгонуење на окупаторите от македонската земја.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“, на ИЛИНДЕН, 2 август 1944 година.

ЗА АНТИФАШИСКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУЕЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

Секретар, Председател,
Љупчо Арсов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ

НА АНТИФАШИСКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУЕЊЕ НА МАКЕДОНИЈА ЗА ПРОГЛАСУЕЊЕ НА ИЛИНДЕН — 2 АВГУСТ — ЗА НАРОДЕН ДРЖАВЕН ПРАЗНИК НА МАКЕДОНСКАТА ДРЖАВА

Член 1

Илинден — 2 август — се прогласуе за народен државен празник на македонскиот народ и маке-донската држава, како симбол на сите негови борби за неговото конечно ослободуење от вековното роп-ство и создавање на слободната и суверена Феде-рална македонска држава.

Член 2

Ова решение влегуе веднага во сила.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“, на ИЛИНДЕН, 2 август 1944 година.

ЗА АНТИФАШИСКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУЕЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

Секретар, Претседател,
Љупчо Арсов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

АКТИ НА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

РЕШЕНИЕ

ЗА ОРГАНИЗАЦИЈА ПОВЕРЕНСТВА ПРИ ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ И ИМЕНУВАЊЕ НА НИВНИТЕ РАКОВОДИТЕЛИ

Член 1

На основата на 10 чл. на решението на АСНОМ, ст. 2, од 2 август 1944, како врховно законодателно и исполнително тело во Македонија, Президиумот на АСНОМ ги создава следните поверенства и именува нивните раководители:

1. Повереник за информации — Панко Браш-наров,
2. Повереник за внатрешни работи — Киро Петрушев,
3. Повереник за просвета — проф. Епаминонда Поп-Андонов,
4. Повереник за народно стопанство и обнова — инж. Лазар Соколов,
5. Повереник за финансии — Богоја Фотев,
6. Повереник за соопштенија и градежи — Страхил Гигов,
7. Повереник за социјална политика — Ацо Петровски,
8. Повереник за судство — Петар Пирузе.

Член 2

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во с. Рамно
6 август 1944 год.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ

ЗА ПОДЕЛА НА МАКЕДОНИЈА НА ОБЛАСТИ, ОКОЛИЈИ И ОПШТИНИ

Член 1

Македонија е поделена на следните четири области: Скопска, Битолска, Штипска и Кичевско-дебарска. Областите натака се делат на околии и општини.

Член 2

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во с. Рамно, на 6 август 1944 година.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Президиумот на АСНОМ, на своето заседание одржано во с. Рамно на 6 август 1944 година, донесе следното

РЕШЕНИЕ

ЗА ИЗДАВАЊЕ БОНОВИ

За да се има едно платежно средство, се усвојуваат издавањето на бонови.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Д-р Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ

ЗА ОРГАНИЗИРАЊЕ НА АПТЕКАРСКАТА СЛУЖБА, ЗА МОБИЛИЗИРАЊЕ НА АПТЕКАРИТЕ И ОТКУПУВАЊЕ НА ПРИВАТНИТЕ АПТЕКИ

Член 1

Аптекарската служба ја вршат државните аптеки, установјувани од народно-ослободителните одбори и приватните аптеки.

Член 2

Нови концесии за отварање на приватни аптеки нема да се дават од страна на народно-ослободителните одбори, кои треба да водат политика за откупување на приватните аптеки во споразумение со нивните стопани.

Член 3

До дека трае војната и до донесување на ново решение, приватните аптекари се мобилизираат и нивните аптеки се стават под контрола на државните органи, уз почитаније на нивните имовински права.

Член 4

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“
2—5 септември 1944 г.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ

ЗА ОРГАНИЗИРАЊЕ НА АНАЛФАБЕТСКИ КУРСЕВИ

Член 1

Ради повдигање писменоста на народот се организираат аналфabetски курсеви.

Член 2

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

2—5 септември 1944 година.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ

ЗА УСТАНОВЈАВАЊЕ НА УЧИТЕЛСКА ШКОЛА

Член 1

Ради овозможување основната школска настава и повдигање просветата, установјава се учителска школа.

Член 2

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“
на 2—5 септември 1944 година

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ ЗА УСТАНОВЈАВАЊЕ НА ОСНОВНА И СРЕДНА НАСТАВА

Член 1

Основната школска настава трае седум години.

Член 2

Средната школска настава трае 5 години.

Член 3

Во основната школска настава, во петиот клас и нагоре, се воведува учењето на рускиот јазик.

Во средната школска настава, во првиот клас и нагоре, се воведува учењето на еден од другите живи јазици.

Член 4

Вероучението е факултативно и останува во состав на основната школска настава.

Член 5

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“
2—5 септември 1944 г.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ ЗА УСТАНОВЈАВАЊЕ НА ДРЖАВНА ЗДРАВСТВЕНА СЛУЖБА

Член 1

Здравствената служба, лекарството, е во начало државна служба. Лекувањето е бесплатно. Здравствената служба е организирана от страна на болниците кои са државни установи, како и амбулантите и от санитарските патујушти бригади и фелшери, кои се државни чиновници.

Член 2

Со оглед на тоа, приватните лекари се мобилизират и ставуват во државна служба со определена заплата. Но, изван работното определено време, они имат право на приватна пракса, со определени цени на визитите.

Член 3

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“
2—5 септември 1944 год.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ ЗА УСТАНОВЈАВАЊЕ НА ВЕСНИК, ОРГАН НА АСНОМ

Член 1

Установјава се како државни орган весник.

Член 2

Ова решение влегува во сила од денот на објавувањето.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“
2—5 септември 1944 година.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ ЗА УСТАНОВЈАВАЊЕ НАРОДНА МИЛИЦИЈА

Член 1

При секој селски народно-ослободителен одбор се установјава народна милиција.

Член 2

Народната милиција се организира на база на доброволно служење.

Член 3

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“
2—5 септември 1944 година.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ ЗА УСТАНОВЈАВАЊЕ НА ПРЕДВАРИТЕЛНА ЦЕНЗУРА ЗА СИТЕ ПРИВАТНИ ПЕЧАТНИ РАБОТИ И ПРИРЕДБИ

Член 1

Додека трае војната ќе постоји предварителна цензура на сите приватни печатни работи и приредби.

Член 2

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“
2—5 септември 1944 год.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ ЗА ПОЧИТАНИЕ НА СТАТУСКВОТО (ЗАТЕКНАТОТО ПОЛОЖЕНИЕ)

Член 1

Затекнатото положение на сите бивши населенички земји, куќи и рудници на бежанците, да се поштува, до дека конечно не се реши тоа прашање.

Член 2

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во манастирот „Св. Отец Прохор Пчински“
2—5 септември 1944 год.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ ЗА ЗАПАЗУВАЊЕ НА ЈАВНИ ЗГРАДИ, ОБЈЕКТИ И ИНСТИТУЦИИ, И ПРЕТПРИЈАТИЈА ПОД ГЕРМАНСКА И БУГАРСКА УПРАВА

Член 1

Поверенството да превземе хитно сите мерки преку НОО-и за запазување од штета на сите државни згради, објекти и институции.

Член 2

Сите претпријатија кои беа досега под германска или бугарска управа и експлоатација, а годни са за понатамошна работа, да ја продолжат работата. Соодветното поверенство да преземе сите потребни мерки.

Член 3

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во манастирот „Св. Прохор Пчински“
2—5 септември 1944 год.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Президиумот на АСНОМ, на заседанието одржано во с. Горно Врановци, на 19 септември 1944 год. донесе следното

РЕШЕНИЕ

Президиумот на АСНОМ одобрува издавањето на проглас до македонскиот народ, заедно со Главниот штаб на НОВ и ПО на Македонија, по повод капитулацијата на Бугарија и се согласува со неговото содржание.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Д-р Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

ПРОГЛАС
МАКЕДОНСКИ НАРОДЕ!

Пред победоносниот поход на геројската Црвена армија, отпадна од крвавиот Хитлеров сојуз и фашиска Бугарија — таја гнасна слугинка на империјалистичка Германија, која повеќе од три години го поробуваше и грабеше македонскиот народ. Јуначката трогодишна борба, која македонскиот народ, заедно со братскиот српски народ, ја водеше против бугарските фашиски хорди, што журнале во македонската и српска земја да колат и грабат за сметка на берлинските банкери и барони, заврши со голем успех. Разјадена од силните удари на нашата Народно-ослободителна војска на Југославија, бугарската завоевателна клика, на чело со Кирил, Филев и Михов, не можеше да се одржи пред општенародниот борбен вал на братскиот бугарски народ, кој одлучно ја зеде судбината на Бугарија во свои раци.

Фашиската, империјалистичка Бугарија згина од Балканот за секојпат!

Сатот за полното и коначното ослободување на милата ни татковина Македонија удри!

Нашата славна Народно-ослободителна војска на Македонија веќе ослободи голем дел од нашата татковина! Со тешки борби и смели дејствија она ги избрка бугарските фашиски окупатори од Македонија! Во нашите дични градови: Прилеп, Кавадар, Крушево, Брод, Неготин, Кратово, Кочани, Кичево, Дебар и други помалки места високо се дига црвеното македонско знаме и во нив се воспоставува македонска народно-демократска власт — суверената власт на слободна Македонија во демократска и федеративна Југославија.

Од крвта на твоите најдостојни синови, који паднава во тешката трогодишна борба против фашизмот, никнува денес твојата скапа слобода и мирен, срекен живот за твоите идни поколенија!

МАКЕДОНСКИ НАРОДЕ!

По родната ни земја не гази повеќе бугарската окупаторска чизма.

Ама, Македонија уште не е целата ослободена!

Бугарската војска во Македонија загубила секаков морал поради дофчерашната окупаторска, плјачкашка служба, која ја вршеше за есап на Германците, раководена комај си од фашиски офицери, до крај ја одигра својата предателска улога, против македонскиот народ. Петата бугарска армија, која се навогаше во Македонија, не застапа да се бори заедно со нас против Германците, ами направи споразум со нив и им го предаде оражието и власта во некои македонски градови. Благодарейќи на тоа, Хитлеровите банди сè оште седат во нашето Скопје. Они, со помош на професионалниот терорист Ванчо Михајлов, воражуваат качашки албански банди за борба против нашата Народно-ослободителна војска на Македонија, сакајќи без пречка да се провлечат низ Македонија и се измакнат од Балканот, од клештите во кои ги стегна мошната Црвена армија, англоамериканските војски и нашата Народно-ослободителна војска на Југославија.

МАКЕДОНСКИ НАРОДЕ!

Твојата татковина, македонската федерална држава во демократска и федеративна Југославија, сака од тебе да, во овие решителни часови, бидеш достоин на Илинденските борбени традиции и на светлите гробови на твоите првоборци Ордан Николов, Кузман Јосифовски, Страшо Пинџур и Мирче Ацев!

Дигни се целиот на оражје! До последен што може пушка да носи влезе во Народно-ослободителната војска на Македонија! Само со оражје во рака, само во редовите на нашите славни бригади и дивизии, само под мадрата команда на нашиот Врховен командант Маршал Тито ќе ја сочуваш ослободената, до сега, македонска земја и ќе го изчистиш уште не ослободениот дел на Македонија од германски кучина!

Не давај да, крвавите германски фашисти, минават без казание низ македонската земја! Сечи им ги патиштата, дочекувај ги нивните воени транспорти и воражувај се со германско оражје!

На обшта мобилизација, македонски народе!

Напред за зајакнување на првите, во борба прославени, македонски дивизии! Напред за создавање дивизии и корпуси низ цела Македонија!

Напред за сторување македонска армија — неразвоен дел на Народно-ослободителната војска на Југославија, гаранција за нашата слобода и нашето обединување.

МАКЕДОНСКИ НАРОДЕ!

За успешното и крајното исполнување на историските задачи, који денес стојат пред тебе, — да ја сочуваш и изградиш македонската држава, — да ги мобилизираш сите чесни луѓе во Македонија, без оглед на нивното политичко, верско, друштвено и народноопределение, сите кои Македонија ја сакаат како свое родно отниште, сите кои имат желание да работат за доброто на македонскиот народ. Под крилото на Народно-ослободителниот фронт на Македонија тебе да најдат место и онија твои досега заблудени синови, који не носат на својата душа народна крв. Народно-ослободителниот фронт на Македонија тебе да стане величествена манифестација на твојата единствена, цврста волја да живееш еднаш слободно и човешки.

Создавај по сите села и градови органи на своето борбено единство, одбори на Народно-ослободителниот фронт на Македонија!

Направи од Народно-ослободителниот фронт на Македонија сигурна, не разрушава поткрепа на младата македонска држава, гаранција за нашата слобода и нашето обединување!

МАКЕДОНСКИ НАРОДЕ!

Денот кога тебе да ја земеш власта во Македонија во свои раци е тука! Историските илинденски одлуки на твоето прво Антифашиско собрание на народното ослободување на Македонија тебе да

ги оживотвориш денес низ цела Македонија, да направиш од нив материјална сила на младата македонска држава — цврста народно-демократска власт во сите села и градови! Од мало и големо, од машко и женско, од старо и младо, целиот треба да прегнеш на изградувањето на својот нов дом — слободна Македонија во демократска и федеративна Југославија! Покажи, пред народите на нова Југославија, пред целиот слободолјубив свет, дека во тебе постојат државотворни сили, дека си кадар сам да си бидеш господар на својата кука!

Создавај, по сите села и градови, органи на својата државна власт, Народно-ослободителни одбори на првото Антифашишко собрание на народното ослободување на Македонија!

Преку народно-ослободителните одбори, организирај го целокупниот привреден, државен и културно-просветен живот на младата македонска држава!

Преку народно-ослободителните одбори, створи од нашите села и градови, цврст, сигурен тил на нашиот фронт, тил кој ќе ја снабдува нашата Народно-ослободителна војска на Македонија со сè што е нужно за брза победа над Германците!

Во сенародното учество за изградувањето на нашата држава лежи гаранцијата за нашата слобода и нашето обединување!

МАКЕДОНСКИ НАРОДЕ!

Овие историски денови на твоето ослободување ти ги преживувааш во моментот кога во Европа пламте последниот штурм против Хитлеровата Германија! Непобедивата Црвена армија и нејните сојузници, англо-американските војски, незадржимо маршират накај Берлин, за да клават крај на најкрвавата агресија што ја помни човешката историја! Твоето ослободување паѓа во моментот кога на границата на нашата нова татковина, демократска и федеративна Југославија, светнава ослободителните штикови на милата ни, долготечаната братска Црвена армија! Твоето ослободување паѓа во моментот кога низ цела Југославија нашите браќа — српскиот, хрватскиот и словеначкиот народ отпочнава, со невидена досега сила, да ја чистат својата земја од фашиските окупатори и нифните домашни слуги.

Не е далеку денот кога народите на Југославија ќе го доживејат својот најголем празник — влегувањето во нашите села и градови на најсилната армија на светот на, најголемата наша сојузница — Црвената армија!

Не е далеку денот кога сите наши придобивки, нашата слобода и нашата полна победа ќе бидат зајврдени од најголемата сила на светот — мошната Црвена Армија!

ВОЈНИЦИ, ПОДОФИЦЕРИ, ОФИЦЕРИ И ПОЛИТИЧКИ РАБОТНИЦИ ОД ЈУНАЧКАТА НАРОДНО-ОСЛОБОДИТЕЛНА ВОЈСКА НА МАКЕДОНИЈА!

Вашето свето оружје бие денес последната битка против фашиските окупатори! Нека и во неја — како и секогаш до сега, това оружје светне со полна победа!

Македонскиот народ ве вика да во последната, решителна битка против германските окупатори покажете најголема до сега смелост и иницијатива, да со своето, со слава закинатото оружје, ја одбраните спечелената слобода и за секојпат ги смажете германските хорди во оште неослободената наша татковина! Македонскиот народ ве вика да денес, повеќе од секогаш, покажете да сте достоини сојузници на Црвената армија со това што ќе ја направите Македонија гробница и темница на сите германски војници и офицери, кои се навоѓат во неја!

Зајесете го што побргу црвеното партизанско знаме во нашето родно Скопје, развејте го високо над неговиот врф и објавите на целиот македонски народ дека неговиот прв град и столицата на новата македонска држава за секојпат е ослободен од јуначката македонска војска!

Напред за полното ослободување на милата ни Македонија!

СЕ ЗА ФРОНТОТ — СЕ ЗА ПОВЕДАТА!
ДА Е ЖИВА ОСЛОБОДИТЕЛКАТА НА СЛАВЈАНСКИТЕ НАРОДИ — ЦРВЕНАТА АРМИЈА.

ДА Е ЖИВА НАШАТА СЛАВНА НАРОДНО-ОСЛОБОДИТЕЛНА ВОЈСКА НА ЈУГОСЛАВИЈА.

ДА Е ЖИВ ГЕНИАЛНИОТ СТРАТЕГ НА НАРОДНО-ОСЛОБОДИТЕЛНАТА БОРБА ПРОТИВ ФАШИСКИОТ ИМПЕРИАЛИЗАМ МАРШАЛОТ НА ЈУГОСЛАВИЈА, ЈОСИП БРОЗ — ТИТО!

ДА Е ЖИВА НАШАТА ТАТКОВИНА, ДЕМОКРАТСКА ФЕДЕРАТИВНА ЈУГОСЛАВИЈА!

ДА СЕ ЖИВИ НАШИТЕ ГОЛЕМИ СОЈУЗНИЦИ СОВЈЕТСКИОТ СОЈУЗ, АНГЛИЈА И АМЕРИКА!

ДА Е ЖИВА СЛОБОДНА МАКЕДОНИЈА ВО ДЕМОКРАТСКА ФЕДЕРАТИВНА ЈУГОСЛАВИЈА!
СМРТ НА ФАШИЗМОТ — СЛОБОДА НА НАРОДОТ

За главен штаб на Народно-ослободителната војска и партизанските одреди на Македонија:

Пол. комесар,
Бане Андреев

Командант,
Генералмајор
Михаил Апостолски

За Президиумот на Првото антифашишко собрание на народното ослободување на Македонија

Секретар,
Љупчо Арсов, с. р.

Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ ЗА ВАЖНОСТ НА ЛЕВОТ И ЛЕКОТ

Член 1

Левот и лекот до друга замена, са платежни средства во Македонија, окупирани од Бугарија и Албанија.

Член 2

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во с. Горно Врановци
19 септември 1944 год.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар,
В. Полежина, с. р.

Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ДАНОК НА НАСЕЛЕНИЈЕТО ОД СТРАНА НА НОО-И И ДАВАЊЕ ПОТПОРИ НА ЧИНОВНИЦИТЕ (ПЕРСОНАЛОТ)

Член 1

Секој НОО има право, за задоволување на паричните нужди, да разреши данок на населението.

Член 2

Данокот да се определува спрема материјално-то положение на даноко-платецот, тој кој има повеќе и поголем процент да даде. Во тој смисол потребно е да се примени прогресивна стопа.

Член 3

Секој НОО ќе дава потпори во пари или нату-ра на членовите на НОО и задржаните чиновници ако тие немаат средства за живеење. Висината на потпорите ќе се одредува имајќи предвид нивните неопходни нужди.

Член 4

Ова решение влегува во сила со денот на обја-вувањето.

Во с. Горно Врановци
19 септември 1944 год.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
В. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ ЗА СОЗДАВАЊЕ ФОНДОВИ ЗА ИСХРАНА

Член 1

При секој селски и општински НОО создава се фонд за исхрана на населението во тешките мо-менти.

Член 2

Сумата со која располага фондот за исхрана се зема од паричните средства собрани преку разреза-ниот данок.

Член 3

Ова решение влегува во сила со денот на обја-вувањето.

Во село Горно Врановци, 14 октомври 1944 година.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ ЗА ОРГАНИЗИРАЊЕ И РАБОТАЊЕ НА НАРОД-НО-ОСЛОБОДИТЕЛНИТЕ ОДБОРИ ВО ФЕДЕРАЛ-НАТА МАКЕДОНСКА ДРЖАВА

Член 1

Во Македонија како федерална држава во со-ставот на демократска федеративна Југославија, се-та власт је во рацете на народот, преку неговите избрани пратеници, во НО одбори и това од сел-скиот, општинскиот и градскиот Народно-ослободи-лен одбор, па преку околиските и обласните одбори до Антифашиското собрание на народното ослобо-дување на Македонија, како врховен орган на це-локупната власт на Македонија.

Член 2

Народно-ослободителни одбори, кој минават во течението на Народно-ослободителната борба на ма-кедонскиот народ во органи на таја борба, се раз-виваат во историската нужда со волјата на самиот народ, во органи на истинска народна власт и темели на државната власт во демократска Македонија.

Член 3

Во Македонија самоуправни единици, со полна власт на своето подручје се: селскиот, градскиот, об-штинскиот, околискиот и обласниот НОО.

Член 4

Конечната управна подела на Македонија на обласни, околиски, општински, градски и селски НОО ја врши АСНОМ со закон. До донесувањето на

еден таков закон Президиумот на АСНОМ е врши таја подела имајќи ги предвид економските, кул-турните и политичките интереси на населението и водејќи сметка да единиците бидат така составени да се навистина овозможи решението на народот во власта и неговата контрола над неја. Бројот на од-борниците во Народно-ослободителните одбори и преставителите во околиските и обласните НОО го одредува АСНОМ, односно Президиумот до него-вото свикнување према бројот на населението.

Член 5

Народно-ослободителните одбори, како органи на извршната власт, донесуваат решенија и наред-би во границите на правата који им ги дават зако-ните на федерална македонска држава во федера-тивна Југославија и ги извршуваат решенијата и наредбите на предпоставените им извршни органи.

Член 6

Народно-ослободителните одбори како органи на извршната власт одговорни се за својата работа на предпоставените им органи и на АСНОМ.

Член 7

Народно-ослободителните одбори од села, об-штини и градови должни се да свикнуваат најмалку еднаш во два месеца собрание на бирачите на кое полагаат сметка за својата работа, изнесуваат пред народот важни прашања за да бидат бирачите за-познати со работата на народно-ослободителните од-бори, да би можеле да влијаат на нивната работа.

Член 8

Секој одборник од селскиот, општинскиот или градскиот НОО или представител во околијскиот или обласниот НОО должен је пред својте бирачи да полага сметка за својата работа. Бирачите мо-жат да го сменат со своја одлука на начин кој е за това прописан.

Член 9

Народно-ослободителните одбори, покрај други-те управни, социјални, просветни, економски и др. задачи, должни се нарочно: да го подигат, соеди-нуваат и организират во сотрудничество со воените власти целиот народ за борба против окупаторот и неговите помагачи; да организират чврста позадина и нераздвојна врска меѓу народот во позадината и Народноослободителната војска и партизанските од-реди; да го мобилизираат народот за помош на вој-ската и да повдигат во него борбен дух, пожртву-вање и дисциплина.

Член 10

Обширни прописи, настапија и установјување-то и работа на НО одбори ќе ги донесе Президиумот на АСНОМ.

Член 11

Изборен ред на сите НО одбори ќе пропише Президиумот на АСНОМ.

Член 12

До конечното уредување на правосудието на Македонија судењето ќе се врши во рамките на НО одбори.

Член 13

Ова решение влегува во сила со денот на обја-вувањето.

20. X. 1944 год.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Др. Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

НАПАСТВИЈА ЗА ОРГАНИЗАЦИЈАТА И РАБОТАТА НА НОО-И (НАРОДНО-ОСЛОБОДИТЕЛНИТЕ ОДБОРИ) КАКО ОРГАНИ НА ДРЖАВНАТА ВЛАСТ НА ФЕДЕРАЛНА МАКЕДОНИЈА ВО ДЕМОКРАТСКА И ФЕДЕРАТИВНА ЈУГОСЛАВИЈА

У В О Д

Решенијата на II заседание на АВНОЈ го поставија Народно-ослободителното движење пред нови задачи. Една од главните задачи е и изградувањето на новата државна власт во демократска федеративна Југославија.

Основните органи на народната власт при отделните народи во Југославија ги представуваат НОО-и и антифашистките собранија на народното ослободување. Затоа и во федерална Македонија, како дел од федеративна Југославија, под раководството на АСНОМ и по неговите напастија и наредби, треба да се изградуваат НОО-и како органи на државната власт. НОО-и се развиваат, изградуваат и зацврстуваат како Народна власт, затоа оти тија се народни организации, кои со својата војска во досегашната борба ја уништуваат старата ненародна власт. Старата ненародна власт почиваше на жандари, полицајци, финансии, околински началници и целиот угнетителен бирократски апарат. На тој апарат народот немаше никакво влијание, оти тој апарат беше оружје во рацете на дворската клика и нејните помагачи. Рушејќи ја старата власт и државниот бирократски апарат, кој во целина беше минал во служба на окупаторот, народот почна сам да се управува под водачеството на НОО-и. Така, на голем дел од ослободената територија на нашата земја е воспоставена истинска Народна власт, која во своето развитие приема повисоки организациони форми. Тија НОО-и беја до сега главни потпори на нашите политички раководства АВНОЈ и АСНОМ, па треба и натака народната демократска власт во нашата нова држава да се темели на нив. За тоа денеска НОО-и, на тој повисок степен во своето развитие, како организации на кои се темели народната власт, имат голема задача во борбата за зацврстувањето на положените темели, околу организирањето и изградувањето на државната власт во федерална Македонија, во федеративна Југославија. Новата државна власт, во нова федеративна Југославија, мора да почива на НОО-и баш затоа, да би останала истинска народна демократска власт.

а) оти НОО-и се најшироки масовни народни организации во кои е представен и организиран самиот народ;

б) оти НОО-и како народна организација во течење на борбата се покажаа способни да воспостават истинска народна власт на урнатините од старата противнародна бирократска власт;

в) оти НОО-и по својата внатрешна организација и начинот на работата се најдемократска организација на народот.

Потребата, да се новата народна демократска власт темели на организациите на НОО-и, поставува пред нас задача да ги реорганизираме тија НОО-и така, да бидат способни како носители на државната власт. Во прв ред нужно е да се установи одредена одговорност на пониските НОО-и спрема повисоките и да се разграничат нивните надлежности како органи на државната власт. После, потребно е да се уреди кој има право во име на НОО-и да донесува одлуки и какви одлуки. Натака треба да се осигури на народот право и можност да се жали на повисоките НОО-и, па и на АСНОМ против одлуките на пониските НОО-и.

Треба да се подвлече битната разлика помеѓу селските, општинските, градските, околинските и обласните НОО-и, од една страна и старите општински, околински и обласни противнародни власти, од друга страна. На кој степен и да се НОО-и се народни организации, кои ги раководат избрани народни претставители. Следователно, тија не се би-

рократски организации, раководени од чиновници поставени од правителството или кралот, на кои народот нема никакво влијание. Сите тија организации ги раководат претставители избрани од народот. Затоа НОО-и се и остануват народни демократски организации и тогаш кога се носители на државната власт, пошто и самата државна власт во федеративна Југославија е народна и демократска. Стручните работници и другиот персонал, кој го поставуваат НОО-и, останува персонал на тој НОО кој има над него дисциплинска власт и пред кој е одговорен за својата работа. За работата на персоналот понискиот НОО одговара пред повисокиот НОО. Спрема тоа, не може да се создаде некој бирократски апарат, кој би бил независен од НОО и кој би можел да се одвои и издигне над него.

Потака, НОО-и се организации на власта и ги вршат сите функции на државната власт во својот делокруг. Значи, нема ниеден облик на државната дејност, која би могла да се врши покрај нив и без одговорноста на НОО-и. Повисоките НОО-и можат само во ретки случаи да го присвојат за себе правото да раководат од некои дејности на реонот (подручието) од подолниот НОО, што значи да можат да постојат и некои установи или предпријатија, кои директно одговараат на АСНОМ или пак на повисоките НОО-и.

Во согласие со општите директиви и прописи (законоски прописи, решенија и наредби на АВНОЈ и АСНОМ и на повисоките НОО-и), тие можат за својата територија да донесуваат и општи прописи, а не само конкретни одлуки по поедини прашанија. Според тоа, во тој смисол, НОО-и се самоуправни организации и даваат можност за најширока народна иницијатива.

Изван НОО-и и АСНОМ нема други органи на граѓанската власт. Затоа АСНОМ и НОО-и се најсавршениот облик на народната демократска власт, на денешниот степен на борбата и се едини носители на власта во Македонија, како составен дел во нова, федеративна Југославија.

Покрај АСНОМ и НОО-и како органи на државната власт постои денес, во воено време, уште и војна власт. Воената власт е врши својата дејност на ослободената територија преку своите војно-позадински органи. Тија војно-позадински органи имаат за задача да се борат против петата колона, шпиунажата и непријателските елементи и да се грижат за снабдувањето и осигурувањето на војните единици. Со тоа не се намалува функцијата на НОО како орган на власта, оти Народноослободителната војска е исто така највисок израз на народната волја и највисока вооразена организација на народноослободителното движење. Спрема тоа НОО-и како органи на државната власт не можат и не смејат да дојдат во сукоб со воените власти. Нивната должност е: да ги потпомагаат воените власти во нивните задачи, а воените власти даваат помош на НОО-и при извршувањето на нивните задачи. АСНОМ е највисок орган на народната демократска власт во Македонија. Следователно он, основачки се на решенијата на АВНОЈ, донесува задолжителни прописи и наредби, кои важат за цела Македонија. АСНОМ го дава правецот на целокупната политика и работа на органите на народната власт во цела Македонија. Бидејќи е Македонија федерална единица во федеративна Југославија, така и АСНОМ ја изразува националната слобода и државната независност на Македонија во федеративна Југославија. Спрема тоа, сите НОО-и, натре во Македонија, се одговорни на АСНОМ, кој е носител на суверенитетот на федерална Македонија во федеративна Југославија.

За да се запази, во полн смисол, народниот демократски карактер на власта на НОО-и, они морат да бидат секогаш во допир со народот, да полагаат сметка за својата работа и со тоа да оневозможаат секое развивање на бирократизмот, а пак во исто време да подигаат политичка свест и способност на народот сам да ги раководи своите организации.

Овија напаствија и содржаните прописи во нив ќе послужат за да се овозможи понатамошното изградување и зацврстување на НОО-и, како органи на власта. Но, тие прописи исто така ги задолжуваат НОО-и, да создават таква своја внатрешна организација, со која ќе можат да бидат способни да ги остварат сите оние задачи, кои денешниот степен на борбата пред нив ги поставува. Това значи, оти треба да се подобри политичката, административната и техничката способност на НОО-и. Не само што повисоките раководства ќе ги оспособуваат во работата пониските НОО-и, но они ќе вршат над нивната работа и обилгателна контрола, а истовремено пониските НОО-и ќе одговараат дисциплински пред нив. Не може више да се допушти на НОО-и да вршат пооделни дејствија без никаква контрола од повисоките НОО-и и АСНОМ. Сите НОО-и, и повисоки и пониски, треба да станат еден цврст систем на организацијата на народната власт, на чело со АСНОМ. Сосем е јасно оти власта на АСНОМ и дејноста на НОО-и се протегнува на целата територија на Македонија, била таа ослободена или привремено уште окупирана од непријателот. Затоа треба на окупираната територија да се образуват НОО-и како органи на АСНОМ. Они ќе бидат на окупираната територија раководители на борбата, но едновременно ќе настојават да ја осаштествуваат власта на народот и на окупираната територија, во сите можни облици, како и да прибават почитание спрема сите законски прописи и наредби, кои ги донесуваат органите на државната власт во федерална Македонија во федеративна Југославија. Следователно, НОО-и и на окупираната територија се не само политички раководители, туку и органи на власта. Но, они мора да ги сообразат обличите на својата организација, како и начинот на својата работа, спрема можностите на окупираната територија, настојувајќи што повеќе да ја осаштествуваат својата дејност како органи на власта.

Денешната етапа на борбата бара да НОО-и бидат така организирани да бидат во састojание да го водат народот до крајната победа, да го организират тилот во воен логор, да уште од сега ја вршат потребната обнова на земјата и ги решаваат животните потреби на народот, да ги зацврстаат темелите на народната демократска власт за да можат во часот на победата да бидат способни за подполна организација на нашата нова држава и за полна обнова на земјата. Значи, задачата на овија напаствија е да создаде такви НОО-и.

Да би можле овија напаствија што поарно да се спроведат во живот, треба веднага сите НОО-и да ги проучат на своите пленарни собранија, да извршат подела на работата и да одредат веднага, по секоја пооделна точка, што морат да направат, за да е сообразат својата организација и работа со овија напаствија.

А) ОРГАНИЗАЦИЈА НА НАРОДНО-ОСЛОБОДИТЕЛНИТЕ ОДБОРИ

1. СОСТАВ НА НАРОДНО-ОСЛОБОДИТЕЛНИТЕ ОДБОРИ

1. Сите НОО-и на чело со АСНОМ го представуваат системот на народна демократска власт во слободна Македонија, како федерална единица во нова демократска федеративна Југославија. НОО-и се организирани во села, општини, градови, околии и области. Во поголемите градови, за одделни градски квартали, може да се формираат пододбори на градскиот НОО, по истото начело како и НОО-и. Градските НОО-и, според големината на градот, можат да бидат во степен на општински или околински НОО-и. Нивниот степен го одредува АСНОМ, односно Президиумот на АСНОМ.

2. Реонот (подручјето) на областните НОО-и го одредува АСНОМ, за околинските НОО-и областниот НОО, а за општинскиот и селскиот НОО околинскиот НОО, имајќи ги предвид нуждите и интересите на народот.

3. Селскиот НОО има 5 до 7 членови. Пленумот на општинскиот НОО има до 15 членови. Во Пленумот на околинскиот НОО се избира по еден одборник на секој 1 000 жители, а освен това делегираат пленумот на секоја општина и по два свои претставители. Во пленумот на областниот НОО секој околински НОО делегира по 7 претставители.

Пленумот на областните НОО-и може да кооптира истакнати борци и видни политички работници во својот пленум без оглед на това дали се членови на околинските НОО-и.

4. Селските НОО-и избираат меѓу себе претседател и секретар. На поедините одборници им се доделуваат во должност разни сектори од општата работа. Пленумите на општинските и околинските НОО-и избираат измеѓу себе претседател, подпретседател и секретар кои се претседателството на НОО. Понатаму, пленумите на општинските и околинските НОО-и избираат измеѓу останалите членови на НОО прочелници за поедини оддели.

Обласните НОО-и избираат претседател, два подпретседатели и 1—2 секретара, кои сочинуваат претседателството на НОО. Понатаму, избираат измеѓу одборниците прочелници на одделите. Претседателството и прочелниците на одделите го чинат извршниот одбор на пленумот на соодветниот НОО. Истовремено, на пленумите на околинските и обласните НОО-и се избираат помеѓу членовите на пленумот судии за народниот суд при тој НОО. Претседателот на судот, во исто време, е и прочелник на судскиот оддел. Овие избори за извршниот одбор и за судиите на народниот суд треба да се извршат на првото пленарно заседание, кое се свикнува по изборот на НОО. Изборите се вршат со листи, кои ги предлагаат најмалку 3 одборника. Се смета за одбрана онаја листа, која е добила релативно болшинство. Извршниот одбор е орган на пленумот, затоа, он мора да дејствува во смисал на прописите и директивите на пленумот.

5. Селските и општинските НОО-и се избираат на селските и општинските изборни зборови, спрема напаствијата за избори. Одборниците за околинските НОО-и се избираат на општинските зборови истиот ден кога се вршат и општинските избори.

6. АСНОМ и обласните НОО-и можат да именуват некои членови во подолните НОО-и ако се покаже нужа за подоброение на работата им. Сите НОО-и можат сами да кооптираат нови одборници на местото на оние, кои си дале оставка, или се умрели, или се исклучени, али, највеќе до една четвртина.

За секое кооптирање на нови одборници, НОО мора да бара дополнително одобрение од повисокиот НОО.

Ако бројот на кооптираните е поголем од една четвртина тогај треба да се предложи на повисокиот НОО одредување на нови избори. Ако дадат оставка, умрат или бидат исклучени оние, кои подолниот НОО ги делегирал во повисокиот, тогај на нивното место се делегират нови одборници. На нов избор и пополнување се задолжени, во исто време, повисокиот и понискиот НОО.

7. За да би се што повеќе овозможила и осаштествила контролата на народот на работата на НОО-и, да би народот секој пат видел дека НОО-и се органи на неговата власт, да би и самите НОО-и биле сврзани со народот и да не би се одвоиле од народот, народот има право, во секое време, да сменува било поедини членови, било целиот одбор, кој го он избрал. Исто така имат право да ги сменат своите делегати пониските НОО-и. Право на барање за сменување има најмалку една четвртина од бирачите во село, град или општина. Во пленумот, право на барање за сменување на делегираните претставители во повисокиот НОО има најмалку една четвртина на односниот пленум. Барањето за сменување (опозиват) поради свесната работа против НО покрет, поради неисправната политичка работа, поради грешките во работата, поради саботажите,

немарноста, бирократските методи во работата и личниот неморал. Кога председателството го прима барањето за сменување, тогај за това известува повисокиот НОО. Необосновано барање повисокиот НОО го одбива, ако е пак основано, тогај повисокиот НОО закажува избори, односно одредува дополнување.

8. Поради наведените причини под точка 7 може и пленумот на НОО да го исклучи секој свој член. Во нарочити хитни случаи, кога присаствието на еден таков член е штетен по општиот интерес, исклучувањето може да го изврши и самиот извршен одбор. Исклучувањето ќе биде коначно ако го одобри повисокиот НОО, кој треба веднага да се извести со обоснован доклад.

9. Погорните НОО-и имаат право да делегираат свои членови во подолните НОО-и и тије членови се должни да постапат по това решение и да работат тамо со правата и должноста на член на подолниот НОО. Покрај сè това, они мора да бидат стално поврзани со својот извршен одбор, кој ќе ги обавестува за сите нови моменти и задачи и ќе им поставува исто така и нови задачи. За својата работа морат тија членови да го обавестуваат своето председателство на секои 15 дена.

П. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА НА НАРОДНО-ОСЛОБОДИТЕЛНИТЕ ОДБОРИ

10. Новите проширени задачи на НОО-и во борбата за изградување темелите на нашата нова држава, барат да се менува самата внатрешна организациона структура на НОО-и. Од општинскиот НОО па нагоре сите имаат пленум и извршен одбор, секој со своите одредени функции и надлежности. Не е више достаточна повисоките НОО-и да имаат само подела на работата на извршен одбор и пленум, ами е исто така потребно извршните одбори, на сите повисоки НОО-и делимично (во неколку) и на општинските НОО-и, да организират оддели, како згодни организациони форми, за правилната подела на работата на извршниот одбор, како еден работен колектив. Значи, не само формална подела на работата меѓу членовите на Извршниот одбор, ами и организациона подела на оддели.

На чело на такви оддели стои прочелник на одделот, кој е избран од пленумот меѓу одборниците на соодветниот одбор. Секој оддел има своја засебна установа-канцеларија, свој потребен стручен и помоштен персонал, на пр. пропагандниот оддел има на чело прочелник, кој е член на НОО и потребен персонал, кој работи на подручјето (реон) на штампата, уметноста и т. н. Членот на НОО, кој е прочелник на одделот, одговорен е на НОО за сета работа на неговиот оддел. Но, това не значи оти он лично мора целата работа да ја свршува.

Поголем број од нашите НОО-и денеска не можат правилно да ги решават својте работи баш затоа, што внатре не се основани оддели, како виши организациони форми на НОО-и и што во тија оддели нема персонал за сите подручја (реони). Затоа сета работа запнува, а това доведува до незадоволство во народот. Во нашите НОО-и има во најдобар случај само задолжение на поедините одборници за извесни работи. Јасно е оти со това не е створена полна возможность за развивање на работата при поедините сектори, пак чак ни возможность за полната поделба на работата. Затоа е нужно, при сите повисоки НОО-и, почнувајќи од околицкиот, а делимично и при општинските, да се изврши организација на оддели. Освен одделите во НОО-и има и секретаријат, кој е организиран засебно, како оддел, и има свои одредени работи.

11. Селските НОО-и се најниските НОО-и кои, како органи на власта и политички представители, го раководаат целокупниот живот во селото. Селските НОО-и не се организирани на оддели. Целокупната администрација на НОО-и ја води секретарот на НОО. Останалите одборници се задолжуват со поедини сектори на работата.

Едино е одвоен од секретаријатот соопштителниот оддел и него го води еден одборник, како прочелник. Во службата на тој оддел спада мобилизацијата на прегатата стока и колите.

Во канцеларијата на одборот, покрај секретарот, дежурат по ред поедини одборници на селскиот НОО. Општинскиот НОО не смее да ги префрлува на селскиот одбор административните работи (разни саслушавања), пишување на извештаи, собирање на податци и т. н. туку мора сам да ги изврши тија работи на село, преку своите членови, а со помошта на селските одборници.

12. Општинските НОО-и морат да имаат добро организиран секретаријат, кој го раководи управниот оддел. Освен това, општинските одбори имаат засебно организиран: соопштителен оддел, стопански оддел, пропагандно-просветни, здравствено-социални и судски. Тија оддели не морат, а можат, да бидат наполно раздвоени од секретаријатот. Секретаријатот пак може за нив да води извесен дел од администрацијата. Али, што се прошири нивната работа, они треба да се одвојат и осамосталат.

13. Околијските и обласните НОО-и треба да имаат оддели, како засебни пониски организациони форми внатре во НОО, со своја просторна одвоеност (најмалку засебна соба), со своја одвоена администрација и потребен број персонал. Освен секретаријатот тија НОО-и треба да ги имаат следните оддели: управни, судски, стопански, технички, соопштителен, просветни, пропагандни, здравствени и социални, а обласните НОО-и имаат уште и финансиски оддел.

III. ОДНОШЕНИЕ МЕЃУ ПЛЕНУМОТ, ИЗВРШНИОТ ОДБОР И ОДДЕЛИТЕ

14. Извршниот одбор, кој го сочинуваат председателството и прочелниците на одделите, е извршен орган на пленумот на тој НОО. Во надлежност на пленумот спаѓат: избирање на председателството и прочелниците на одделите, кооптирање на членови за пленумот, давање општи директиви за работа на извршниот одбор и сите пониски НОО-и прописување на организационите форми за кои е надлежен тој НОО, одредување припадностите и издржка на персоналот за работа при НОО, оснивање на разни установи и предпријатија (одредување на разни разноски), утврдување на општи трајни прописи во надлежноста на НОО, разграничување и образување на околии, општини и села, утврдување на сите важни работи од трајна вредност, создавање општ план за изградувањето, обновата и јавните работи, разпуштување на пониските одбори и одредување на избори, потврдување на дисциплински пресуди, со кои се изречени наказания за исклучување од НОО-и, предавање на суд членовите на НОО, решавање на жалбите против одлуките на својот извршен одбор и прочелниците на одделите, освен судските одлуки кои ги решава вишиот народен суд, контрола на работата на извршниот одбор, решавање по жалбите против дисциплинските пресуди на пониските НОО-и, како и сè онова што пленумот ќе го задржи за себе за решавање.

15. Во надлежноста на извршниот одбор спаѓа сета останала дејност на НОО, која не е изрично задржана за пленумот. Извршниот одбор, како колектив, ја раководи целокупната работа на сите оддели и им дава директиви за нивната секидневна работа. Извршниот одбор ја координира работата на сите оддели и донесува сите онија начелни одлуки, кои не спаѓат во работата на пленумот. Извршниот одбор ги прихваќа извештаите на повисокиот НОО. Извршниот одбор ја контролира, организира и помага работата на околицкиот НОО. Извршниот одбор ги одобрува плановите за работа на поедините оддели, а сам создава план за работа, контрола и помош, на пониските НОО-и. Извршниот одбор, по директивите на пленумот, ја раководи целокупната работа на НОО и одговорен е за

правилното чување линијата на народно-ослободителното движење, Извршниот одбор одобрува одржување на зборови, советовања, сретти и одржување на поедини курсеви. Извршниот одбор издава разни прогласи, летци, декларации на НОО. Извршниот одбор ги контролира и предварително дава директиви за сите настапувања и говори на својте членови. Извршниот одбор спрема материјал за пленарните седници на НОО и ги одобрува сите реферати кои се поднесуваат во името на извршниот одбор, било на пленарните седници, било на некои други сретти. Извршниот одбор ги решава жалбите против одлуките на понискиот НОО, до колку тоа решавање не спаѓа во надлежност на пленумот. За целата работа на извршниот одбор и прочелниците на оделите, извршниот одбор колективно одговара, неисклучувајќи ја личната одговорност на секој член за неговата лична работа.

16. Прочелниците на оделите ја раководаат работата на својот оддел и донесуваат одлуки по сите поединачни и индивидуални случаи во границите на директивите на извршниот одбор и пленумот. До колку би некоја поединачна одлука разрешавала некој принципиелен вопрос, кој до сега не е бил разправан, или би се покажала нужа да се донесе некоја принципиелна одлука, која не би била во согласие со досегашните, директиви и принципи, тогаш прочелникот на оделот, треба, секој поединачен случај да го изнесе пред извршниот одбор. Прочелникот на оделот не може да ги решава поединечните прашања, кои подпаѓаат во надлежност на пленумот, или ако извршниот одбор или пленумот си задржал право за решавање на некој случај. Прочелниците на оделите ја организират целокупната работа на својот сектор, па се одговорни за правилното извршување на таа работа, како и за работата и дисциплината на својот персонал.

Да би могли правилно да ја организират работата на својот оддел, прочелниците на оделите треба да држат секојдневни советувања со својот персонал, како и проучување на сите директиви и принципиелни одлуки. Прочелниците на оделите се одговорни и за политичкото воспитание на својот персонал.

Прочелниците на оделите ја контролираат работата на оделите при подолните НОО-и и им помагаат во работата. Прочелникот на оделот дава мислење на извршниот одбор за решавање по жалбите против одлуките на подчинениот му оддел, при подолниот НОО. Прочелниците на оделите составуваат доклади за работата на својот оддел за повисокиот НОО и предложуваат го на извршниот одбор.

IV. ДЕЛОКРУГ НА ОДЕЛИТЕ НА НАРОДНО-ОСЛОБОДИТЕЛНИТЕ ОДБОРИ

17. Секретаријатот на НОО го раководи секретарот на НОО. Секретаријатот заедно, со председателството, директно ја раководи целокупната работа на НОО и ја координира работата на сите оддели. Секретаријатот се старае да се спроведе правилно и редовно соработување со сите антифашистички организации и сите одбори.

Секретаријатот организира и приготвува материјал за седниците на пленумот на НОО, како и политички и организационен доклад за тија седници. Секретаријатот приготвува и предлага на извршниот одбор политички и организационен доклад за погорните НОО-и, односно за АСНОМ.

Секретаријатот води надзор над целокупниот персонал, кој работи во НОО и заедно со председателството, а по предлог на прочелниците го одобрува поставувањето на персоналот и нивното отпуштање.

Секретаријатот на погорниот НОО врши општа организациона дисциплинска контрола над сите членови од подолниот НОО и нивниот персонал. Он предприема и води дисциплински разправи, во име на председателството и извршниот одбор, над членовите и персоналот од својот НОО.

Во надлежноста на секретаријатот спаѓа материјалното снабдување на сите членови на НОО и на персоналот кој работи при НОО, исто така спаѓа во негова надлежност и надзорот над просториите и сместувањето на НОО.

Секретаријатот му поставува на пленумот предлог за именување на изборните комиси, а исто така ја надзирава нивната работа и се старае за изборната пропаганда.

18. УПРАВНИ ОДЕЛ — во надлежност на управниот оддел спаѓаат следните работи:

а) Во борбата против петата колона, народните непријатели и кривични дела против војската му помага на војното ситство и ОЗНА. За таја цел управниот оддел организира осведомителна служба преко подолните НОО-и одделните личности. Тамо, каде нема органи на ОЗНА, збира сведенија и ги праќа на најблискиот орган на ОЗНА.

б) Прибира материјал и податци за војните злочини. За таја цел НОО треба да образува комисија која има за задача да ги прибира тија сведенија.

в) Грижа за јавниот ред и сигурност. Тука спаѓа борбата против криминалот, заштита на имотот и личната сигурност.

Ги истражува и суди иступните дела на цивилните лица, бидејќи да поголемите кривичи, преступи и злочини, ги суди редовниот суд.

г) Соработување со позадинските војни власти при спроведувањето на конфискации.

д) Организацијата на селските и градските стражи (милиција), за кои ќе се издадат дополнителни напаствија.

е) Издавање позволителни за минавање и прибивање. Во таја цел треба да организира пријава и одјава на сите патници и туѓинци.

ж) Организација на општа статистика која ќе го представува целиот живот, нарочно попис на населението.

Изборните спискови на бирачите одделно ги води.

з) Ја организира и контролира употребата на народната работна снага за нуждите на народот и војската.

и) Во согласие со позадинските војни власти, раководи со мобилизацијата и ги контролира мобилизираните лица за јавна служба, до колку тија лица не подпаѓаат под позадинската војна власт.

ј) Помага на војните власти при организирањето на поштите, сè додека поштите не влезат во надлежност на цивилните власти.

к) Ја контролира администрацијата и административната постапка (процедура) на подолните НОО-и.

л) Во надлежност на управниот оддел спаѓаат и сите други работи, до колку не се ставени во надлежност на другите оддели.

19. СУДСКИ ОДЕЛ. — Судскиот оддел ја раководи организацијата и работата на судството за својот реон (подручје) и го приготвува разправниот материјал за седницата на својот суд. Работата на судскиот оддел ја раководи судскиот референт, кој, по можност, треба да биде правник. Референтот е под контрола на прочелникот, кој е во исто време и председател на судот.

Судскиот референт прима во записник тужби и оплаки, врши предходни преслушаванија и ја приготвува разправата. Кога судот заседава, судскиот референт помага на судот. Он ја раководи администрацијата на судот.

Судскиот оддел на погорниот НОО ги надзирава подолните судови, судските оддели и нивната администрација и ги контролира сите пресуди на подолните судови и дава напаствија за нивната работа.

Ако судскиот оддел смета оти некоја пресуда на подолниот суд е неизправна или најдува оти постапката (процедурата) на подолниот суд е неправилна, тогаш предлага на својот суд тој да донесе ново решение во истиот спор, без оглед на тоа, дали е поднесена поплака или не и дали е пресудата полноважна.

Судските оддели водат лични и стопански регистри, како трговски, рударски и поморски книги. Упишувањето во споменатите регистри и книги се врши на основание на одлуките на НОО, според издадените прописи.

Судските оддели се надлежни за склопување на цивилните бракови и за судене во брачните спорови.

20. СТОПАНСКИ ОТДЕЛ. — Стопанскиот оддел ги раководи на својот реон (подручје) сите гранки на стопанството: земеделието, сточарство, ветеринарска служба, индустрија, занаетчијство, трговија и рударство. Стопанскиот оддел изработува општи напаствија за стопанската политика во своето подручје (реон), спрема напаствијата на стопанската политика, содржана во решенијата на АВНОЈ, односно АСНОМ. При повисоките НОО-и стопанскиот оддел има, за секоја гранка од стопанството, референт способен за таја работа. Индустриските и занаетчијските предпријатија, земеделски имања, горски и рударски предпријатија, кои се државна својина или под државна управа, ги раководат управите на тија предпријатија, кои се под надзор на стопанскиот оддел од оној околијски НОО на чие подручје работат, до колку не бидат ставени под надзор на стопанските оддели од повисоките НОО-и.

Стопанскиот оддел ја контролира трговијата, индустријата, рударството, поморството, земеделието и другите гранки на стопанството и издава одобренија за упражнување на сите тија работи.

Во помош на стопанскиот оддел при постигнувањето на таја задача може, по напаствијата на АСНОМ, да се основава, како помошен орган, стопанска комисија која треба да ги ангажира на прво место производителите и стручњациите за извршување на стопанските задачи.

Стопанскиот оддел дава иницијатива за основање на стручни технички училишта и одредува метод за нивната работа.

21. ФИНАНСОВ ОТДЕЛ — Финансовиот оддел постои при областниот НОО и има за задача да го составува буџето-проектот на приходите и разходите за целата област. Финансовиот оддел понатаму изнаоѓа извори за нови приходи и му предложува на пленумот на НОО воведување на разни такси и други извори на приходи. Финансовиот оддел понатаму раководи со државното банкарство и ги контролира сите частни банки и други парични предпријатија.

22. ТЕХНИЧКИ ОТДЕЛ — Техничкиот оддел создава планови и раководи со изградувањето на села, градови, патишта, железници и индустриски постројки, на прво место онија што се порушени од фашистичките поробители во течение на војната; после това, раководи со регулирањето на реките, полиштата и одбрана од наводенија (поплави). Техничкиот оддел ги одобрува плановите и надгледува работите на частните градежи. Техничкиот оддел, натака, раководи со премерувањето на земјата, извршувањето на делби и комасација на земјата, според одлуките на судовите и управните оддели. Техничкиот оддел води грижа за работата на индустриски и други постројки. Техничкиот оддел ја организира работата за изнаоѓање на нови изобретенија и методи за подобрување на работната техника. Техничкиот оддел на обласниот НОО води контрола на патентите.

23. СООПШТИТЕЛЕН ОТДЕЛ — Соопштителните оддели при селските, општинските и градските НОО-и, кои се на степен на општинските, ја раководат и контролираат употребата на прегатната стока и другите возила во своето место. Они се грижат добитокот и возилата да бидат способни за работа, те организираат облигателно подковување на коњите, поправување на колите и гаражите за моторни возила. Соопштителните оддели, натака, се грижат за поправката и одржувањето на друмовите во реонот на својот НОО, според наредбите на одделот за соопштение при повисоките НОО-и. Работата на соопштителните оддели при подолните

НОО-и ја контролираат соопштителните оддели при околиските и областните НОО-и. Освен споменатата контрола овија соопштителни оддели организираат целото моторно, железничко, морско и речно движење во својот реон.

Отделите за соопштение при околиските и областните НОО-и се грижат за изградување и поправка како на возниот парк, така и на железниците, друмовите и пристаништата во соработување со техничкиот оддел.

До дека не се образуват техничките и соопштителните оддели работата од нивната надлежност ја врши управниот оддел. Најпрво треба да се установи техничкиот оддел.

25. ПРОСВЕТНИ ОТДЕЛ — Просветните оддели раководат со сите основни, средни и виши училишта.

Просветните оддели раководат со курсовите на општо образование и основуват: просветни академии, народни университети, аналфабетски курсеви и т. н. Просветните оддели се грижат за образованието на стручен учителски персонал, за изградување училишта, за набавка на училиштен материјал како и за набавка на потребна наставна литература. Учебниците можат да ги издава само АСНОМ, односно просветните оддели на областните НОО-и со одобрението на АСНОМ.

26. ПРОПАГАНДЕН ОТДЕЛ — Пропагандниот оддел организира пропагандната линија на Народно-ослободителната борба, контролира и организира целокупната художествена и книжевна дејност во своето подручје (реон). Под контролата и раководството на пропагандниот оддел стои целиот печат (штампа), радио-емисиите, сите театри, художествените, дилитанските и пропагандните установи и групи, колку таја контрола не е задржана од повисоките раководства.

Пропагандните оддели и академии ќе овозможат работата на художествените и на художествената пропаганда.

Пропагандните оддели ги следат сите политички собијатија на својот терен да би можеле правилно да ја организират пропагандата и ги известуваат повисоките пропагандни оддели на НОО-и по сите политички и пропагандни прашања.

Пропагандните оддели ги организират, во својот реон, сите видови на писмената, усната и художествената пропаганда.

Они се грижат за правилното распределување на пропагандниот материјал и организират дописна служба за повисоките пропагандни оддели.

Пропагандните оддели организират курсови за политичко образование за членовите на НОО, персоналот, како и целиот народ.

Пропагандниот оддел се дели на одделенија (отсеци), според своите задачи и напаствијата на Поверенството за информации на АСНОМ.

27. ЗДРАВСТВЕН ОТДЕЛ — Здравствениот оддел ја организира сета лекарска и здравствена служба на своето подручје (реон). Он води надзор над лекарите, болниците, амбулантите, санитарските екипи и апотеките, на своето подрачје.

Здравствениот оддел организира здравствена пропаганда. Здравствените оддели при општинските и градските НОО-и формираат, заедно со антифашистичките организации, здравствени секции, кои се грижат за здравствените потреби на народот и организирањето на хигиенската служба.

28. СОЦИАЛЕН ОТДЕЛ — Социалниот оддел е поделен на пет оделенија: Работничко одделение ја организира службата по вопросите на работниот однос т. е. ја регулира работата по сите предпријатија, минимални надници, максимално работно време, ги спроводи и контролира прописите на работничкото законодавство, работничките професионални организации, работничките здравствени установи и ги расправува споровите меѓу работниците и работодаделите, до колку тије спорови не подпадат во надлежност на редовниот суд.

Отделение за подигање на работнички куќи организира планско, рационално и ефтино изградување на работнички хигиенски жилишта.

Отделение за склоништа и опоравилишта организира склоништа за старци и изнемогли, за напуштени деца, обданишта, јасли и други помошни установи за социјално грижење за нејаките, уредување опоравилишта за климатско и термално опоравување на физичкото здравје на народот, а првенствено на партизаните и нивните фамилии, настрадали во борбата против фашизмот.

Отделение за народна помош организира подпомагање на пострадалиите и сиромашните партизани и на нивните фамилии, како и останалите бедни граѓани.

Отделение за статистика ја организира служба за собирање податоци во врска со работата на целиот оддел.

Тије служби се организират во обласните, околијските и општинските НОО-и.

29. ОТДЕЛ ЗА ИСХРАНА. Отделот за исхраната раководи со Народно-ослободителниот фонд, кој го сочинуваат доброволните прилози на народот за Народно-ослободителната борба. Фондот се грижи за правилното снабдување на Народно-ослободителната војска и народот и организира масовни кампанији и изнајдува и други извори за снабдување на војската.

Отделот за исхраната ја организира размената на продукти од разни краеве и за таја цел може да основува самостојателни стопански предпријатија на кои ќе им стави во задача размена на добрата и исхраната на населението. Во иста цел се организира, при сите НОО-и, фонд за исхранување на народот. Средствата на фондот се еден дел од приходите на НОО-и. Целта на тој фонд е створување на една резерва од најнужните продукти и предмети за нуждите на населението. На пр.: купување на едно количество пшеница, јачмен, царевица, ваглишта, дрва и други најнужни предмети. Истите предмети нема да служат за секидневните нужди на населението, ами треба да бидат запазени за најкритични моменти.

30. Напаствијата за внатрешната организација за работа на поедините оддели и напаствијата за самата работа за расподела на снагите и за создавање план за работата, ги издават поедините оддели, односно поверенствата и Президиумот на АСНОМ во склад со овија напаствија.

V. ОДНОС МЕЃУ ПОВИСОКИТЕ И ПОНИСКИТЕ НАРОДНО-ОСЛОБОДИТЕЛНИ ОДБОРИ

31. Пониските НОО-и за својата работа одговарат на повисоките НОО-и и на АСНОМ и задолжени се да работат во смисал на неговите општи напаствија, директиви, прописи, напаствија, одлуки и решенија. Пониските НОО-и не можат да правуваат за нивната исправност (правилност), туку само за начинот на нивното извршување. Но, можат да поднесуваат жалба на повисоките НОО, извршувајќи ги истовремено ожалбените директиви.

Повисокиот НОО, односно АСНОМ, може во секое време да ја контролира работата и работењето на понискиот НОО, во секој стадиум на постапката (процедура) и да ја земи сам работата во постапка, да ја расправи и донеси одлука. Повисокиот НОО може во секое време да свика седница на извршниот одбор и пленумот на понискиот НОО.

32. Директно повисокиот НОО е должен да испрати на секое пленарно заседание на понискиот НОО-и, ако е това возможно на секоја седница на извршниот одбор, по еден член од својот извршен одбор. По можност това да биди член на председателството или онај член на извршниот одбор, кој има при тој НОО да изврши нарочна задача. На овај член на НОО, кој врши контрола на понискиот НОО, треба да му се дадат точни, конкретни директиви за извршување контролата по сите сектори на работата, а не само да сврши некоја

„општа“ контрола. За вршење на контролата членот на НОО мора да има писмено полномоштие, кое е должен да го покаже на председателот или на секретарот на НОО, при кого врши контрола. По завршената контрола мора тој да поднесе писмен извештај на својот НОО.

Освен това, може секој прочелник на оддел да изврши контрола на работата од истиот оддел на понискиот НОО, за кое исто така мора да го извести својот НОО на првото наредно заседание.

Да вршат контрола (на терен) можат и членовите на НОО, али само по потреба и во согласие со председателството. Референтите се праќат при пониските НОО-и со цел да ги помогнат референтите од истоветниот оддел со писмено полномоштие на својот прочелник, а во согласие со председателството. За секое вршење на контрола на понискиот НОО пратеникот од повисокиот НОО мора да има писмено одобрение (објава), адресирано на понискиот НОО, во кој се точно одредени рамките и правото на вршење на контролата. За одржување на политички сретти, конференции и зборови, членовите на повисокиот НОО мора да имат полномоштие од своето председателство.

33. Народните претставители од АСНОМ имат право во секое време да вршат општа контрола над работата на НОО-и со цел да го обавестат Президиумот на АСНОМ какво е политическото и организационото положение и какви се потребите на НОО и народот. На лицата кои се задолжени од името на АСНОМ за уредување на прашањето внатрешната организација на НОО, заради конкретното решавање на политичките и организациони проблеми, заради донесување решенија по сите прашања за работата на НОО-и, заради дисциплинската контрола, за поверавање на досегашната работа за одржување на работни конференции — и свикнување на сретти на НОО-и, за проверување правилноста на одлуките на НОО-и, и за издавање на облигатни наредби, им издава секретаријатот на АСНОМ специјални писмени ополномоштеннија, во кои морат да бидат изрично наведени горните задачи. Ополномоштениците на АСНОМ морат да се представат на председателството на НОО со това писмено ополномоштение пред да почнат со извршувањето на своите задачи. На лицата, кои ги праќат поедини оддели на АСНОМ, по поедини стручни задачи од надлежноста на тој оддел, а кои се не односат на контрола и помош на НОО-и, НОО-и треба да им помогнат при извршувањето на нивните задачи, кога се представат со писмено ополномоштение на својот оддел.

34. Селскиот НОО праќа на општинскиот, а општинскиот на околијскиот, доклади за целокупната своја работа секои 15 дена, приложувајќи ги преписите од сите записници на седниците, како и преписи од сите поважни одлуки и од сите судски пресуди.

Председателството на околијскиот НОО му праќа на обласниот НОО општ политички и организационен доклад, како и доклад за сите поважни прашања од реонот на сите оддели, секој први во месецот, приложувајќи ги преписите од записниците на сите седници и заседанија на извршниот одбор и пленумот. Освен тој доклад, прочелниците и одделите во истиот срок праќат доклад на повисоките НОО-и, приложувајќи ги преписите од сите свои важни одлуки. Обласните НОО-и му праќат извештај на секои 15 дена на АСНОМ. Овија срокови можат да ги променат поедините оддели, односно поверенствата на Президиумот на АСНОМ со своите напаствија.

35. Не е доволно повисоките НОО-и само да дават директиви и вршат контрола на пониските НОО-и. Повисоките НОО-и треба да им дават на пониските стварна помош во работата, да им покажуваат конкретно како ќе работат до тогај, дури не се научат да работат; да им помогнат при организирањето на работата. Во таја цел можат повисоките НОО-и да им праќат на пониските НОО-и

нарочни инструктори и за поедини сектори на работата. Понатака, повисоките НОО-и треба да организират курсеви како за одборниците, така и за референтите и персоналот по поедини сектори на работата.

Повисоките НОО-и дисциплински ќе одговарат, ако не помогнат на пониските НОО-и, ако се бирократски ограничуваат на директиви, на формална контрола, а не на дејствителна помош.

36. Повисоките НОО-и, односно нивните оддели, морат да ги проучат докладите на пониските НОО-и и да им ги покажуваат нивните грешки, а исто така морат да им дават напастивија и помош во работа.

VI. ДРЖАВНИ СТОПАНСКИ ПРЕТПРИЈАТИЈА

37. Поедини НОО-и, повисоки или пониски, можат да преземат сами, или во заедница со частни лица, предпријатија кои веќе постојат, како и да основат во својот делокруг стопански (трговски, индустриски, рударски, транспортни, парабродски, банкарски и т. н.) предпријатија. Тија предпријатија треба да имат свои управи, кои ги поставува и над нив води контрола соодветниот НОО. За тија предпријатија НОО-и можат да заинтересуваат и частен капитал, но така, да коначната контрола на предпријатието остава во рацете на НОО-и. Администрацијата во тија предпријатија се врши по трговските принципи. Овија предпријатија можат да работат за печалба само со цел да е прошират својата работа, али не и за спекулативни цели. Висината на процентот на нивната печалба ќе ја одреди повисокиот НОО. Такви предпријатија треба нарочно да се основуваат за развивање на размената на стоки измеѓу разни наши краеви, како и за снабдување со потребни артикли за масовно трошење. АСНОМ, односно обласните НОО-и, можат повеќе такви предпријатија, од исти карактер, да ги соединат во едно државно или обласно соединено предпријатие, да би могла размената и снабдувањето да се врши со поголем план. Управите и персоналот на такви стопански предпријатија подпаднават под дисциплинска одговорност на НОО-и кои ги контролираат тија предпријатија.

VII. КОМИСИИ

38. НОО да би можел поуспешно да ги извршува своите задачи, извршниот одбор треба по предлогот од прочелникот на одделот, да назначува, за извесни специјални задачи, комисији од три или повеќе членови, како помош на соодветниот оддел. Таја комисија има советодавен и помоштен карактер и затоа стои под контрола на тој оддел кој ја образувал. Ако комисијата треба да помогне во работата на повисокиот оддел или ако је образувана за политички организациони или дисциплински задачи, тогај таја е под контролата на председателството на НОО.

39. После извршувањето на својата задача комисијата мора да поднесе доклад за својата работа на прочелникот од одделот, односно на председателството. Ако работата на комисијата трае подолго време, тогај таја поднесува доклад на секој 15 дена.

VIII. ПОМОШТЕН ПЕРСОНАЛ ПРИ НАРОДНО-ОСЛОБОДИТЕЛНИТЕ ОДБОРИ

40. За извршување на својте работи НОО-и можат да земат на работа помоштен персонал. При организирањето на власта и на работите ќе треба да се земат на работа и луѓе за стручни работи и друг, помоштен персонал, за псмали самостојателни канцеларијски, како и работи околу снабдувањето, чистењето и уредувањето на просториите за живеење и канцеларии.

41. НОО-и морат да се грижат за снабдувањето со храна, облекло и квартира за својот персонал и нивните фамилии, дури не се уведат плати во пари.

Во случај да има поголем број персонал, НОО-и можат да организират одделно снабдување за секоја група од персоналот. Големината на снабдувањето во натура ја определува пленумот.

42. Персоналот е непосредно дисциплински одговорен на својот прочелник од одделот.

Персоналот е должен да изразува почитание на своите предпоставени, а последните се задолжени на другарски однос спрема својот персонал. Пазејќи строго на работната дисциплина на персоналот, предпоставените се одговорни за пристојно обходење со персоналот.

43. Бидејќи се навоѓаме во воено време, целиот персонал е должен да работи неуморно и да ги вложува во работата целото свое знание и енергија.

Одреденото работно време важи само за работење со странките, а внатрешната работа има да се врши према потребата, без оглед на работно време, оставајќи потребно време за одмор и водејќи сметка за здравственото положение на поединците.

Секое неработење, губење на време, како и немарно работење ќе се смета за саботажа и за акт противен на интересите на Народно-ослободителната борба.

Кога се персоналот праќа на работа во друг НОО или некоја друга установа, треба да се испратат писмено карактеристики и оценки за неговата работа.

B. РАБОТАТА НА НАРОДНО-ОСЛОБОДИТЕЛНИТЕ ОДБОРИ

I. ПЛЕНАРНИ ЗАСЕДАНИЈА

44. Пленумите на општинските и градските НОО-и се состануваат редовно секој 15 дена, а околиците и обласните НОО-и месечно еднаш. Пленумот го свикнува председателството.

Селските одбори се свикват седмично еднаш на заедничка седница.

Председателството може да го свика пленумот по потреба и во секое време. Прекоредните заседанија на пленумот може да ги бара и една четвртина од членовите на пленумот, одредувајќи ги точно и причините за тоа свикнување. Четвртината претставители го упутваат писмено своето тражење до председателството на НОО.

За заседанието на пленумот председателството на НОО треба благовремено да го извести повисокиот НОО да би тој можел да испрати свој претставител.

45. На редовните заседанија на пленумот, секретарот поднесува политички и организационен доклад. Прочелниците известуваат за работата на својте оддели. За секој извештај се отвара дискусија и се донесуваат одлуки. После тоа, секретарот и прочелниците на оделите ги изнесуваат, секој по својот сектор, жалбите поднесени на пленумот, кои ги тој решава со основание.

Како одделна точка може да се изнесуваат на пленумот и вопросы за кои е нужна поголема расправа.

На пленумот треба да се четат, односно да се толкуваат, директивите како и директивните напастивија од повисоките НОО-и, односно од АСНОМ.

46. Одлуките на пленарните заседанија се донесуваат со болшинство на гласовите.

Никој не може да се уздржи од гласување, но секој мора да се изјасни, кога му дојде ред, да гласува. Ако има повеќе предложенија, тогај ќе се смета да е примено оноа предложение за кое се изјаснило релативното болшинство на одборниците.

За сите заседанија се води записник кој го подписува секретарот и два избрани одборници-оверувачи. Во записникот се унесува накратко течението на заседанието, како и сите одлуки во целина.

47. Во заседанието на пленумот, како и на седниците на извршниот одбор, не може да се разправува за поедини случаи или поедини прашања преди да се разгледа ситуацијата во целост и преди да се донесат општи направленија за работата на целиот НОО. Това е нужно да не би се изгубил одборот во разправање на поедини прашања.

II. СЕДНИЦИТЕ НА ИЗВРШНИТЕ ОДБОРИ

48. Извршниот одбор при општинските, селските и помалите градски НОО-и, по можност целиот одбор, треба да представува еден работен колектив. Това значи, целата работа и секоја одлука треба да го изразува сватанието на целиот одбор, а не само на онај член, кој ја донесува одлуката; овој ќе се постигне на тој начин ако, седниците на извршниот одбор по-често се одржуваат, ако се на заедничките политички и принципиелни разправи, проучувајќи ги директивите на АСНОМ и на по-високите НОО-и, хармонизират сватанијата на сите одборници. Во тајна цел, за принципиелните прашања од сите сектори, ќе се води заедничка дискусија, ќе се утврдува заедничко, единствено мислење и работа и тоа ќе го оспособи секој член да ги решава прашанијата на организацијата во сите сектори.

49. Седниците на извршниот одбор да се одржуваат најмалку секој 8 дена, а по потреба и по-често. За тија седници мора да се водат записници во една записничка книга и они ќе се праќаат во препис на по-високиот НОО на контрола. Понискиот НОО ќе го известува по-високиот на време за одржувањето на седниците за тоа да би можел тој, ако најде за потребно, да прати свој представител.

50. Сите решенија извршниот одбор ги донесува со релативно болшинство на гласовите. Али, во извршниот одбор како и при пленумот треба да се настојува да не дојде до гласување, туку со размена на мислите и со отклонување на противположностите да се хармонизират сватанијата, така да секоја одлука биде израз на единството и колективното сватање на целиот одбор.

51. На седниците на извршниот одбор треба да се четат директивите на АСНОМ и на по-горните НОО-и, како и сите принципиелни статии на нашата штампа, со цел да се постигне правилно сватање и да се предприемат мерки за остварувањето на дадените директиви и задачи.

52. Да би се сложила работата на сите оддели, односно на целиот НОО, може председателот на НОО, а по неговото овластување подпредседателот или секретарот да бара од прочелникот на одделот секидневни извештаји за надлежаштите работи и проблеми. На тој начин председателот на НОО ќе знае кога треба за некој прашања да свикнува седница на извршниот одбор, а кога пленарно заседание на НОО.

III. СОВЕТУВАЊЕ СО ПОДОЛНИТЕ НАРОДНО-ОСЛОБОДИТЕЛНИ ОДБОРИ

53. Погорните НОО-и можат од време на време, да ги свикнуваат на советување сите одборници на по-долните НОО-и или само прочелниците на поедини оддели. Тија советувања ќе се вршат:

а) Кога основно се менува политичката ситуација и кога треба да се разправа за новите условија на работата и да се даваат нови директиви.

б) Кога ќе се спроведуваат организациони реформи од поголем размер.

в) Кога ќе се организират поголеми кампањи.

г) Кога ќе биде потребно да се поправаат лошите условија на некое подручје.

д) Кога ќе треба на некое подручје да му се објаснат директивите и одлуките од поголемо значење и т. н.

54. Советувањето го раковои председателот на НОО кој го свикнува тоа советување. Советувањето не може да донесува никакви одлуки, туку само го

разјаснува планот врз основа на донесените одлуки и изработува задачи во склад со директивите и одлуките на НОО. Советувањето има советодавен карактер.

55. За советувањето се води записник, во кој се изнесува течението на советувањето збиено, а задачите точно и определено.

IV. РАБОТА ВО ОТДЕЛИТЕ

56. Сите меродавни одлуки од името на одделот ги донесува прочелникот на одделот индивидуално. Но, прочелникот на одделот е должен да се советува со својот стручен персонал, референти и т. н. за сите поважни прашања во работата, а они пак му ги даваат своите мислења и планови на одлуката. Ако прочелникот на одделот донесе некоја одлука, за која стручниот референт мисли дека е неправилна, тогаш тој може своето становиште писмено да го објасни на извршниот одбор, барајќи од извршниот одбор да го реши тоа прашање. Ако извршниот одбор го земе становиштето на прочелникот на одделот, тогаш стручниот референт може да го бара мислењето на погорниот НОО за тоа прашање. Сепак, стручниот референт мора да е извршил одлуката на прочелникот на одделот, односно на извршниот одбор.

57. По-времето, а по можност секој осум дена, треба прочелникот на одделот да држи советување со својот персонал, да би се дало можност за неговото активно учество и иницијатива во работата. На тија советувања треба да се известува персоналот за сите поважни одлуки на извршниот одбор и пленумот, а нарочно за тија, кои се односат на работата на тој оддел.

V. АДМИНИСТРАЦИЈА

58. Администрација е целата писмена работа околу приготвувањето и донесувањето на одлуките, дописувањето, известувањето и создавањето на планови, околу писменото приготвување на разни седници, работата околу статистичките податоци, сетне, уредувањето на архивата и палење на актите, прегледувањето на внатрешното работење, сметководството и тн.

Целата таја административна работа е потребна, за да можат НОО-и правилно да работат и да ги извршуваат своите задачи. Затоа треба да се воведат уредена и прегледна администрација. Кога се воведува администрација како нужно помагало во работата, мора да се пази истата да не се бюрократизира, со други думи, да се не смета едно прашање решено само со тоа што е решено административно, на книга, ами мора да се води сметка и да се оствари.

59. Прв услов за уредна администрација е да се воведат точна евиденција за сите приеми и изпратени акти. Тоа ќе се постигне со воведување дневник на приеми и изпратената пошта. Секој приемен и изпратен акт се воведува во таја книга и му се дава број, кој се става и на самиот акт. Во одделна рубрика треба да се назначи дали е актот решен, под кој број, кога и како.

60. Поедини оддели, кои имат по развиена работа, можат да воведат своја одделна администрација: дневник за приеми и изпратената пошта.

61. Освен дневникот треба да се уреди и архивата. Актите можат да се пазат било по предметите, било по редните броеви. Во секој случај треба при поразвиената работа да се воведат регистар на броевите, имената и знаковите на предметите, за да можат предметите во архивата побргу да се најдат, или да се види кај која власт се наоѓаат на решавање.

62. Од сите одлуки кој се праќаат надвор од уредот треба да се направи копија.

63. Отделно, треба да се воведат записничка книга во која ќе се внесуваат записниците на сите срещи, седници и советувања, кои ги држи соопствениот НОО. Кога се решаваат частни работи, до-

несената одлука може да се достави на странката написмено со нужно обосновање (види чл. 85).

64. За материјалното работење треба да се водат основни трговски книги, како дневникот на примањето и издавањето, салдата, сметките и тн.

Овие прописи за материјалното работење се однесат исто така на кујните и економатите, кои ги води НОО за снабдување на својте членови и својот персонал и за онија кујни кој ги создава НОО за минуваштите.

65. Сите акти, кој не спаѓаат во реоните на одделите, ги потпишува председателот, односно подпретседателот и секретарот, а актите од општа важност кои ги издават одделите ги потпишува претседателот, секретарот и прочелникот на одделот; помалуважните акти пак ги потпишува претседателот и прочелникот. Стручните референти не ги потпишуваат актојте, туку само комисијата да се знае кој референт го решава актот. Секој акт треба да има штампил на односниот НОО.

66. Работното време за примање на странките го уредува извршниот одбор. Тоа работно време мора да биде означено на вратата од канцеларијата, за да можат странките да се управуваат.

Работното време се одредува само за примање на странките, а стварното работно време за одборниците и персоналот го одредува самата потреба на работата, али они морат да се навоѓаат по канцелариите во времето одредено за примање на странките.

67. Во канцелариите на НОО можат да доваѓаат и да се задржуваат само оние лица, кои имат да свршат некоја работа и тамо можат да останат дури да си ја свршат работата. За секоје губење на време и неред, поради непотребното задржување на странките во канцеларијата чиновникот ќе се кажнува дисциплински. Кога во канцеларијата дојдат повеќе странки, они треба да влегуваат по ред, а не сите наеднаш да борават во собата. Одборниците и референтите ќе се старат сакањата на странките да се решат што побргу и потполно а не да ги одбиват и да ги праќаат на друго место без стварна потреба.

68. Во кујните, кој ги основува НОО за својте членови и својот персонал, како и при економатите, можат да се хранат и да се снабдуваат само членовите на НОО-и, и нивниот персонал, како и членовите и референтите на НОО-и, кој доваѓаат по работа. Секретарот на НОО е одговорен за распирното арчење на храната и материјалот, кујната и магацините, како и за давање храна на лица, кои на тоа немаат право.

VI. ОДГОВОРНОСТ НА НОО-И ПРЕД НАРОДОТ

а) Редовни конференции со народот

69. НОО-и како политички претставители на народот и како органи на народната власт морат постојано да бидат во врска со народот. Они се народна власт токму затоа, оти се никнали од народот, работат за основните народни интереси и се во постојана врска со народот. Они, како народна власт во изградувањето на својата држава, не смејат да се потпираат само на силата на власта, ами, напротив, треба секоја задача на народот да ја објаснат, да би ја народот примил како своја и мобилизирајќи се доброволно, народот да помогне за постигнувањето на таа задача. Со тоа ќе се одвои од народот саботерскиот и непријателскиот елемент, спрема кој треба да се употреби сила.

Затоа треба секој позив, секоја заповед и став на НОО да биде политички и принципиелно образложен да би го народот прихванал како свој и да се народот при извршувањето на сите поважни задачи мобилизира преку јавните зборови, сретти и конференции. Освен за конкретните случаи, јавни зборови, конференции и сретти, треба да се свикнуваат и за тоа да би НОО-и положили пред народот сметка за својата работа и да се на тој начин

на народот даде можност да критикува работата на НОО, како и да го даде своето мислење за разни потреби.

70. Селските НОО-и мора да прават масови зборови редовно, најмалку секој 15 дена, а општинските и градските секој месец. Градските одбори можат сите тије зборови да ги држат по градските квартали.

На тија редовни зборови треба да се известува народот за општата политичка ситуација, за политичката ситуација во самото место, за сите нови прописи и директиви, кои се од општ карактер.

На тија зборови НОО поднесува извештај за својата работа и планови по сите важни сектори на работата, после, за важните политички и организациони проблеми, да би се овозможила контролата, соработувањето и критиката на народот.

На овија масовни зборови поднесуваат извештај за својата работа избраните од народот претставители во околските НОО-и.

На тије зборови треба да се жигосат оние саботери и непријатели, кои не сакаат да се извршуваат својата должност спрема народната борба, како и за примери да се изнесуваат кривичните и дисциплинските пресуди, да би се народот воспитувал и да би се спречило роварењето на непријателските агенти.

71. Освен овије редовни зборови можат да се свикнуваат прекоредни масовни зборови за поедини прашања, а во градовите и зборови со граѓаните по сословие и занати, за да се расправуваат одделните сословни и професионални прашања.

За сменување на одборниците мора да се свика нарочен масовен збор, на кој ќе се решава само тоа прашање. Четвртината од бирачите, кој барат сменувањето на одборникот или одборниците, се утврдува по изборните спискови, а барањето се поднесува на извршниот одбор со оригиналните подписи на таја четвртина бирачи.

Предлогот за сменување ќе се смета примен ако гласува за него повеќе од половината бирачи кои се дошли на збор, инаку ќе се смета оти е отфрлен.

За сменувањето ќе се извести повисокиот НОО кој ќе нареди нови избори во рок од 30 дена.

б) Среттите со организациите на единствениот Народно-ослободителен фронт

72. Да би НОО можел што поарно да го мобилизира народот за извршување на задачите, да би ги народот прихванал сите задачи како свои и како израз на својте потреби и сватања, а не како на сила нагурани, треба НОО-и да сотрудуничат со сите антифашистички организации кои ќе му помогнат во мобилизацијата и раководството на народот. На тој начин Народно-ослободителниот одбор ќе може полесно да ги извршува задачите. Со тоа истовремено ќе се подигне ауторитетот на НОО-и како органи на власта.

73. Успешно соработување на НОО-и со сите антифашистички организации на НОФ ќе се постигне со одржување на потребни сретти со одборите на организацијата на НОФ.

в) Дисциплинска одговорност за членовите на НОО-и и нивниот персонал

74. Сите прописи, сите директиви дадени од АСНОМ и од повисоките раководства ќе бидат на празни ако членовите на НОО-и и нивниот персонал не би одговарале пред својте предпоставени за својата работа. За секоја работа треба да има определен ред, како во односите меѓу самите луѓе, така и во самото извршување на работата. Таков ред, кој мора да владее во секој општествен организам, се вика дисциплина. Ако по тој ред не се работи, тогај организациите се неспособни да дејствуват. Ние мораме да настојуваме да се постигнат таја дисциплина доброволно и со уверување да е секој член на НОО-и и нивниот чиновник свестен

за нуждата на дисциплината, и да је свесно остварува. Само таква свесна дисциплина, која излегува од уверението, може да биде железна дисциплина, која е апсолутно потребна во денешните условија на Народно-ослободителната борба. Иако таква дисциплина се постигнува со политичка работа и уверување, сепак ќе има поединци кои ќе грешат и е кршат дисциплината поради површното сватање и немарност. Да би се такви лица казните, натерале на правилна работа и научиле на ред и дисциплина, се воведува за сите дисциплински прекршувања дисциплинска постапка (процедура) и дисциплинска казна.

75. Дисциплинско прекршување ќе се смета:

а) Неизвршување директивите на претпоставените органи.

б) Работење против принципите на народно-ослободителното движење од помало значење.

в) Непроучување на новите условија и нужди на работата и пропуштање да се работата усклади со новите потреби.

г) Непроучувањето на писмените директиви, напаствија и статии на повисоките раководства.

д) Одбивање помошта и критиките на повисоките раководства и нивните органи, давани при вршење контрола на работата, како и лукаво избегавање и одбивање на контролата и помошта.

е) Немарно, неправилно и лабаво вршење на должностите.

ж) Бирократско одправување на работите, кое се појавува тогаш кога се задачите решават на книга, а ништо конкретно не се предприема да се това решение спроведе практично и спрема нуждите во дело.

з) Дрско и грубо однесување спрема претпоставените другари и изразување непочитување спрема нив.

и) Бирократско, непријателско, некоректно и грубо однесување спрема народот.

ј) Сурово, одмено, недругарско однесување спрема другарите на работа.

к) Неприлично обходување во приватниот живот на јавните места.

л) Неумерена употреба на алкохолот.

Ако овие прекршувања покажат лоши намеренија или злочинска немарност, тогаш прекршителите ќе бидат ставени пред народен суд.

76. Дисциплинските казни можат да бидат: опомена, укор, преместување на друга служба, намалување на платата (принадлежностите) ако ја има, материјална казна и излечување од НОО, отпуштање од работа, најсетне, изнесување целиот случај јавно пред народот.

77. Председателството на одборот е води дисциплинската постапка (процедура) против персоналот на одборот. Пресудата ја донесува извршниот одбор.

Против членовите на НОО води дисциплински постапка извршниот одбор на НОО и пресудата е донесува пленумот на тој НОО.

Дисциплинската постапка се подига по официјална должност или по чии и да било предлог.

78. Дисциплинска постапка можат да водат и сите повисоки НОО-и, односно АСНОМ. Во името на АСНОМ, дисциплинската постапка ја води поверенството за внатрешните работи или, од Президиумот на АСНОМ, специјално полномоштено лице или комисија.

Во овај случај, при повисоките НОО-и, пресудите за персоналот ги донесува извршниот одбор, а за членовите на одборот пленумот на соопштениот одбор, а за АСНОМ Президиумот на АСНОМ.

79. Против дисциплинските пресуди осудениот има право да поднесе жалба, во рок од 8 дена по саопштението на пресудата.

Прекршителот мора лично да присуствува на судењето а пресудата му се саопштава писмено веднаг по донесувањето. Срокот на жалба почнува да тече следниот ден од саопштувањето на пресудата.

Ако осудениот бара, мора да му се издаде пресудата со основанијата напишано, но ова не може да влиае на рокот за жалбата.

Жалбата ја решава пленумот на повисокиот НОО, односно Президиумот на АСНОМ. Против пресудата на повисокиот НОО односно Президиумот на АСНОМ, нема место на жалба.

Жалбите на персоналот против дисциплинските пресуди на извршните одбори ги разгледува прво пленумот на истиот одбор, ако тој пленум е потврди пресудата на извршниот одбор тогаш осудениот може поново да се жали на пленумот на повисокиот НОО, чија пресуда е коначна.

80. Дисциплинската постапка се води јавно, али не треба да биде повикана широката јавност, освен во оние случаи кога широката јавност може да биде добро воспитно средство за народот. Во секоја дисциплинска постапка прекршителот треба да биди саслушан и да му се даде можност за одбрана.

81. Кога се утврди оти се работи за поголеми дисциплински прекршаи, како и за злочински намеренија и саботажа на отговорното лице, истото ќе се одалечи од должноста преди донесувањето на пресудата.

82. Повисокиот НОО може да поведе дисциплинска постапка и против целиот понисок НОО, ако увиди оти тој НОО не работи по напаствијата и прописите на повисоките НОО и принципите на Народно-ослободителното движење и ако е целата негова работа штетна за интересите на Народно-ослободителната борба.

83. Овие прописи за дисциплинската постапка се однесуваат и на комисиите, и нивните членови, образувани како помошни тела на НОО-и и нивните оддели.

г) Постапка пред народно-ослободителни одбори кога се работи за частен интерес

84. Пред НОО, како орган на власта, секој ден доваѓа народот, било да бара некаква помош, било да ги бара својте права, било да се потажи на некоја постапка или да бара дозвола за некаква работа и слично. Од друга страна, НОО-и во својата работа им издават на поединците наредби, ги повикуваат за некој работи, и тн. Во сите тија односи излегува НОО како власт спрема поединците. Другарите во НОО-и треба секогаш да имат на ум оти они се претставители на народната власт и спрема странките мора да поступат како народни луѓе и функционери, да им излегуваат во сусрет и да ги решават нивните саканија што побргу.

При това, треба да се пази да се решават сите вопросы исправно врз основа на принципиелните решенија, а не да се решава без никаков принцип, така како што ќе му падне некому напамет.

Секоја одлука, која се донесува, треба да е основана на едно исправно становиште, кое ќе служи како основа за решавање на сите слични случаи. Не смее да се постапи спрема личните навоѓања.

При решавањето на сите тија прашања треба секогаш да се пази на ред, одфрлајки е секоја протекција и странките да идат на ред спрема времето на нивното доваѓање во уредот. Во сите постапки странките треба да осетат оти се донесуваат објективни и исправни решенија, со една дума, треба да осетат, оти навистина се навоѓат пред една народна власт.

85. Во сите случаи, кога се наредува ограничување на личната слобода или на имовинското право, а не се работи за повикување на работна должност или некоја друга должност, наложени од војните условија, мора да се издаде на странката писмена обоснована одлука.

Странките исто така можат да се жалат и против одлуките кои се однесуваат на редовната работна обавеза или некоја друга редовна должност (давање квартира за преноќивање); види чл. 62 став II.

86. Секоја странка има право да се жали против секоја одлука на НОО во рок од 8 дена. Жалбата може странката сама да си ја напише, а ако е поднесе устно НОО мора да е прими во записник.

Ако странката не знае да ги формира разлозите во жалбата тоа ќе ѝ го направи НОО. Жалбата се поднесува при НОО кој ја донесол ожалбената одлука. НОО може да е прими жалбата и после рокот од 8 дена, ако е тој срок пречекорен од оправдани причини.

87. Ако НОО, против чија одлука се жали, има пленум, тогаш жалбата може да се упати на пленумот. Ако тој НОО нема пленум тогаш жалбата мора што побргу да се упати на повисокиот НОО. Понискиот НОО мора да е спроведе жалбата на повисокиот, со извештај по самиот предмет и со забелжки по разлозите на жалбата.

88. Изјавената жалба не го задржува ожалбеното решение од извршение, освен во тие случаи кога со извршувањето не може да се поврати понапрежното положение. Жалбата не задржува извршение на одлуката и тогаш кога има да се дава човека или сточна работна снага или ако се повикува за извршење на некоја редовна должност на која се повикува целиот народ или дел на односното место. Тој принцип се установува да би се избегнала поголема возможна штета за јавните интереси. Ако се жалбата уважи тогаш извршената работа ќе се земи во предвид при следното редување на работата. Ако на тој начин не може да се изврши компензација (накнада), штетата ќе му се надокнади на друг начин.

Кога се спроведува жалбата на решавање, треба да се назначи дали е одложено извршувањето или не.

89. Кога пленумот ја потврдува одлуката на својот извршен одбор или на прочелникот на одделот, тогаш странката може да се жали на повисокиот НОО, односно на АСНОМ. Против одлуката на повисокиот НОО, односно АСНОМ, било кога решава првата или другата жалба нема место за повеќе жалби, без оглед дали е задоволено жалбеното сакање или не.

90. Повисокиот НОО во одлуката по жалбите мора да ги наведе разлозите, а исто така да одреди што има понискиот НОО да направи да би се исправила евентуалната неправилност на ожалбената одлука.

91. Ако се појави спор за надлежноста на НОО-и, било да се одбива или присвојува, тој спор го решава првиот заеднички повисок НОО, односно Президиумот на АСНОМ.

Одборите морат, по должност, да барат решение на појавениот спор.

Одлуката за надлежноста на повисоките НОО, односно на Президиумот на АСНОМ е коначна.

Во секој случај, следствие на одбивањето или присвојувањето на надлежноста, НОО-и не смејат да дозволат да настапи некоја штета.

Ако се одбивањето или присвојувањето на надлежноста односно на чиста работа, тангираната страна може да поднесе жалба на повисокиот НОО, односно на Президиумот на АСНОМ, чии решенија се коначни.

Вака ќе се постапи во сите случаи, ма на која област од работата се односиле, кога се појави спор за надлежноста.

6) Политичко воспитување на НОО-и и на нивниот персонал

92. Да би могли членовите на НОО и нивниот персонал правилно да работат и одговарат на својте должности, треба да бидат запознати со линијата на народното ослободително движење и како и со секојдневните собитија. Тоа е потребно не само за тоа да нивните одлуки идат во склад со принципите на народно-ослободителното движење, туку и нивниот однос спрема народот и спрема другарите, предпоставените и подредените, да биде правилен; нивните односи да бидат исправни и прилични. Затоа, секој НОО е должен да врши политичко воспитување на својте членови и персоналот. За таја работа нарочно ќе се ангажира пропагандниот оддел. Со цел да се постигне политичкото воспитување мо-

ра да се држат барем еднаш во неделата сретти, одделно за членовите, а башка за персоналот.

93. Освен сретните за политичкото воспитување со персоналот, треба да се одржуваат колективни сретти, најмалко секој 14 дена, за работата и односите меѓу самиот персонал. На тија сретти треба да се расправат сите грешки во работата, да се поправаат погрешните односи измеѓу другарите и да им се даде можност да ги постават својте предлози за подобрување на работата и организирање на меѓусобното надпреварување во тоа подобрување на работата.

Тија сретти ги раководи председателот или секретарот, односно едно лице од персоналот, кого ќе го овласти председателот. За тија сретти треба да се известува повисокиот НОО, во редовните доклади.

е) Народно-ослободителните одбори во окупираната територија

94. Во уводот е истакнато оти на окупираната територија треба да се основат НОО-и, кои ќе ја раководат Народно-ослободителната борба на таја територија, ќе настојават што повеќе да го повдигнат својот авторитет, како органи на државната власт на федерална Македонија во федеративна Југославија. НОО-и, во окупираната територија не можат да го имат истиот облик на организацијата како НОО-и на ослободената територија. Они не можат да имаат свои јавни простории, да држат јавни седници, не можат да бидат организирани во оддели, но сепак и во окупираната територија НОО-и дејствуват како колективен орган, а нивните членови си ги делат должностите меѓу-собно по секторите на работата.

Тија имат председател, евентуално подпретседател и секретар. И при овија НОО-и пониските одговарат пред повисоките.

Пониските НОО-и морат да ги известуваат повисоките за својата работа. Нивната организација и употреба на писмени документи и обликот на сретните зависи од конспиративните услови под кои работат.

95. Повисоките НОО-и во чии реон спаѓаат не-окупирани и окупирани краеве, имат должност, во окупирани краеве, да организират НОО-и со што поголемо учество на народот, непридржувајќи се за изборните прописи, кои важат за ослободени краеве. Самата борба треба да ги исфрли другарите кој заслужуваат да влезат во НОО. Повисоките НОО-и морат да дават на пониските НОО-и, во окупираниот подручје, директиви за работа и помош, непосредно на нивниот окупираниот терен. Народот во окупираниот територија не треба да се осека одвоен од народот на ослободената територија, ами треба да чувствува со него единствена и борбена поврзаност.

96. Повисоките НОО-и, кои ја зафаќаат и окупираната територија морат да водат грижа за работниот кадар во окупираната територија. Да би се запознал со работата и да се за истата оспособи, работниот кадар треба да се префрлува од неослободената територија во ослободената.

97. НОО-и на ослободената територија и окупираната територија мора да работат во полна поврзаност и соработување, со цел да се оствари економска блокада на окупираната територија и да ја спречат шпиунажата, како и да се спроведе борбената пропаганда и т. н.

98. Водејќи грижи за окупираната територија, повисокиот НОО, под кого таја неослободена територија подпаѓа, мора да врши организирано и планско приготвување да би бил, кога се ослободи таја територија, досегашниот НОО на окупираната територија, способен да е земе целата власт во својте раце и веднага да го организира животот во ослободениот крај.

Во соработување со војните власти повисокиот НОО мора да приготви сè што е потребно да тргне животот во новоослободениот крај или град и во тој случај мора да прати еден свој член на ново-

ослободената територија, со цел да помогне на НОО, кој до тогаш работил на окупираната територија, при воспоставувањето на полната народна власт или да формира НОО-и тамо кај што порано не ги имало.

За да може повисокиот НОО правилно да ја врши својата работа на окупираната територија и да ги приготви НОО-и од окупираната територија за случај на ослободување, треба да се определи еден другар од повисокиот НОО за работа во окупираната територија и тој постанува член на извршниот одбор на одборот од окупираната територија.

Повисокиот НОО, кој го раководи воспоставувањето на власта на новоослободениот крај треба да изработи проглас до народот и во тој проглас да го повика народот на борба и му го разјасни ново-создаденото положение.

Ако во новоослободените краеви или градови, во време на окупацијата, не е имало НОО-и, тогаш повисокиот НОО поставува привремен НОО. Во својот проглас, повисокиот НОО треба да му протолкува на народот оти привремениот НОО како и оние, кои досега работеле под окупацијата, ќе ја врши власта до изборот кој ќе се разпиши што побргу. Ако е новоослободеното место или крај културен, економски и политички центар на тој крај или област, треба повисокиот НОО да го премести во тоа место своето седиште.

99. Првата грижа на НОО во новоослободените краеви и градови е, заедно со војните власти, да ги откријат и пофакат сите народни непријатели, како и да го осигураат целиот запленин воен материјал за нуждите на војската и да сторат сè што е нужно да тој не падне поново во рацете на непријателот.

Ако се покаже опасност да се врати непријателот, тогаш треба што понапред да се конфискуваат имањата на народните непријатели, применувајќи ги савесно сите прописи за конфискацијата, зашто НОО-и се одговорни политички, материјално и кривично. Ако нема опасност да се поврати непријателот тогаш треба конфискацијата да се изврши имајќи предвид сите обстојателства кои стојат во врска со неја. Понатамошната должност на НОО-и во ново-ослободените краеви е да ја запазат што повеќе народната имовина, а нарочно индустријските и други предпријатија, до колко војните интереси не наложуваат друго. Должноста на НОО-и е да ги запазат ново-ослободените краеви и градови од пљачка и уништување од страна на негодворните елементи. Натаму, треба што побргу да се воспостави нормален живот, а во градовите да се воведат осветление, водовод, канализација и останалите јавни и културни установи. Што побргу треба да се одржат општи и јавни зборови, како и срещи со поедини групи и слоеви од населението, да се објасни значењето на ослободувањето и да се запознае народот со принципите на Народно-ослободителната борба.

ж) Преходни наредби

100. Со овие напастија предстануваат да важат сите досегашни напастија за работата на НОО-и и сите поедини прописи и директиви на Президиумот на АСНОМ и неговите оддели треба да се саобразат со овие напастија.

101. Повисоките НОО-и треба во рок од 14 дена од примањето на овие напастија да свикат советувања со председателите и секретарите на пониските НОО-и на кој ќе се протолкуваат овие напастија и одредат задачи за реорганизацијата на НОО-и, во смисол на овие напастија. За денот на одржувањето на овие советувања треба веднага да се извести Президиумот на АСНОМ.

102. Одма по примањето на овие напастија треба, кај повисоките НОО-и, да се востановат оддели во смисол на напастијата, како и да се разграничат надлежностите на пленумот, извршниот одбор и одделите.

103. Целата работа на НОО-и по сторената организација во смисол на овие напастија мора да се врши по прописите на овие напастија.

104. Имовината на досегашните општини прејдува на сопственост на соодветниот НОО.

Ако се појави спор меѓу НОО-и истиот ќе го реши повисокиот, заедничкиот НОО, односно Президиумот на АСНОМ.

СМРТ НА ФАШИЗМОТ — СЛОБОДА НА НАРОДОТ!

Во село Горно Врановци
21 октомври 1944 година.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Д-р Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ ЗА ЗАБРАНУВАЊЕ ТРГОВИЈА СО ОКУПИРАНАТА ТЕРИТОРИЈА

Член 1

Забранува се секое преносење стоки, од секаков вид, од слободната територија на територијата окупирана од Германците.

Член 2

Изузетно е позволено да се изнесе, со дозволение на НОО, работен добиток нужен за земјоделците од селата блиски до ослободената територија.

Член 3

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во с. Горно Врановци
21 октомври 1944 год.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ ЗА ПОДЕЛА НА МАКЕДОНИЈА НА ОБЛАСТИ И ОДРЕДУВАЊЕ РАНГ НА ПОЕДИНИ ГРАДОВИ

Член 1

Македонија е поделена на три области: Скопска, Битолска и Штипска.

Решението од 6 август 1944 година, само во толку е изменето, што е укината Кичевско-дебарската област.

Член 2

Издигнати се во ранг на околиски НОО-и, следните градови: Скопје, Куманово, Тетово и Велес во Штипско-брегалничка област.

Член 3

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во с. Горно Врановци
21 октомври 1944 год.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

По предлог на повереникот за народно стопанство, Президиумот на АСНОМ, на своето заседание одржано во с. Горно Врановци на 21 октомбар 1944 година, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

Член 1

Одобрава се експлоатацијата од 19 септембар 1944 година на рудникот „Злетово“ — Мајнс Лимитед во Пробиштип, во државна режија.

Член 2

Одобрата се извршените расходи во размер од 1.000.000 (еден милион) лева.

Член 3

Одобрава се кредит од 1.000.000 (еден милион) лева месечно за понатамошната експлоатација на рудникот.

Член 4

Ова решение влегува во сила веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.

Секретар,
Д-р Вл. Полежина, с. р.

Президиумот на АСНОМ на своето заседание одржано во с. Горно Врановци, на 24 октомври 1944 година, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

ЗА ТУТУНОТ И НЕГОВАТА ПРЕРАБОТКА

Член 1

Тутунот и неговата преработка е во државна режија.

Член 2

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во с. Горно Врановци,
24 октомври 1944 година.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.

Секретар,
Д-р Вл. Полежина, с. р.

Президиумот на АСНОМ, на своето заседание, одржано во с. Горно Врановци, на 24 октомври 1944 година, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

ЗА ВАЖНОСТА НА БОНОВИТЕ

Член 1

Боновите, како платежно средство, ќе си врват по својата номинална вредност, не додавајќи ги интересите за протекналото време.

Член 2

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во с. Горно Врановци,
24 октомври 1944 год.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.
Секретар,
Д-р Вл. Полежина, с. р.

Президиумот на АСНОМ, на своето заседание одржано во с. Горно Врановци, на 27 октомбар 1944 година, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

ЗА ОДНОСОТ МЕЃУ ВОЕНАТА ИНТЕНДАТУРА И НОО-И

Член 1

Воената интендатура работи и ги врши своите набавки само преку НОО-и, а никако директно од народот, било да купува, реквизира или бери доброволни прилози.

За секоје издавање, НОО-и ќе примат од воената интендатура исправен доказан документ.

Член 2

Ова решение влегува во сила веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.

Секретар,
Д-р Вл. Полежина, с. р.

Президиумот на АСНОМ, на своето заседание одржано во с. Горно Врановци, на 3 ноември 1944 година го донесе следното

РЕШЕНИЕ

Член 1

Денот 7 ноември, празник на Великата октомбриска револуција, да се отпразнува најсвечано во цела Македонија.

Член 2

Ова решение влегува во сила веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.
Секретар,
Страхил Гигов, с. р.

По предлог на Поверенството за просвета, Президиумот на АСНОМ, на своето заседание одржано на 3 ноември 1944 година, во с. Горно Врановци, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

ЗА ОТВАРАЊЕ НА ГИМНАЗИИ И УЧИТЕЛСКИ ШКОЛИ

Член 1

Да се отворат гимназији во следните градови: Скопје, Битола, Штип, Куманово, Прилеп, Струмица, Тетово, Велес и Охрид.

Член 2

Во Охрид да се отвори, ако за тоа има услови, и учителска школа, ако пак тамо нема услови, првата година школата да се отвори во Скопје.

Член 3

Ова решение влегува во сила веднага.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.
В. д. секретар,
Страхил Гигов, с. р.

По предложение на Поверенството на финан-
сиите, Президиумот на АСНОМ, на своето заседание
одржано на 3 декември 1944 година, во гр. Скопје,
го донесе следното

РЕШЕНИЕ

Член 1

Финансирањето на државата во крајот на 1944
година ќе става преку глобален данок на целокуп-
ниот доход, по принципите на прогресивната да-
начна система.

Член 2

Привремено се задржават акцизите на алкохол-
ните питуја, луксузните артикли и кино-преставле-
нијата.

Член 3

Во 1945 година, додека не се донесе новото да-
ночно законодавство, усваја се бугарската даначна
система, од која да се исфрлат сите несоцијални од-
редби.

Член 4

Овоа решение влегува во сила веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Страхил Гигов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Президиумот на АСНОМ, на своето заседание
одржано во гр. Скопје, на 3 декември 1944 година,
го донесе следното

РЕШЕНИЕ

Член 1

Не се признават никакви склучени продажби
на недвижими имоти од 1941 година па навамо.

Член 2

Овоа решение влегува во сила веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Страхил Гигов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

По предложение од Поверенството на финан-
сиите, Президиумот на АСНОМ, на своето заседа-
ние одржано во гр. Скопје, на 3 декембар 1944 го-
дина, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

Член 1

Се одложуе барањето на наеми за квартири од
страна на наемодателите, кога се наематели работ-
ници, чиновници и за који НОО ќе определи да не
можат да плаќат, сè до дефинитивното решение за
плаќањето на нивните заплати.

Не можат да се собираат наеми, било за напред,
или неисплатени наеми за миналите месеци.

Член 2

Онај наемодател, кој преку ова нареждање ќе
бара наеми од споменатите лица, ќе одговара како
нарушител на Уредбата за војните судови на Вр-
ховниот штаб на НОВ и ПОЈ од 24. V. 1944 го-
дина.

Член 3

Овоа решение влегува во сила веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Страхил Гигов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

По предложение на Поверенството на финан-
сиите, Президиумот на АСНОМ, на своето заседа-
ние одржано во гр. Скопје, на 3 декември 1944 го-
дина, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

Член 1

За да се избегне опасноста од инфлација, има
да се штембилуваат левовите и лековите.

Овоа штембилување да се изврши колку се мо-
же поскоро.

Член 2

Овоа решение влегува во сила веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Страхил Гигов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

По предложение на Поверенството на финан-
сиите, Президиумот на АСНОМ, на своето заседа-
ние одржано во гр. Скопје, на 3 декември 1944 го-
дина, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

Член 1

Да се увеличи еднократната помоќ на инвали-
дите од НО борба, на фамилиите на загиналите пар-
тизани и војници од НОВ и ПО на Македонија и
на бедните фамилии на мобилизираните војници на
НОВ, од 20.000.000 лева на 30.000.000 (тридесет мили-
она) лева.

Член 2

Овоа решение влегува во сила веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Страхил Гигов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

По предложение на Поверенството на соопште-
нијата и градежите, Президиумот на АСНОМ, на
своето заседание одржано во гр. Скопје, на 7 де-
кември 1944 година, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

ЗА ОТВАРАЊЕ НА СРЕДНО-ТЕХНИЧКО УЧИЛИШТЕ ВО ГР. СКОПЈЕ

Член 1

Се отвара Средно техничко училиште во гр.
Скопје.

Член 2

Издржката на учениците да биде на нивни соб-
ствени разноски.

Член 3

Овоа решение влегува во сила веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Страхил Гигов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Президиумот на АСНОМ, на своето заседание
одржано во гр. Скопје, на 15 декември 1944 година,
го донесе следното

РЕШЕНИЕ

Член 1

Отворува се Трговска академија во Скопје и
Битола и Средно стопанско училиште во Охрид.

Член 2

Овоа решение влегува во сила веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Страхил Гигов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Президиум на АСНОМ, на своето заседание одржано во гр. Скопје, на 15 декември 1944 година, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

Член 1

Скопскиот НОО се подигнува во ранг на облас-тен НОО.

Член 2

Одобрува се извршената од Скопскиот НОО подела на гр. Скопје на четири реони.

Член 3

Овоа решение влегува во сила веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Страшил Гигов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Президиумот на АСНОМ, на своето заседание одржано во гр. Скопје, на 15 декември 1944 година го донесе следното

РЕШЕНИЕ

Член 1

При Поверенството на народното стопанство се организират следните оддели и институти:

1. Отдел за аграрна реформа и државни имоти. За референт на одделот се назначува др. Јордан Блажевски, инж. агр. од Тетово;

2. Економски институт, директно подведомствен на повереникот за народно стопанство;

3. Централен земеделски испитателен институт во Скопје;

4. Бактереолошки ветеринарен институт во Скопје; и

5. Геолошки институт во Скопје.

Член 2

Овоа решение влегува во сила веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Страшил Гигов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Президиумот на АСНОМ, на своето заседание одржано во гр. Скопје, на 15 декември 1944 година, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

Член 1

Стоки, кои не са под режим и планско распределение, можат слободно да се изнесуваат од Македонија во други федерални единици, без никакви специјални разрешенија.

Член 2

Овоа решение влегува во сила веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Страшил Гигов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Президиумот на АСНОМ, на своето заседание одржано во гр. Скопје, на 15 декември 1944 година, го донесе следното

ПРИВРЕМЕНО РЕШЕНИЕ

Во македонската федерална единица можат да бидат чиновници само оние лица од другите федерални единици, кои са зели учество во сегашната борба против фашизмот во Македонија.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Страшил Гигов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

По предложение на Поверенството на внатрешните работи, Президиумот на АСНОМ, на своето заседание одржано на 15 декември 1944 година, го донесе следното

ПРИВРЕМЕНО РЕШЕНИЕ

ЗА РЕГУЛИРАЊЕ ОТНОШЕНИЈАТА МЕЃУ ЕВРЕИТЕ И КУПУВАЧИТЕ НА ЕВРЕЈСКИТЕ ПОКРЕТНИ ИМОТИ, НАСТАНАЛИ ОД 6. IV. 1941 ГОДИНА НАВАМУ

Член 1

За сите продажби и отуѓуења на еврејските покретни имоти ќе се донесат специјални закони, со кој ќе се регулират одношенијата меѓу поранешните сопственици на имотите и денешните.

Член 2

До донесувањето на специјалниот закон, положението остануе статус-кво, т. е. како до денот на публикувањето на овоа решение.

Член 3

Овоа решение влегува во сила со денот на објавувањето.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Страшил Гигов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

По предложение на Поверенството на внатрешните работи, Президиумот на АСНОМ, на своето заседание одржано на 15 декември 1944 година, го донесе следното

ПРИВРЕМЕНО РЕШЕНИЕ

ЗА ЗАБРАНА НА НОСЕЊЕ ОГНОСТРЕЛНО ОРАЖИЕ

Член 1

Се забрануе секое носење на огнестрелно оружје от страна на цивилните лица.

Член 2

Право на носењето огнестрелно оружје имат само војниците на НОВ и ПО на Македонија, како и лицата на кои, поради характерот на службата, им се разрешава носењето на оружје, кое треба да биде потврдено од службите им.

Член 3

Цивилните лица кои имат огнестрелно оружје са должни да го предадат или регистрират во најблиското воено подручје или команда на местото до 15 јануари 1945 година.

Член 4

Лицата кои имајат ловциско оружје, должни са да го регистрираат истото пред управните оддели на НОО-и, кои ќе давајат разрешение за носење на ловциско оружје, до донесуење на втора наредба.

Член 5

На нарушителите ќе им се конфискува оружјето и ќе бидат накажани со глоба до 10.000 лева од прочелникот на Управното одделение на НОО.

Член 6

Овоа привремено решение влегува во сила со денот на публикувањето.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Страхил Гигов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

На предложението на Поверенството на внатрешните работи, Президиумот на АСНОМ, на своето заседание одржано на 15 декември 1944 година, го донесе следното

ПРИВРЕМЕНО РЕШЕНИЕ ЗА ЗАБРАНА НА ПРОСТИТУЦИЈАТА, ХАЗАРДНИТЕ ИГРИ И МУЗИКАТА ПРИ ЈАВНИТЕ ЛОКАЛИ

Член 1

Се забрануваат сите хазардни игри и други од подобен карактер игри (коцка).

Член 2

Се забранува проституцијата, развратот, блудството и сè онова кое е противно на добрите нарави и здравиот народен морал.

Член 3

Се забранува профанисаната кафанска музика по јавните локации.

Уметничката музика по јавните локации може да се дозволи само со специјално дозволение на управните власти — управниот оддел при НОО (градски и околински), одделение народна милиција.

Член 4

На сопствениците на јавните локации, каде се вршат забраните предвидени по чл. 1, 2 и 3, ќе им се затворат локалитите и ќе се казнат со глоба до 100.000 лева.

Лицата кои учествуваат во извршувањето во забраните предвидени во чл. 1, 2 и 3, ќе се казнат со затвор до 1 месец и глоба до 10.000 лева, а на нарушителите на чл. 1 ќе им се конфискуваат и парите, кои се наоѓаат кај нив.

Член 5

Овоа решение влегува во сила со денот на публикувањето.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Страхил Гигов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Президиумот на АСНОМ, на своето заседание одржано на 1. I. 1945 година во Скопје, донесе

РЕШЕНИЕ ЗА ОСНОВУВАЊЕ НА СТОПАНСКИ СОВЕТ

Член 1

При Президиумот на АСНОМ се основа Стопански совет кој има за цел да организира стопански живот во Федерална Македонија и брзо разрешува стопанските проблеми.

Член 2

Горниот Совет го образуват:

1. Повереникот на индустријата и занатството
Страхил Гигов

2. Повереникот на трговијата и снабдувањето
Киро Миљовски

3. Повереникот на шумарството и рударството
Мире Анастасов

4. Повереникот на земледелието **Богоја Фотев**
5. Повереникот на градежите **Инж. Георги Василев и**

6. Повереникот на финансиите **Киро Глигоров**
За Претседател на Стопанскиот совет се избира **Страхил Гигов.**

Член 3

Советот своите решения и предлози ќе ги докладава пред Президиумот на АСНОМ.

Член 4

Ова решение влегува во сила веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Д-р Борис Спиров, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

По предлог на Поверенството на финансиите, Президиумот на АСНОМ на заседанието одржано во гр. Скопје на 1 јануар 1945 година, донесе

РЕШЕНИЕ

1. Бугарските банкноти од 250-лева, серија „ч“ и „ш“ се објавуваат за невалидни.

2. Да се заменат горните банкноти со други, на чиновниците на кои им се дадени како плата.

3. Да се дадат заплати во аванс на чиновниците, офицерите, ОЗНА и др. за празниците.

4. Горното да го спроведе Поверенството на финансиите на Демократска федерална Македонија.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.
Секретар,
Д-р Борис Спиров, с. р.

РЕШЕНИЕ НА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Президиумот на АСНОМ, на своето заседание от 10. I. 1945 година, реши да се основа Стопанска банка во Скопје со цел да на територијата на Федерална Македонија собира материјални средства кои ќе се употребат за окончавање на ослободителната војна, обновување на земјата и изградување на државата.

За управни одбор на банката се избрани:

1. Александар Шукаров, трговец од Велес
2. Вангел Костов, индустријалец од Скопје
3. Георги Велев, занатлија од Битола
4. Димитар Георгиев, банков чиновник од Скопје
5. Ацо Богоев, банков чиновник од Гостивар
6. Аспарух Коробинов, работник од Скопје
7. Младен Челопечкин, земеделец од с. Челопек — Кумановско.

За контролни одбор:

1. Александар Петровски, директор на Централата за распределување

2. Д-р Тодор Мировски, пом. повереник за трговија и снабдување

3. Борко Темелковски — Лилјак, политички комесар на Главниот штаб на НОВ и ПОЈ за Македонија.

Секретар
на Президиумот на АСНОМ,
Епаминонда Поп-Андонов, с. р.

Во врска со Решението на Антифашиското собрание на народното ослободување на Македонија од 30 декември 1944 година за основање на Македонска стопанска банка, а по одобрение на Поверенството за финансии на Југославија, е пропишуме оваа:

УРЕДБА

ЗА МАКЕДОНСКАТА СТОПАНСКА БАНКА

ДЕЛ I

ИМЕ, ЦЕЛ И СЕДАЛИШТЕ

Член 1

Името — фирмата на банката е: Македонска стопанска банка.

Член 2

Македонската стопанска банка е јавно-правна институција. Нејната задача е да на територијата на федерална Македонија собира материјални средства кои ќе се употребат за окончување на ослободителната војна, обновување на земјата и изградување на државата.

Она по потреба пласира банкнотите на Емисионата банка и врши други нејни операции на територијата на Федерална Македонија.

Исто така врши како комисионер на својата територија и работи на другите специјални државни банки.

Член 3

Седиштето на Македонската стопанска банка ќе биде во Скопје. Она ќе има филијали во сите областни места а по потреба може да основуе филијала и по други места во Македонија.

ДЕЛ II.

ОСНОВЕН КАПИТАЛ И СРЕДСТВА НА БАНКАТА

Член 4

Основниот капитал на Македонската стопанска банка е 30.000.000 лева внесен од федералната Македонска држава. Капиталот може дополнително да се зголеми по предложение на Антифашисткото собрание на народното ослободување на Македонија и согласие на Националниот комитет за ослободување на Југославија.

Член 5

Другите средства за исполнување на возложена та задача банката ќе ги собира на следниот начин:

- а) од дотации од Емисионата банка;
- б) од примање на пари по жиро и текушти сметки, влогови и разни други депозити; и
- в) од издавање на благајнички записи.

Член 6

За сите операции на банката гарантира Македонската федерална држава.

ДЕЛ III.

ОПЕРАЦИИ НА БАНКАТА

Член 7

Македонската стопанска банка ќе одобрава краткосрочни кредити према специјален правилник. Освен това, банката може да се занимава и со други банкарски операции до колку истите немаат спекулативен карактер.

Член 8

Македонската стопанска банка врши бесплатно благајничка служба за сметка на федерална Македонија, за сметка на Емисионата банка, а по потреба и за сметка на Федеративна Југославија.

ДЕЛ IV.

ПРИВИЛЕГИИ

Член 9

Книгите на Македонската стопанска банка и извлеченијата од истите имаат доказна и извршителна сила како јавни документи.

Член 10

Банката има право да своите вземанија ги собира на прво место од ценостите заложени или депонирани при неа, или од ценостите кои по било каква основа се навоѓат при неа.

ДЕЛ V

БИЛАНС, ДЕЛЕЊЕ НА ПЕЧАЛБАТА И РЕЗЕРВЕН ФОНД

Член 11

На 31 декември секоја година се составуе биланс на банката. Истиот го заверуе Контролниот одбор на банката и одобруе Повереникот за финансии на Федерална Македонија и таков во срок од еден месец се објавуе во државен весник.

Член 12

Од чистата печалба покажана на крајот на годината во билансот, се оделуе една трета за резервниот фонд на банката а другите две трети ќе припаднат на Македонската федерална држава.

Член 13

Резервниот фонд служи за покривање на евентуални загуби.

ДЕЛ VI.

УПРАВА, КОНТРОЛА И ОРГАНИЗАЦИЈА НА БАНКАТА

Член 14

Банката се управљава од Управен одбор во состав: Управник и шест члена. Управникот и членовите на Управниот одбор ги поставуе Президиумот на Антифашисткото собрание на народното ослободување на Македонија по предложение на Повереникот за финансии на Федерална Македонија.

Управникот е истовремено и Претседател на Управниот одбор. Управниот одбор од своја страна избира на своето заседание Подпретседател на Управниот одбор на банката.

Член 15

Контрола над банката врши Контролен одбор који се состои од три члена. Членовите на Контролниот одбор ги поставуе Президиумот на Антифашисткото собрание на народното ослободување на Македонија по предложение на Повереникот за финансии на Федерална Македонија.

Контролниот одбор врши контрола на сите операции на банката и го заверуе годишниот биланс.

Член 16

Повереникот за финансии на Југославија врши надзор над банката преко свој делегат који има право на вето на решенијата на Управниот одбор. За секое употребление на ова свое право, делегатот треба се образложение веднага да извести Повереникот за финансии на Југославија, који донесуе решение и го доставуе на Управниот одбор на банката во срок од 15 дена од денот на донесуењето на решението на кое е ставено вето. Ако се решението не достави во споменатиот срок, ќе се смета оти вето на делегатот на Повереникот за финансии на Југославија е истеглено.

Член 17

Членовите на Управниот и Контролниот одбор се одговорни за својата работа и направените штети на Македонската стопанска банка наказателно по одредбите на Наказателниот закон.

ДЕЛ VII.

ПОДПИШУЕЊЕ НА БАНКАТА

Член 18

Македонската стопанска банка полноправно е подпишуе Управникот или неговиот заменик и еден од членовите на Управниот одбор. Управниот од-

бор може да ополномошти еден или неколку од своите членови или чиновниците на банката за одредено или неодредено време, до откажување, за свршување на некој работи на банката.

Член 19

По блиски одредби за работата и организацијата на Македонската стопанска банка ќе пропише Повереникот за финансии на федерална Македонија по предложение на Управниот одбор на банката.

ДЕЛ VIII. КРАЈНИ НАРЕДБИ

Член 20

Оваја Уредба влегуе во сила на денот кога ќе биде објавена.

Президиумот на Антифашиското собрание на народното ослободување на Македонија (АСНОМ), на заседанието си од 10. I. 1945 г., донесе

П О В Е Л Б А ЗА УСТРОЈСТВОТО НА ЦЕНТРАЛА ЗА РАЗПРЕДЕЛУЕЊЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПРОИЗВЕДЕНИЈА (ЦЕНЗЕМПРОЗ)

Член 1

За целисходно и рационално исползување на земеделските произведения и за нивното правилно откупување, распределување и употребување се оснива Централата за откупување и распределување на земеделските произведения (Ценземпроз).

Член 2

Кои земеделски продукти подпаднаат под предписанијата на Повелбата се определува со посебни наредби, од Стопанскиот совет при Президиумот на АСНОМ.

Член 3

На Ценземпроз се вазлага:

а) да предлага на Стопанскиот совет при Президиумот на АСНОМ план за откупување на земеделските произведения.

б) да предлага на Стопанскиот совет при Президиумот на АСНОМ цени по кои ќе се врши откупувањето.

Планот и цените одобрава Стопанскиот совет со посебна наредба.

Член 4

Откупувањето на земеделските произведения се врши преку државни или часни банки, задруги или трговци и индустриалци.

До колку се јави потреба, Ценземпроз може да врши откупувањето и со свои средства.

Член 5

Откупените количества должни се државните или часни банки, задругите или трговците и индустриалците да ги пријавуваат на Ценземпроз.

Детални упутства за начинот на пријавување на земеделските произведения и манипулацијата со откупените ќе пропише Ценземпроз со особен правилник.

Член 6

Контролата при откупувањето ја врши Ценземпроз преку органите на НОО-стопанскиот одел.

Член 7

На чело на Ценземпроз стои директор кого го назначува Стопанскиот совет при Президиумот на АСНОМ.

Ценземпроз се дели на отсеци. Бројот на отсеците, организацијата, статусот на чиновниците и др. ќе се пропише со особен правилник кој го одобрува Стопанскиот совет при Президиумот на АСНОМ.

Член 8

Надзорот на Ценземпроз го врши Поверенството за трговија и снабдување при Президиумот на АСНОМ.

Член 9

Повелбата влегуе во закона сила со денот на нејзиното објавување.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.

Секретар,
Еламинонда Поп Андонов, с. р.

За да се задоволат просветните нужди на нашиот народ, Президиумот на АСНОМ го донесе следното

Р Е Ш Е Н И Е

Член 1

Се отвара гимназија во гр. Кавадарци.

Член 2

Сите ученици и ученички, завршили V клас на нашите гимназии, се задолжават да бидат учители и учителки 1—2 години.

Член 3

Никој од учениците и ученичките завршили V клас не може да работи под друго ведомство, без одобрение на Поверенството на народната просвета.

Член 4

Да би тие ученици и ученички могле да одговорат на задачата, сврзана со учителската работа, се задолжават да минат феријален учителски курс кој ќе се организира во местото каде е гимназијата.

Член 5

Организирањето на програмата на тие учителски курсеви се поверува на Поверенството на народната просвета, кое може да донеси и посебна уредба за тие курсеви.

Член 6

Ова решение стапуе на снага со денот на објавувањето.

Скопје, 18-I-1945 година

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.

Секретар,
Еламинонда Поп Андонов, с. р.

П О В Е Л Б А НА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ ЗА ПРИВРЕМЕНАТА АДМИНИСТРАТИВНА ПОДЕЛА НА ФЕДЕРАЛНАТА ЕДИНИЦА МАКЕДОНИЈА НА ОКРУЗИ

Член 1

Федералната единица Македонија до дефинитивната подела, која ќе биди донесена со закон, се дели на (7) седум окрузи, со седишта во:

- 1) Скопје;
- 2) Куманово;
- 3) Штип;
- 4) Струмица;
- 5) Велес;
- 6) Битола;и
- 7) Охрид.

Член 2

Скопскиот округ ги обхваќа сегашните околии:

- 1) Скопје — градот;
- 2) Скопје — околицата;
- 3) Тетово;
- 4) Гостивар; и
- 5) Ростуша.

Кумановскиот округ ги обхваќа следните околии:

- 1) Куманово;
- 2) Кратово; и
- 3) Крива Паланка.

Штипскиот округ ги обхваќа следните околии:

- 1) Штип;
- 2) Кочани;
- 3) Царево село; и
- 4) Радовиш.

Струмичкиот округ ги обхваќа следните околии:

- 1) Струмица;
- 2) Берово;
- 3) Валандово; и
- 4) Гевгелија.

Велешкиот округ ги обхваќа следните околии:

- 1) Велес;
- 2) Свети Николе;
- 3) Неготино; и
- 5) Кавадарци.

Битолскиот округ ги обхваќа следните околии:

- 1) Битола;
- 2) Прилеп;
- 3) Брод;
- 4) Крушево;
- 5) Кичево; и
- 6) Ресен.

Охридскиот округ ги обхваќа следните околии:

- 1) Охрид;
- 2) Струга; и
- 3) Дебар.

Член 3

Президиумот на АСНОМ во случај на потреба, имајќи предвид географските, саопштителните и економските саобраќајни и земајќи во обзир желанијата на народот, ќе изврши накнадно разграничување меѓу поедини околии.

Член 4

Со оваа Повелба се ставује ван снага Решението на Президиумот на АСНОМ од 21 октомври 1944 година за поделбата на Федералната единица Македонија на области и издигањето во ранг на околица градовите: Куманово, Велес, Тетово, Битола, Прилеп, Охрид, Штип и Струмица.

Член 5

Одредбите од Решението на Президиумот на АСНОМ за организирање и работење на НОО-ри во Федералната Македонска држава од 21. X. 1944 година и од Напатствијата на Президиумот на АСНОМ за организирање и работа на НОО-ри како и во другите напатствија дадени од Президиумот, а со односот на области односно на обласни НОО-ри ќе се односот, со обзир на новата административна подела, на окрузите односно окружните народноослободителни одбори.

Член 6

Ова Повелба влегува во сила со денот на објавувањето.

**СМРТ НА ФАШИЗМОТ —
СЛОВОДА НА НАРОДОТ!**

Скопје, 22-I-1945 година.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

**Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.**

**Секретар,
Епаминонда Поп Андонов, с. р.**

Президиумот на АСНОМ, на предлог на Правителството за социјална политика, донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА ИЗДАВАЊЕ ПРИВРЕМЕНА ПАРИЧНА ПОМОШ ЗА ФАМИЛИИТЕ НА БОРЦИТЕ ОД НОВ И ПОЈ НА ЗАГИНАЛИТЕ БОРЦИ ОД НОВ И ПОЈ, НА ИНВАЛИДИТЕ ОД НО ВОЈСКА И НИВНИТЕ ПОРОДИЦИ, КАКО И НА ФАМИЛИИТЕ ОД ЖЕРТВИТЕ НА ФАШИСТИЧКИОТ ТЕРОР

Член 1

На останалите без средства за живот фамилии на борците од НОВ и ПО на Југославија, на тија на падналите борци од НОВ и ПО на Југославија, на инвалидите од Н.О. Војна и нивните фамилии како и на фамилииите на жертвите од фашистичкиот терор (убиени од окупаторот и неговите помагачи, интернирани, конфинирани, одведени на принудителна работа и др.), се дава до коначното уредување на нивните права, привремена парична помош.

Член 2

Како останали без средства за живот се сметаат онаја фамилија и лица, који немаат од личната работа или имотите стален приход во износот на максималната помош, предвидена во ова решение. Ако имаат каков и да е стален приход, кој е помал од максималниот износ на помошта на оваа решение, ќе получаваат само разликата измеѓу приходот и онаја помош, која би им се паднала ако ги немава тија приходи.

Член 3

Месечната парична помош е следната:

а) На лица кој се онеспособени во НО Борба и поради това не можат да привредујат доволно во износ до 3500 лв.

б) На фамилииите на падналите борци на НОБ и ПО на Југославија, како и на фамилииите на жертвите од фашистичкиот терор во износ до 3000 лв.

в) На фамилииите на лицата, кој се на војна должност во НОВ и ПО на Југославија во износ до 2500 лв.

Помошта од точка в) од овој член може да тражат овија членови на фамилијата:

1. Жена (без разлика дали е брачна или не)

2. Деца (брачни, позаконени и ванбрачни)

3. Родители (татко и мајка) ако немаат сопствени приходи и ако нема кој да ги издржава.

Освен това се дава месечен додаток во износ од 300 лв. за секое дете до 18 год. старост.

На фамилииите на чиновниците, сталните работници и надничари при државните и јавно-правните установи и слични, кој се на војна должност во НОВ и ПО на Југославија, ќе се исплаќат нивните редовни принадлежности.

Банкарските, осигурителните, индустријалните и другите стопански предпријатија ќе исплаќаат на фамилииите на својте службоприематели, који се на војна должност во Н. О. Војска и ПО на Југославија, нивните редовни принадлежности.

Член 4

Привремената парична месечна помош тече од денот на влегување во сила на ова решение.

Член 5

Платните каси ќе испраќаат на Поверенството на социјална политика месечни извештаји за извршените исплати на помошта по ова решение за да може да се води евиденција на кредитите.

Член 6

Ова решение влегува во сила со денот на неговото објавување.

Смрт на фашизмот — Слобода на народот!

гр. Скопје, 22. I. 1945 год.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Повереник, Председател,
Ацо Петровски, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Президиумот на АСНОМ, на предлог на Повереникот за социална политика, донесува

РЕШЕНИЕ**ЗА ДАВАЊЕ ПОМОШ НА ФАМИЛИИТЕ, ЧИВИТЕ ХРАНИТЕЛИ СЕ ВО ВОЕНО ПЛЕНСТВО****Член 1**

На фамилиите на военоно пленниците, који се останали без нужните средства за живот, ќе се издава помош според прописите на ова решение.

Ќе се смета фамилијата да е без нужните средства за живот ако истата, живеела од печалбата (заплата, надница и сл.) на лицето кое е во воено пленство и ако од нивниот труд или имот нема стален приход, кој е по мал од максималната помош предвидена во ова решение. Фамилија, која има каков да е стален приход, кој е по мал од максималниот износ на помошта по ова решение, ќе получава само разликата измеѓу приходот и онаја помош, која би получавала ако немаше тија приходи.

Член 2

Помошта може да тражат само овија членови на фамилијата на военоно пленникот:

1. Жена (брачна или ванбрачна)
2. Деца (брачни, узаконени и ванбрачни)
3. Родители (татко и мајка), ако немат приходи или ако нема кој да ги издржава.

Член 3

Висината на помошта ќе износи месечно:

- а) Во град Скопје до 2500 лв.
- б) Во другите градови на Македонија до 2000 лв.
- в) Во селата на Македонија до 1300 лв.

Освен това, за секое дете до 18 год. старост ќе се дава и додаток во износ од 300 лв. месечно.

Член 4

Платежните каси ќе доставуваат на Поверенството за социална политика месечни извештаји за извршените плаќања на помоштите по ова решение.

Член 5

Спроведувањето на ова решение се поверуе на Повереникот за социална политика при Президиумот на АСНОМ.

Член 6

Ова решение влегува во сила со денот на неговото објавување.

Смрт на фашизмот — Слобода на народот!

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Повереник, Председател,
Ацо Петровски, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Президиумот на Антифашиското собрание на народното ослободување на Македонија (АСНОМ), на заседанието си од 22. I. 1945 година, донесе

П О В Е Л Б А

ЗА ТКАЕЊЕ НА ПЛАТНА ВО ТЕКСТИЛНИТЕ ФАБРИКИ НА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Текстилните фабрики во Македонија, од сировини со кои располагаат можат да ги произведат само следните артикли:

1. Американ
2. Оксфорд
3. Тензук (само како санитарски материјали)
4. Етамин
5. Штрукс
6. Марла-газа

Член 2

Поверенството за индустрија и занатство се задолжава да издаде потребни наредби односно производството на платната спомнати во чл. 1 од оваја Повелба.

Член 3

Поверенството за индустрија и занатство може на некој фабрики да забрани производството на определениите им врсти платна, до колко не се во состојание да ги произведат по прописите на наредбите, издавани на основание чл. 2.

Член 4

Разпоредот за разпределение на произведените стоки го прави Поверенството за трговија и снабдување.

Член 5

За непридржување на горните распоредби провинилите се наказват:

- 1) Глоба од 5.000 лева до 500.000 лева;
- 2) Лека физическа работа до една година.

При по тежки провиницијата можат да се приложат едновременно и двете наказания.

До образувањето на редовни судови, разгледањето на делата и судење на провинилите се спада во надлежност на воените судови.

Член 6

За спроведување во живот горната Повелба ќе се стара Поверенството за индустрија и занатство.

Член 7

Оваја Повелба стапува во закона сила и влегува во живот веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.
Секретар,
Епаминонда Поп Андонов, с. р.

Президиумот на Антифашиското собрание на народно ослободување на Македонија, на заседанието си од 22. I. 1945 година, донесе

П О В Е Л Б А

ЗА ПРОИЗВЕЖДАЊЕ НА САПУН ВО МАКЕДОНИЈА

Член 1

Фабриците за сапун во Македонија, од сировините со кој располагаат можат да ги произведат само следните артикли:

- 1) Сапун за прање — полнен
- 2) Тоалетен сапун пилиран и непилан
- 3) Берберски сапун
- 4) Катранен сапун
- 5) Дечји сапун.

Член 2

Сапун за прање ќе се произвежда еден тип за цела Македонија, полнен со 40% масни киселини, от кој највеќе една четвртина можат да бидат смолни киселини и со прибавка на водено стакло, карбонати, талк и др. слабо алкални материали.

Сапун за прање ќе се произвежда во парчиња от 200 гр. оригинална тежина. Оваја врста сапун може да се произвежда и на „гирит“ начин со највеќе 2% слободни алкалии.

При купување сапун за прање треба да се земе во обзир сушењето и да се тежината пресмета на база 40% масни киселини за пресен сапун. Ако е на пример, поради сушењето, најдено 50% масни киселини, а тежината на парчето сапун е „а“ тогава ќе се изврши прерачунавањето на меродавна тежина „х“ по следниот начин:

$$X = \frac{a \cdot 50}{40}$$

За случај да се врши контрола за тежината на парче сапун, тогај треба да се измери целата оригинална опаковка (сандак, вреќа и др.) и нето тежината да се подели со бројот на парчињата во опаковка, те да се на тој начин најде просечна тежина на едно парче.

Тоалетен сапун-пилиран треба да садржи најмалку 80% масни киселини и највеќе 0,06% слободни алкалии. Тој ќе се произвежда во калапчета от 100 гр. Непилиран тоалетен сапун ќе се произвежда со најмалку 60% масни киселини и највеќе 0,06% слободни алкалии, во парчета (калапчета) от 135 гр.

Верберски сапун ќе се произвежда со најмалку 60% масни киселини и највеќе 0,05% слободни алкалии, во парчета (калапчета) от 55 гр.

Катранен сапун ќе се произвежда со најмалку 46% масни киселини, 30% катран и највеќе 0,06% слободни алкалии, во парчета (калапчета) от 60 гр.

Толеранс при сите врсти сапун е 5%.

Член 3

На секое парче сапун треба да биде утиснуто (отпечатено) процентот на масните киселини, тежината на парчето и името на производителот.

За точноста на тежината и процентот на масните киселини одговорен е производителот чиво име стоји на сапунот. Ако на сапунот не е утиснуто (отпечатено) името на производителот, тогава одговорен е продавацот при кого е најден сапунот.

Член 4

Поверенството за индустрија и занатство може на некој фабрики да забрани производството на извесни врсти сапун, доколку не се во состојание да го произведат по прописите на оваја Повелба.

Член 5

Разпоред за распределение на произведените стоки ќе го прави Поверенството за трговија и снабдување.

Член 6

За непридржување на горните распоредби провинилите се наказват:

- 1) Глоба от 5.000 лева до 500.000 лева;
- 2) Лека физическа работа до една година.
- При потешките провиненија можат да се приложат едновременно и двете наказания.

До сбразувањето на редовни судови, разгледање на делата и судење на провинилите се, спада во надлежност на воените судови.

Член 7

Поверенството за индустрија и занатство се задолжава да издаде потребни наредби и напатствија за спроведување во живот горната Повелба.

Член 8

Оваја Повелба стапува во закона сила и влегува во живот веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Претседател,

Методија Андонов-Ченто, с. р

Секретар,

Епаминонда Поп-Андонов, с. р.

РЕШЕНИЕ
ЗА ПРИВРЕМЕНО РЕГУЛИРАЊЕ НА ПЛАТИТЕ
НА ДРЖАВНИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ
ВО ФЕДЕРАЛНА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Во смисол на § 10 од Одлуката на Националниот комитет за ослободување на Југославија за привремено регулирање на платите на државните службеници во Југославија от 1 декември 1944 година, платите на службениците во Федерална Македонија се одредуат по работата која е исполнува службеникот и по службениот и образователниот ценз.

Член 2

Службениците, со оглед на работата што е извршват, службениот и образователен ценз, се делат на 10 групи.

Член 3

Службениците имаат право на додаток на деца.

Член 4

Платите и додатците се делат на три категории, спрема скапотијата на животот по отделни места, и това:

- I категорија: гр. Скопје.
- II категорија: градовите: Велес, Битола, Прилеп, Охрид, Гевгелиа, Штип, Струмица, Крушево, Струга, Дебар, Кичево, Брод, Крива Паланка, Ресен и Ростуша.
- III категорија: сите останали места во Македонија.

Член 5

Платите по групи и категории са следните:

Г р у п а	К а т е г о р и ј а		
	I	II	III
1	2	3	3

I ГРУПА

Председател, подпредседатели и секретари на Президиумот на АСНОМ

Повереници

10.000,—

II ГРУПА

Помошници повереници,

Директори на: монополи, железници, пошти, градежи, директор на Централата за распределување, управник на Стопанската банка, секретар на Стопанскиот совет, началници на оддели при Поверенствата,

Председатели и секретари на Областни-окожни и народно-ослободителни одбори

9.000,— 8.000,—

1	2	3	3	1	2	3	3
III ГРУПА				VI ГРУПА			
Директори на: институти, гимназии, музеи, областни народни библиотеки, тутунови фабрики, Началници на отделения при Поверенствата, Управници на болници, Прочелници на Обласни н. о. одбори, Чиновници, професори, учители со: више образование над 15 години служба средно образование над 25 год. служба				Председатели и секретари на Општинските народно-ослободителни одбори, Чиновници, професори и учители со: више образование над 1 година служба, средно образование над 5 год. служба, ниже образование над 10 години служба, Мајстори и специјалисти со основ. образование до 10 години служба			
	8.500,—	7.500,—	6.500,—		7.000,—	6.000,—	5.000,—
IV ГРУПА				VII ГРУПА			
Управители на стопанства, шефови на отсеци при Поверенствата, Референти на Областни н. о. одбори, Председатели и секретари на градски н. о. одбори, председатели и секретари на околиски н. о. одбори, Чиновници, професори и учители со: више образование над 10 години служба, средно образование над 15 год. служба, ниже образование над 25 години служба, Мајстори и специјалисти со основ. образование над 20 години служба				Чиновници, професори и учители со: више образование до 1 година служба, средно образование до 5 години служба, ниже образование до 10 години служба, Мајстори и специјалисти со основ. образование до 1 година служба			
	8.000,—	7.000,—	6.000,—		6.500,—	5.500,—	4.500,—
V ГРУПА				VIII ГРУПА			
Прочелници на градски и окслиски народно-ослободителни одбори, Референти при: Поверенствата, околиските и градските н. о. одбори, Чиновници, професори и учители со: више образование над 5 години служба, средно образование над 10 год. служба, ниже образование над 15 години служба, Мајстори и специјалисти со основ. образование над 10 години служба				Званичници, дактилографи и други со основно образование			
	7.500,—	6.500,—	5.500,—		6.000,—	5.000,—	4.000,—
				IX ГРУПА			
				Служители			
					5.500,—	4.500,—	3.500,—
				ДОДАТОК НА ДЕТЕ			
				За сите групи			
					400,—	400,—	400,—
				Член 6			
				При постојаните работници и дневничари, на кои примањата се утврдуваат и плаќаат на крајот на секој месец, бруто дневниците кои износеле на 9 септември 1944 година до 120 лв. се зголемиваат по долната скала:			

Бруто дневници

до	80 лв. се зголемиваат на 170 лева						
"	"	од 81	"	90	"	"	175 "
"	"	" 91	"	100	"	"	185 "
"	"	" 101	"	110	"	"	190 "
"	"	" 111	"	120	"	"	200 "

Бруто дневници кои износеле на 9 септември 1944 година од 120 лева до 160 лева се зголемиваат со 65%.

Бруто дневници кои до 9 септември 1944 год. износеле над 160 лева зголемиуат се по долната скала:

Бруто дневници од	161	до	170 лв. се зголемиваат на 275 лева				
"	"	" 171	"	180	"	"	285 "
"	"	" 181	"	190	"	"	295 "
"	"	" 191	"	200	"	"	300 "

Бруто дневници кои на 9 септември 1944 год. износеле над 200 лева се увеличаваат на 310 лева.

Под бруто дневница се разбираат дневници без никакви одбитоци.

Член 7

Ако таткото и мајката са државни службеници или пензионери, додатокот на детето припаѓа на таткото. Ако родителите живеат одвоено, додатокот припаѓа на родителот при кого се децата на издржување.

Ако мајката е државен службеник а таткото има слободна професија, додаток на деца не се дава. Ако таткото е сиромаш или неспособен за работа, родителот на служба има право на додаток за деца.

Член 8

Додаток на дете не припаѓа:

1. Кога детето е на државна или часна служба и има приход повеќе од 1000 лева месечно;
2. Кога детето наврши 16 години;
3. Кога детето е настанено во граѓански, војни, добротворни или други воспитни установи и има бесплатна издржка;
4. Кога детето прима макар од кого стипендија или помоќ повеќе од 1000 лева на месец;
5. Кога детето има сопствен имот, покретен или непокретен, кои му носи приход над 1000 лева месечно.

Член 9

По исклучение припаѓа додаток на дете и по сле 16 години:

1. за женско дете кое води домаќинство на татко удовец и това до удомјувањето и највише до полнолетството;
2. за дете душевно или телесно болно, трајно неспособно за работа. Неспособноста за работа се докажуе со уверение од два лекара на државна служба;
3. за дете кое учи школо во државата или иностранство, во јавни или признати часни школи за општа или стручна настава, и това само за онова време, за кое надлежната школа го води како свој редовен ученик, а највише до 23 година на животот.

Член 10

Во случај на промена на семејното положение през месецот, службеникот е должен, да пријави промената во срок од 7 дена. Додатокот припаѓа до крајот на месецот во кој е настанала промената или обратно от 1 идниот месец.

Член 11

За примање на платата и додатокот на деца, секој службеник е должен да поднесе на касата од која прима плата пријава во вид на молба, во која изрично да даде следните сведенија:

1. поименично да изброи децата и назначи датумите на раѓањето;
2. да изјави да детето не е на работа — државна или часна;
3. да детето не е на бесплатна издржка во некој завод;
4. да детето не прима од никого помоќ поголема од 1000 лева на месец;
5. да детето нема сопствен или непокретен имот со приход повеќе од 1000 лева;
6. чиновници, професори и учители треба да изјават во пријавата и следното:
 - а) какво образование имаат и
 - б) колку години, месеца и дена имаат служба на 1. I. 1945 год.

Член 12

Службеникот за кого се утврди, да е поднесол неистинита пријава и по неа примал плата и додатци, губи право на додаток од 1 месец до 1 година и одговара кривично. Решение за това донесуе Поверенството за финансии.

Член 13

На платите и додатоците се плаќаат државни и самоуправни давања.

Како основица за обложување на тиа давања служат сите приманиа на службеникот, по напатствието за обложување и наплаќање на службеничкиот данок.

За давања за пенциони и потпорни фонд, ќе служат како основица 20% од платите и дневниците предвидени во чл. 5 и 6 на овоа решение, од која основица се зема за пензионирот и потпорниот фонд 5%.

Член 14

Ако едно лице исполнуе две должности за кои се предвидени две различни заплати, ќе прима само една и това по негов избор.

Член 15

Нема да се плаќаат специални додатоци, награди одвоени хонорари, тангенти и др. било во пари или во натура, без обзир на закон од кои идат. Од ова се исклучуваат примањата кои служат како накнада за направени разноси, при службените патувања во и од местото на службобањето.

До колко е извршуењето на извесна служба скопчано со извесни тешкотии, напори и опасности по живот, може Повереникот за финансии по предложение на надлежниот Повереник да установи, на такви службеници, специални награди.

Член 16

Платите на артисти, скулптори и други уметници на државна служба, со оглед на особениот вид на работа која ја вршат, ќе се определат од Повереникот за финансии.

Член 17

Сите нужни објаснения по приложуењето на ово решение ќе дава Поверенството за финансии.

Член 18

Овоа решение влегуе во сила од 1 февруар 1945 година.

Бр. 700 — 25. I. 1945 г.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Подпредседател,
Лазо Колишевски, с. р.

Секретар,
Епаминонда Поп-Андонов, с. р.

Повереник за финансии,
Киро Глигоров, с. р.

Президиумот на Антифашиското собрание на Народното ослободување на Македонија (АСНОМ), на заседанието си от 25. I. 1945 година, донесе

П О В Е Л Б А ЗА ВРЕМЕНО УРЕДУВАЊЕ НА НАЕМНИТЕ ОТНОШЕНИЈА

Член 1

Под режим на Повелбава са сите државни и часни жилишта во Федерална Македонија.

Сите такви жилишта во населените места са под распоредување на околските народно ослободителни одбори или градските народно ослободителни одбори.

Сите жилишта, кои се навоѓат во реонот на град Скопје, са под распоредување на Квартирната комисија, назначена от Поверенството за социална политика.

Член 2

Околистите, градските народно ослободителни одбори и Квартирната комисија во Скопје са должни да вземат на време мерки за настанување на сите нуждаешти се лица.

Член 3

Се установуваат следните максимални норми за ползување со жилишта:

на едно лице една стаја;
на семејство от два или три члена 2 стаји и кујна;
на семејство от четири члена 3 стаји и кујна;
на секој други два члена от семејството по една стаја.

Не се забранува пошироко настанување от предвиденото во предходниот став, само тогај ако условијата на местото дават можности за тоа.

ЗАБЕЛЕЖКА: а) Под семејство се разбира: сапрузи, вазходјашти, низходјашти настапили во брак и внуци-сираци;

б) при семејствата можат да се настануваат и други блиски лица, ако има согласие меѓу нив, но ќе се пазат правилата на став 1 от чл. 3;

в) коридори, вестибили, килери и др. не се сметат за стаји;

г) на болните от болест која налага оделување се полага оделна стаја. Нуждата от това се установува со удостоверение от државен лекар;

д) лицата кои упражнуваат професија во жилиштето си (лекари, адвокати, инженери, занаятчии и други лица кои се занимаваат со наука или художество) имат право на дополнително помештение.

Член 4

Наемот на жилиштата не може да биде поголем от наемот плаќан на први мај 1944 г., но не поголем от 2000 лева за каквото и да е жилиште.

ЗАБЕЛЕЖКА: За жилиштата не издавани до 1 мај 1944 година, наемот се плаќа према наемот на издаваните такви жилишта.

Член 5

Разпоредбите на Повелбата са от јавно-правен характер. Сите до сега скључени договори за наем на жилиштата се продолжават и ќе важат до колко отговарат на разпоредбите предвидени во Повелбава.

Член 6

Договорите за наем на жилишта можат да бидат разкинати:

1) Поради неплаќање на наемната цена на уговорениот срок. При извинителни или малковажни задоцненија во плаќањето, околистот или градскиот народно ослободителен одбор може да даде на наемателот еден срок за плаќање. Плаќањето може да се врши и по пошта.

Мобилизираните лица — наематели не подпадат под разпоредбите на т. 1 от овој член до три месеца после демобилизиранието им, освен ако мобилизираниот получава заплатата си или надницата или семејството му получава издржка во врска со мобилизацијата, ако издржката садржи и дел за плаќање на наем.

2) За правење на нов строеж.

3) Поради јавно неморален живот на наемателот, ако тој и наемодателот живеат во една иста зграда.

4) За да се задоволат нуждите на државата, ако таја е наемодател.

Член 7

Решенијата на околистите или градските народно ослободителни одбори и на Квартирната комисија во Скопје, во врска со приложението на Повелбата, се исполнуваат по административен ред от органите на народната милиција.

Решенијата на околистите или градските народно ослободителни одбори можат да бидат обжалвани во седмодневен срок, до образувањето на редовните судови, пред погорниот народно ослободителен одбор, а тија на Квартирната комисија во Скопје пред Поверенството на судство.

Член 8

Изигувањето на разпоредбите за наемната цена се наказва:

Лесна физическа работа до 6 месеци и глоба от 1.000 до 50.000 лева.

Член 9

До образувањето на редовните судови сите приватно-правни спорови се судат от судските одели на народно ослободителните одбори, а наказателните повиненија от воените судови.

Член 10

Псвелбава влегува во сила со денот на објавувањето.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.

Секретар,
Д-р Борис Спиров, с. р.

Президиумот на Антифашиското собрание на народното ослободување на Македонија, на заседанието си от 6. II. 1945 година, донесе

П О В Е Л Б А ЗА УСТРОЈСТВО НА ПОДВИЖНИ АНТИТУБЕРКУЛОЗНИ ДИСПАНЗЕРИ

Член 1

За откривање на раните туберкулозни оболувања, при Скопскиот хигиенски институт се создаваат подвижни антитуберкулозни диспанзери.

Член 2

Подвижните антитуберкулозни диспанзери вршат службата предимно меѓу тутуновите работници и производители и други работници, а по нужда и во цели населени места.

Член 3

Начинот на организацијата, службата и работата на диспанзерите се уредува со особен правилник.

Член 4

За покривање на расходите се образува паричен фонд во полза на кој се собира по 2 лева на килограм тутун от производителите.

Член 5

Врховниот надзор над диспанзерите го врши Поверенството на народното здравје, а Хигиенскиот институт во Скопје организира и раководи службата.

Член 6

Пошто средствата на Фондот задоволат нуждите на диспанзерите, остатокот може да се употреби во борба против туберкулозата и по други начин.

Член 7

Повелбата влегува во закона сила со денот на објавувањето.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.
Секретар,
Епаминонда Поп-Андонов, с. р.

О Д Л У К А НА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Имајќи предвид големите нужди на нашата војска за облекло и за да би што побрзо станало преработувањето на блокираната волна во шајаци, Президиумот на АСНОМ

О Д Л У Ч У В А :

Целата блокирана волна во Македонија да се употреби за обработување на шајаци за нуждите на војската.

За членови на комисијата, која ќе се занимава со работата околу прибирањето и преработувањето на волната во шајаци за нуждите на војската се одредуваат:

1. Георги Икономов, председател
2. Лазо Вучков, секретар
3. Тодор Стојанов
4. Стеван Арсов
5. Серафим Серафимов и
6. Хрличка

Задолжава се Комисијата да прибере блокираната волна од сите места во Македонија, каде се најдува таја, и да ја испрати таму каде ќе се врши преработувањето ѝ.

Комисијата треба да влезе веднаг во врска со фабриките во Србија и Бугарија за уредвање за преработување на волната.

Комисијата е должна пред да потпише спогодбата со фабриките за преработување на волната, предварително да саопшти на Поверенството за трговија и снабдување условијата под кој следва да е склучи спогодбата и да затражи одобрението на условијата.

Скопје, 6-II-1945 година

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Подпретседател,
Лазо Колишевски, с. р.

Секретар,
Епаминонда Поп-Андонов, с. р.

Президиумот на АСНОМ, на заседанието си от 18. II. 1945 година, донесе следната

П О В Е Л Б А ЗА УСТРОЈСТВОТО НА КОДИФИКАЦИОНЕН САВЕТ ПРИ ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Член 1

Се образува Кодификационен совет при Президиумот на АСНОМ.

На Кодификациониот совет се возлага:

а) да прегледува изработените от разни повејства законопроекти-повелби и да се искажуе по поправките, дополненијата и измененијата кои тија треба да претрпат.

б) да предлага кои закони от часното, наказателното, и публичното право на бивша Југославија или на Бугарија треба да се времено уведат у живот во Федерална Македонија, докато се по таја материја не донесат принципиални закони от централното законодателно тело на Демократска Федеративна Југославија и да изработва саответните законопроекти.

в) да прибира материјали за македонското законодательство и да прави изучувања за изравнување на југословенското законодательство.

г) да прегледува изработените от разните административни учрежденија проекти за правилници и да се искажува по поправките, измененијата и дополненијата кои тија треба да претрпат и да ги сагласува со саответните закони.

Член 2

Изработените от разните учрежденија законопроекти-повелби и проекти за правилници, се испратуват от саответниот повереник за прегледување и давање правилна редакција на Кодификациониот совет, кои след като ги редактира заедно со саображенијата си за унесените поправки, измененија и дополненија износи пред Президиумот на АСНОМ за одобрение.

На заседанието на Кодификациониот совет во кое се разгледува проектот на некое поверенство, можат да учествуваат со саветодавен глас и представители на саответното поверенство.

Член 3

Кодификациониот совет има следните три одела: за цивилно право (материјално и процесуално), за наказателно право (материјално и процесуално) и за публично право.

Член 4

Кодификациониот совет се состои от дванаест члена, кои назначава Президиумот на АСНОМ от правници и економисти кои са се пројавили во науката, магистратурата, адвокатурата или економијата. Членовите на саветот можат да исполнуваат и други редовни должности, освен секретарот, кој е на постојана служба при саветот.

Член 5

Кодификациониот совет се конституира като избира председател, подпретседател и еден секретар кој води текуќата работа на саветот и на поедините одели. Заклученијата се доносат во обшта седница во присаствието на болшинството на членовите.

Член 6

Кодификациониот совет се сабира на редовно заседание три пати седмично, а по потреба секој ден. Присаствието на сите членове е задолжително. Заседанието го свикува председателот, односно потпредседателот.

Член 7

Кодификациониот совет има канцеларија при Поверенството на судството, кое му дава нужниот помоштен персонал и инвентар.

Член 8

Сите учрежденија се задолжават да на саветот даваат бараните справки, сведенија и преписки.

Член 9

Досегашната Законодателна комисија се претвора во Кодификационен совет.

Член 10

Повелбава влегува во живот веднаг по објавуењето.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.

Секретар,
Д-р Борис Спиров, с. р.

Президиумот на Антифашиското собрание на народното ослободување на Македонија (АСНОМ), на заседанието си от 18 февруар 1945 година, донесе следната

П О В Е Л Б А ЗА ГРАЃАНСКА МОБИЛИЗАЦИЈА

Глава I.

Член 1

Распоредбите на Повелбава обхвануваат:
а) мобилизација и демобилизација на сите народни умствени и физически сили за изградувањето на Македонската федерална држава во Демократска Федеративна Југославија.

б) Мобилизацијата и демобилизацијата на сите предприятия за обезбедување на производството, снабдувањето и распределувањето на продуктите.

Глава II.

Органи

Член 2

Обшто раководство по прилагањето на Повелбава принајдежи на Президиумот на АСНОМ.

Член 3

Органи за прилагање на Повелбава са:

- а) Народно ослободителните одбори;
- б) поверенствата при Президиумот на АСНОМ.

Глава III.

Мобилизација и демобилизација

Член 4

Граѓанската мобилизација на лица за умствен или физически труд се врши единствено од саответниот повереник по лично усмотрение или по предложение на НОО.

Граѓанска мобилизација и демобилизација на претпријатијата (трговски, занаетчиски, индустријални, банкарски или земеделски) се врши по предложение на саответниот повереник од Стопанскиот совет при Президиумот на АСНОМ.

Член 5

Народно ослободителните одбори своевременно прават образложено предложение до саответниот повереник за мобилизирање или демобилизирање на лица или претпријатијата.

Член 6

На граѓанска мобилизација подлежат сите лица, без разлика на пол, од 16 до 65 години кој не са воено мобилизирани.

За нуждите на државата можат да бидат мобилизирани и чужди поданици и претпријатијата.

Глава IV.

Издржка

Член 7

На граѓански мобилизирано лице може да се дава плата, надница, помош за издршка на семејство му по преценка на саответниот повереник кој доноси решението за мобилизацијата му. Во решението треба да се означи и сумата која ќе му се исплаќа и од која каса.

Проценката за давање или недавање плата, надница или издржка, повереникот доноси воз основање на материјалното состојание на мобилизираното лице, семејното му положение и мотивираното мнение на НОО кој предлага мобилизацијата.

Против решението на повереникот не се допушта жалба.

Член 8

Планот на работата, вознаграждението на умствениот и физическиот труд и размер на печелбите го граѓански мобилизираните претпријатија определува Стопанскиот совет при Президиумот на АСНОМ.

Глава V.

Наказателни распорежденија

Член 9

Граѓански мобилизираното лице, ако се не јави без закони причини во определеното време на работа, или напушти самоволно истата или не врши совесно и грижливо возложената му работа се накажува:

Со лесна физическа работа од шест месеци до две години.

Во повторен случај со тешка физическа работа до пет години.

Собствениците и одговорните лица во граѓански мобилизираните претпријатија за злонамерната си работа или саботажа во истото се накажуваат:

Тешка физичка работа до десет години и конфискација на претпријатието во државна полза.

Престаплените са подсудни, до организирање на редовните граѓански судови, на воените судови

Глава VI.

Заклучителни распорежденија

Член 10

Повелбава влегува во закона сила со денот на објавувањето.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Претседател,
Методија Андонов-Ченто, с. р.

Секретар,
Д-р Борис Спиров, с. р.

По предлог на Поверенството на внатрешните работи, Президиумот на АСНОМ, на заседанието си од 18. II. 1945 година, ја донесе следната

П О В Е Л Б А НА ОРГАНИЗАЦИЈА НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЈА ПРИ НАРОДНО ОСЛОБОДИТЕЛНИТЕ ОДБОРИ

Член 1

Да се осигури и обезбеди јавниот ред и сигурност, личната и имовна сигурност, државните имоти и установи, да се спречи криминалитетот и друго, да можат да се спроведат во дело одлуките и решенијата и на другите органи на Народната власт, во Федерална Македонија при сите органи на внатрешните работи при Народно ослободителните одбори се организира Народна милиција.

Член 2

Народните милиционери ќе бидат:

- а) назначавани од Поверенството на внатрешните работи, осем милиционерите при селските НОО-ри, б) платени, в) покретни, г) униформисани и д) организирани по принципите на Народно ослободителната војска на Југославија.

Член 3

Секој НОО избира и предлага предвидениот број милиционери који ќе бидат назначавани или не од Поверенството на внатрешните работи.

Член 4

Милиционерите ќе бидат плаќани од буџетот на Поверенството на внатрешните работи, освен милиционерите при селските НОО-ри.

Член 5

Во случај на нужда, по наредба на погорниот орган, милиционерите можат да бидат времено испратени од реонот на еден НОО во друг. Значи милиционерите са покретни.

Член 6

Милиционерите ќе бидат униформисани и вооразени по прописите који ќе бидат издадени од Поверенството на внатрешните работи.

Член 7

Народната милиција ќе се организира по принципите на Народно ослободителната војска на Југославија:

а) Батаљонското раководство има: Командант, негов заменик, политички комесар и негов помошник.

б) Четното раководство има: Командир, негов заменик, политички комесар и негов помошник.

в) Водното раководство има: водник и делегат.

г) Десетината има: десетар и полуделегат.

д) Секоја помала група има по еден отговорен милиционер.

Член 8

Врховен војно-политички орган на Народната милиција во Федерална Македонија е Централното раководство на Народната милиција при Поверенството на внатрешните работи. Оно има: Командант, негов заменик, политички комесар и негов помошник.

Централното раководство е контролен и раководен орган на целокупната Народна милиција во Федерална Македонија, чии директиви, наредби и напатствија са должни да исполнаваат сите нему подчинети воено-политички раководства на Народната милиција. Централното раководство, пак, е подчинено и одговорно пред Началникот на одделение Народна милиција при Поверенството на внатрешните работи, преку него на Помошник-Повереникот и самиот Повереник.

Член 9

Батаљонското раководство на Народната милиција при окружните НОО-ри е во седиштето на Окружниот Н.О. Одбор. Оно е раководен и контролен орган на Народната милиција во реонот на округот.

Окружниот НОО за своите нужди треба да има максимум 50 милиционери.

Во составот на батаљонот влегуваат сите милиционери од реонот на Окружниот НО одбор.

Член 10

При Градскиот Н.О. Одбор — Скопје као голем град, се формира батаљон од 2—3 чети со 200—300 милиционери.

Батаљонското раководство за својата работа и работата на подчинените му милиционери е одговорно: а) пред шефот на Отсекот Народна милиција при Отделот на внатрешните работи при Г.Н.О.О и б) Централното раководство на Народната милиција, чии наредби, директиви и напатствија е должно да исполнава.

Член 11

Четните раководства на Народната милиција при Околистите Н.О. Одбори са во седиштата на околистите одбори. Они са раководен и контролен орган на Народната милиција во реонот на околистите. Околисткиот Н.О.О. за своите нужди треба да има минимум 20 милиционери.

Во составот на четата влегуваат сите милиционери од реонот на околицата.

Член 12

При градските НОО-ри треба да има минимум 20 милионера. Бројот на милиционерите зависи од нуждите и големината на градот. Со оглед на бројот ќе се формира чета или вод.

Член 13

При општинските НОО-ри треба да има 3—5 милионера, што зависи од нуждите на Одборот.

При општинските НОО-ри се формира водно раководство које е контролен и раководен орган на милиционерите во реонот на општината.

Член 14

При селските НОО-ри треба да има: највечку три милионера, еден од кои треба да биде отговорен. Они ќе бидат избирани, назначавани и платени од буџетот на селскиот НОО.

Овија милиционери можат да бидат ползувани и као падари — полјаци.

При Селските НОО-ри може да има и известен број почасни милиционери, доброволци без плата. Истите во специален случај ќе треба да се стават на разположение на селскиот НОО.

Член 15

Војно-политичките раководства на Народната милиција за својата работа и работата на подчинените милиционери са отговорни пред погорното војно-политичко раководство, као и пред шефот на отсекот Народна милиција при соответниот НОО, чии наредби и напатствија се должни да исполнаваат.

Член 16

Воспитанието и изградуењето на милиционери-те треба да биде во два правца: а) војно-политичко и б) стручно.

а) На војно-политичкото изградуење работат војно-политичките раководства.

б) Стручно изградуење ќе добиат во специално милиционерско училиште или курсеви који ќе бидат организирани.

Член 17

Повелбава влегува во закона сила од денот на објавувањето.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Председател,

Методија Андонов-Ченто, с. р.

Секретар,

Д-р Борис Спиров, с. р.

О Д Л У К А

НА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ ЗА ИЗДАВАЊЕ НА „СЛУЖБЕНИ ЛИСТ НА ФЕДЕРАЛНАТА ЕДИНИЦА МАКЕДОНИЈА“

Член 1

Президиумот на АСНОМ издава „Службени лист на федералната единица Македонија“. Издавање и надзор спаѓа во надлежност на Поверенството за изградуење на народната власт.

Член 2

Во „Службениот лист“ ќе се објавуе: сите одлуки (уредби, правилници, повелби, одредби, напатствија од општ карактер и др.) на Антифашиското собрание на народното ослободување на Македонија, на Президиумот на АСНОМ и поверенствата при Президиумот на АСНОМ, чие службено објавување бара нивниот карактер; сите одлуки за службени односи на службениците при Антифашиското собрание на народното ослободување на Македонија, Президиумот на АСНОМ, поверенствата при Президиумот на АСНОМ и подредените им установи.

Член 3

Во „Службениот лист“ ќе се објавуваат сите огласи, објави, дражби, протоколации, амортизации, до колку това наложуваат прописите или до колку това биде одредено со одлука на судот или надлежната власт.

Член 4

Се наложуе на Поверенството за изградување на народната власт, да во согласност со Секретаријатот на Президиумот на АСНОМ ова одлука, по обнародувањето, спроведе во дело.

Член 5

Ова одлука влегува во сила со денот на објавувањето.

С. Ф. — С. Н.

Скопје, 18-II-1945 година.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Д-р Борис Спиров, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.
Повереник,
Никола Минчев, с. р.

Президиумот на Антифашиското собрание на народното ослободување на Македонија (АСНОМ), на заседанието си од 18 февруари 1945 година, по предложение на Стопанскиот совет, донесе следната

П О В Е Л Б А ЗА ЗАБРАНУВАЊЕ РАЗМЕНАТА И ИЗНОСОТ НА ЗЛАТО И НА ДРУГИ ДРАГОЦЕНИ МЕТАЛИ И МИНЕРАЛИ

Член 1

1) Се забрануе на територијата на федерална Македонија во Демократска Федеративна Југославија до второ законно rasporejdaње:

а) размената (продажба, поупка, трампа) на злато сурово или преработено и на какви и да е предмети од злато (монети, накити и др.);

б) размената (продажба, поупка, трампа) на сите драгоцени метали (платина, сребро и др.) и предметите изработени од нив;

в) размената (продажба, поупка, трампа) на сите драгоцени минерали (дијамант, бриљант, рубин, зефир и др.) и предметите изработени од нив.

2) износот на златото, златните предмети, на драгоцените метали или минерали и изработените предмети од нив од Федерална Македонија во другите федерални единици на Демократска Федеративна Југославија.

3) Износот на златото, златните предмети, на драгоцените метали и минерали и изработените предмети од нив надвор од границите на Демократска Федеративна Југославија.

Член 2

1) Трговците и занаетчиите кои се занимават со продажба или преработување на предметите изброени во член 1 на Повелбава се должни да ги декларираат во рок од три дена во валутно-кредитното одделение при Поверенството на финансиите во Скопје директно, а во внатрешноста преку околинскиот народен одбор.

2) На крајно нуждаештите се, по предложение на кредитно-валутното одделение при Поверенството на финансиите, Повереникот на финансиите при Президиумот на АСНОМ може да дозволи ограничено количество размената на некој од наброените метали или минерали или направените предмети од нив.

3) Во внатрешниот промет во Македонија, за лични и породични нужди поупката на предметите изброени во ст. 1 чл. 1 на Повелбава може да стане само со одобрение на валутно-кредитното одделение при Поверенството на финансиите во Скопје, а во внатрешноста со одобрение на финансискиот одел при околинскиот народен одбор.

4) Поправката на предметите изброени во ст. 1 на чл. 1 на Повелбава е позволена.

Член 3

Престапниците на распоредбите на Повелбава се наказуват:

1. Ако размената е извршена во внатрешниот промет на Федерална Македонија:

1) При стојност на предметот до 10.000 лева:

а) Глоба до 50.000 лева; и

б) Присилна физичка работа до една година;

2) При стојност на предметот до 100.000 лева

а) Глоба до 500.000 лева; и

б) Присилна физичка работа до две години;

3) При стојност на предметот до 1.000.000 лева:

а) Глоба до 5.000.000 лева; и

б) Присилна физичка работа до пет години;

4) При стојност на предметот преку 1.000.000 лева:

а) Глоба до 10.000.000 лева; и

б) Присилна физичка работа до 5 години.

2. Ако размената е извршена за износ во некоја друга федерална единица на Демократска Федеративна Југославија:

Со глоба и присилна физичка работа во двоен размер од предвиденото во ст. 1 на членов.

3. Ако е извршена за износ преку границите на Демократска Федеративна Југославија:

1) При стојност на предметот до 10.000 лева

а) Глоба до 100.000 лева; и

б) Присилна физичка работа до три години;

2) При стојност на разменените предмети до 100.000 лева:

а) Глоба до 1.000.000 лева; и

б) Присилна физичка работа до шест години;

3) При стојност на разменените предмети до 1.000.000 лева:

а) Глоба до 10.000.000 лева; и

б) Присилна физичка работа до 10 години;

4) При стојност на предметите преку 1.000.000 лева:

а) Конфискување на целиот имот; и

б) Смрт.

Член 4

Заловените предмети како при извршеното престапение така и при опитот се конфискуваат во полза на државата.

Член 5

До образување на редовните народни судови престаплените по повелбата се разглеждат и судит од војните судови.

Член 6

Повелбата влегува во законна сила со денот на објавувањето.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Д-р Борис Спиров, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Президиумот на Антифашиското собрание на народното ослободување на Македонија (АСНОМ), на заседанието од 18. II. 1945 година, ја донесе следната

П О В Е Л Б А ЗА СОЗДАВАЊЕ НА ТРГОВСКО-ИНДУСТРИСКА КОМОРА ВО ГРАД СКОПЈЕ

Член 1

Да се создаде во гр. Скопје Трговско-индустриска комора, со надлежност за територијата на Македонската федерална единица.

Член 2

Како помокни органи на комората ќе се организираат во поголемите места заступства за вршење на чисто административни и регистративни функции од стопански карактер под раководство и напатства на комората во Скопје.

Член 3

Главниот секретар на комората ќе се назначува од страна на Повереникот за трговија и снабдување во согласие со Повереникот за индустрија и занаяти.

Член 4

За оваја комора ќе важи Уредбата II № 24640/у од 3. VIII. 1932 година за трговските, индустриските и занаятчијските комори, донесена на основание §§ 393 и 394 од југословенскиот „Закон о радњама“ од 5 ноември 1931 година со следните измененија и дополненија:

1) Во § 3—(3) т. 17: Место зборовите: „Министру трговине и индустрије“ треба да стои: „на Повереникот за трговија и снабдување и на Повереникот за индустрија и занаяти“;

2) Во § 4: Одпаднават сите одредби по овој параграф, освен одредбите на ст. 4;

3) Во § 5—(3): Место зборовите: „Министар трговине и индустрије“ треба да стои: „Повереникот за трговија и снабдување во согласие со Повереникот за индустрија и занаяти“;

4) Во § 8—(2): Место зборот „Министри“ ќе стои: Повереници;

5) Во § 8—(3): Место зборот „Министар“ ќе стои: Повереник;

6) Во § 8—(4): Зборовите „Бан или општине“ се заменуваат со: Обласниот Н.О. Одбор, Градскиот односно Околинскиот Н.О. Одбор;

7) Во § 9—(1): Место зборовите: „Министарствима и банским управама“ ќе стои: на поверенствата и областните Н.О. Одбори;

8) Во § 15—(12): Зборовите „Министар трговине и индустрије“ се заменуваат со: Повереникот за трговија и снабдување во согласие со Повереникот за индустрија и занаяти.

9) Во § 15—(14): Зборовите „Министар трговине и индустрије“ се заменуваат со: Повереникот за трговија и снабдување во согласие со Повереникот за индустрија и занаяти.

10) Во § 16 — (1): Место зборовите: „Мушкога пола“ ќе стои: Без разлика на пол.

11) Во § 16 — (1) т. 2: Место „30“ ќе стои: 25.

12) Во § 16 — (1) т. 3: Оваја точка ќе гласи: Да е писмен.

13) Во § 19 — т. 6: Овој член ќе гласи: „Да ги вика на одговорност оние советници, часници и чиновници на комората, кој не вршат правилно својата должност и истите да ги пријавува на надлежниот дисциплински одбор, како и да изречува наказание по предлог на дисциплинскиот одбор. За истата работа да предлага на поверениците за трговијата и снабдувањето и за индустријата и занаятите да се повика на одговорност Главниот секретар.

14) Во § 20 — (3): Место зборовите „Министра трговине и индустрије“ ќе стои: Повереникот за трговија и снабдување во согласие со Повереникот за индустрија и занаяти.

15) Во § 21 — (2): После зборовите: „три подпредседника“ се додаваат и зборовите: Главен секретар.

16) Во § 21 — (3): след зборот: „председника“ се додаваат и зборовите: и Главниот секретар.

17) Во § 21 — (4): После зборот: „Председник“ се додава: Односно Главниот секретар, а после зборот: „Подпредседници“ се додаваат: Односно други секретар.

18) Во § 22 место зборовите: „Бану односно Министру трговине и индустрије“ ќе стои: На Повереникот за трговија и снабдување, а после зборовите „донети решење“ ќе стои: Во согласие со Повереникот за индустрија и занаяти.

19) Во § 27 — (4): Зборот „саветодаван“ се заменува со: право на.

20) Во § 28: Овој параграф одпаднава во целост.

21) Во § 30 — (1): Место зборовите: „Министра трговине и индустрије“ ќе стои: Повереникот за трговија и снабдување во согласие со Повереникот за индустрија и занаяти.

22) Во § 31 — (2): Место Зборовите „Министра трговине и индустрије“ ќе стои: Од Повереникот за трговија и снабдување во согласие со Повереникот за индустрија и занаяти.

23) Во § 32 — (3): Место зборовите „Бана односно Министра трговине и индустрије“ ќе стои: Од Повереникот за трговија и снабдување во согласие со Повереникот за индустрија и занаяти.

24) Во § 33 — (1): Место зборовите „Закону о разрезивању и наплаќивању приреза на непосредни порез комсра од 2. VII. 1930 година I. Бр. 2367/0 ќе стои: Законот кој е во сила во Македонија за наплатауење на непосредниот порез.

25) Во § 33 — (2): Место зборовите „Бан односно Министар“ ќе стои: „Повереникот за трговија и снабдување во согласие со Повереникот за индустрија и занаяти, а зборовите: „коморе у Београду“ одпаднават.

26) Во § 34: Овој параграф ќе гласи: До крајот на март месец секоја година комората треба да поднесува на Повереникот за трговија и снабдување заклучната сметка за работата во миналата година на одобрување, кое ќе се врши во согласие со Повереникот за индустрија и занаяти.

27) Во § 35 — (1): Овој став ќе гласи: Комората ќе стои под надзор на Повереникот за трговија и снабдување и на Повереникот за индустрија и занаяти.

28) Во § 35 — (2): Овој став ќе гласи: Повереникот за трговија и снабдување во согласие со Повереникот за индустрија и занаяти решава по жалбите кој здруженијата односно припадниците на отделните комори поднесуваат против одлуките на комората.

29) Во § 35 — (3): Место зборовите: „Министар трговине и индустрије односно бан“ ќе стои: Повереникот за трговија и снабдување во согласие со Повереникот за индустрија и занаяти.

30) Во § 35 — (4): Место зборовите: „Министра трговине и индустрије односно бана“ ќе стои: Повереникот за трговија и снабдување, а после зборовите: „коначне одлуке“ ќе се додаде: која ќе ја донесува во согласие со Повереникот за индустрија и занаяти.

31) Во § 30 — (1): Место зборовите: „Министар трговине и индустрије“ во целиот став ќе стои: Повереникот за трговија и снабдување во согласие со Повереникот за индустрија и занаяти.

32) Во § 36 — (2): Овој став ќе гласи: Трошкови на комесарот паѓаат на терет на комората.

33) Во § 37 — (1): Овој став ќе гласи: Комората може да биде член на сојузот на коморите во Федеративна Југославија.

34) Во § 30 — (9): Место зборовите: „досадашње коморе, односно Трговачко-индустриске коморе“ ќе стои: Трговско-индустриската комора во гр. Скопје.

35) Во § 39 — (13): Место зборовите „Досадашње заједничке коморе“ ќе стои: Трговско-индустриската комора, а после зборот: „чиновници“ се додаваат зборовите: од нејниот делокруг.

Член 5

Досегашните областни стопански комори во Скопје и Битола се ликвидираат. Нивната ликвидација ќе се врши по одредбите на Повелбава.

Член 6

Се создава акционен одбор на Трговско-индустриската комора во Скопје со задача да организира работата на Комората, да приготви проект на коморскиот статут, да приготви све што е нужно за ликвидирање на материјалните и личните одношенија со досегашните комори и за избор на коморските советници. Бројот на членовите на акциониот одбор и неговото устројство го одредува Стопанскиот совет при Президиумот на АСНОМ.

Член 7

За првите избори на коморските советници не важат одредбите на § 16 став 1 т. 1 и ст. 2, доколку се однесуваат на ст. 1 т. 1 на истиот параграф.

Член 8

Оваа повелба влегува во сила со денот на нејното објавување.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Д-р Борис Спиров, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Во борбата против фашизмот зеде участие целиот наш народ. Нашата училишна младина со свој младински жар влезе во таја борба и даде скапи жртви. За да се даде признание на тие жртви, Президиумот на АСНОМ го донесе следното

РЕШЕНИЕ

№ 27

Чл. 1. На сите оние ученици и ученички од нашите училишта кој се записале во гимназија во меѓувремето од 1941—1944 година, но после това ступиле во партизански одреди, или биле по политички причини затворени или интернирани, се признава за завршена започнатата учебна година.

Чл. 2. На учениците и ученичките, предвидени во чл. 1, кој се записале во VIII клас, им се признава само VIII клас.

Чл. 3. За да се на учениците и ученичките, предвидени во чл. 1, овозможи да си го надокнадат изгубеното време, Поверенството на народната просвета ќе организира специални помоќни средношколски курсеви и то за оние ученици кој се обхванати од мобилизацијата, после нивното ослободување од војската.

Чл. 4. Исти такви курсеви ќе се организират и за учениците од онаја територија која беше окупирана од големоалбанците, каде през целото време немаше школа.

Чл. 5. Ова решение стапуе на снага со денот на објавувањето.

Скопје, 18-II-1945 година

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Д-р Борис Спиров, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Президиумот на Антифашиското собрание на Народното ослободување на Македонија (АСНОМ), на своето заседание од 18 февруари 1945 година, донесе

П О В Е Л Б А

ЗА ОСНОВАЊЕ НА ФОНД ЗА ИЗДРЖАВАЊЕ НА УЧЕНИЧЕСКИОТ ПАНСИОН ПРИ СКОПСКОТО ДРЖАВНО СРЕДНО ТЕХНИЧЕСКО УЧИЛИШТЕ

Член 1

За издржавање на пансионот (интернатот) при Скопското државно средно техничко училиште со цел, чрез осигурување на храната, да се олесни школувањето на учениците, кои ќе бидат од сите краишта на Македонија, како и да се овозможи учењето на бедните ученици, се основава при Македонската стопанска банка еден фонд под назвањето „Пансионен фонд на Скопското државно средно техничко училиште“.

Член 2

Фондот е самостојателно јуридикеско тело со одделен катагодишен буџет.

Фондот се ослободува од сите државни и самоуправни такси и данаци. Ова ослободување се относува и на договори во врска со заклучување на заеми за нуждите на фондот.

Со фондот ракува Повереникот на градежите по предписанијата на оваја Повелба и на Правилникот, кој што ќе се издаде воз основа на чл. 5 на оваја Повелба.

По одобрение на Президиумот на АСНОМ и по предложение на Повереникот на градежите и на Повереникот на финансиите, Повереникот на градежите — во името на фондот — може да заклучува заеми на темел на приходите на фондот.

Член 3

Средствата и приходите на фондот са:

а) редовните месечни пансионски вноски, кои што ќе ги внесуваат парично-состојателните ученици;

б) пансионските вноски на околицките народно ослободителни одбори за изпратените от нив за школување во училиштето бедни ученици — стипендисти;

в) дотациите — месечни или годишни на федерална Македонија како незина помош за издржавање на пансионот;

г) даренија на частни лица, фирми, кооперации и други частни или општествени учредденија;

д) приходи од налози на Поверенството на градежите за извршени услуги на частни лица или општествени учрежденија за одобрение на градежни планови, на електромонтажни скици, за издавање на документи за правоспособност на фабрики, работилници, превозни средства, за издавање на дипломи на машинисти, огнари, шофери, за извршена контрола на парни котли и бутилки (флаши) за гасен воздух или газ и друго;

е) приходи од представлениа, сказки, забави и др.;

ж) лихвата од главинината на фондот;

з) долгорочни заеми од разни кредитни учрежденија.

Член 4

Буџетот на фондот, респективно на училишниот пансион, се приготвува од Повереникот на градежите заедно со општиот буџет на Поверенството за градежите и се утврдува од Президиумот на АСНОМ по доклад на Повереникот на финансиите.

Член 5

Повереникот на градежите, во споразумение со Повереникот на финансиите, ќе предпише еден правилник за извршување на оваа Повелба за основање на пансионерскиот фонд на Скопското државно средно техничко училиште и за управлението со тој фонд.

Член 6

Оваа Повелба стапува во сила со денот на донесувањето.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Д-р Борис Спиров, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р

Президиумот на Антифашиското собрание на народното ослободување на Македонија (АСНОМ), на заседанието си од 18. II. 1945 година, донесе

П О В Е Л Б А ЗА ОТКРИВАЊЕ НА УЧИЛИШТА ЗА ПОМОШТЕН МЕДИЦИНСКИ ПЕРСОНАЛ

Член 1

(1) Во федерална Македонија се откриват следните училишта за помоштен медицински персонал:

- 1) за санитарни сестри;
- 2) за акушерки;
- 3) за болногледачки.

(2) Устројството, местонахождението, числото, времетрајането, учебната програма и бројот на учениците во тија училишта, како и субјективните и објективните услови на кандидатите ќе се пропише со особен правилник.

Член 2

(1) Учението во училиштата и издржката на учениците е бесплатна.

(2) Учениците при уписувањето подават писмена декларација со која се задолжават да служат, след като свршат, најмалку шест години во медицинска служба по распоредање на надлежната државна власт.

Член 3

Училиштето од т. 1 став 1 чл. 1 на Повелбата е во ранг на средно училиште, а тија од т. 2 и 3 се во ранг на нижа гимназија.

Член 4

Личните и материјалните расходи за училиштата предвидени во Повелбата са во тежест на буџетот на Поверенството за народното здравје.

Член 5

Предвидените правилници во Повелбата пропишува Поверенството на народното здравје.

Член 6

Повелбата влегува во сила со денот на објавувањето.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Д-р Борис Спиров, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р

Р Е Ш Е Н И Е ЗА ОБРАЗУВАЊЕ НА ВРЕМЕНЕН ФИЗКУЛТУРЕН ОДБОР ЗА МАКЕДОНИЈА

Член 1

При Поверенството на народната просвета се образује Временен физкултурен одбор за Македонија.

Член 2

Одборот има за цел да ја спроведе организацијата на сите грани на спортот во цела Македонија.

Член 3

Функцијата на Одборот е ограничена до формирањето на физкултурен савез, који треба да биде највиш орган на македонскиот спорт.

Член 4

Во Времениот физкултурен одбор влегуваат претставители на Поверенството за народната просвета, на Главниот Штаб на НОВ и ПОЈ за Македонија, Главниот одбор на ЕНОФ, Главниот одбор на АФЖ, Главниот одбор на НОМСМ и на Акциониот одбор на синдикатите во Македонија.

Член 5

Во духот на ова решение, за да се овозможи брза и планска физкултурна акција, Времениот физкултурен одбор ќе изработи времено раководство.

Член 6

Ова решение стапуе на снага со денот на објавувањето.

Скопје, 18. II. 1945 година

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Д-р Борис Спиров, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

АКТИ НА ТРЕТОТО ЗАСЕДАНИЕ НА АСНОМ

На основание т. 1 од Решението на Антифашисткото собрание на народното ослободување на Македонија за конституирање на АСНОМ како врховен законодавен и извршен орган на државната власт на демократска и Федерална Македонија, АСНОМ го донесува следното:

ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПОЛНЕНИЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА РАБОТАТА НА АНТИФАШИСТОКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Чл. 3 се изменува и гласи така:

„Прекоредното заседание на АСНОМ го свикнува Президиумот по потреба или по сакањето на една половина народни претставители.

Во предложението за свикнување на прекоредното собрание се назначуваат дневниот ред и конкретните предложения:

Чл. 4 се укинува

Чл. 5 се укинува

Чл. 6 става чл. 4

Чл. 7 се укинува

Алинеа 2 на чл. 8 се укинува, и

Чл. 8 става чл. 5

Чл. 9 става чл. 6

Чл. 10 става чл. 7

Чл. 11 се укинува

Чл. 12 става чл. 8

Член 2

На заседанието на Собранието председаствува Председателот или еден од потпретседателите. Председателот се грижи за вршењето на работата и за запазување редот на работата на заседанието.

Член 3

Заседанијата на Собранијата се јавни. Тие можат да бидат и тајни по предложение на Президиумот или најмалку 30 народни претставители. За овао предложение се гласа без дискусија.

Член 4

Секое заседание почнува со четење на дневниот ред и записникот од миналото заседание. Дневниот ред на првото свикнување го утврдува Президиумот на АСНОМ. За секое едно заседание дневниот ред може да се измени со одлуката на Собранието. Дневниот ред ќе се објави со нарочни објави во салата и зградата во која се држат заседанијата.

Член 5

На заседанијата на Собранието право да говорат имаат само народните претставители и лица кој са нарочно повикани од страна на Президиумот или Собранието. Председателот дава думата на говорниците и тоа по ред како кој се пријави. Говорниците се пријавуваат за дума писмено на Председателот во течението на дебатата.

Член 6

По сите поважни предмети се води во Собранието дискусија (претрес). Дискусијата се врши по принцип и во поединсти. Собранието својте одлуки ги донесува во вид на закон или резолуција.

Предложенијата за закони и резолуции, пред да се изнесат на претрес во пленумот, се претресуваат во надлежните одбори на Собранието.

Член 7

За полесно свршавање на работите, Собранието избира нарочни одбори, и тоа: законодателен одбор, финансијски одбор, одбор за молби и жалби и мандатни одбор.

За изнесување на молби пред Собранието решава одборот за молби и жалби.

Овија одбори са постојани, а во времето меѓу заседанијата на Собранието работат како одбори на Президиумот.

Собранието може да определи и други истражни и анкетни одбори за по некој прашања. Сите власти во Македонија должни са по барање на тие одбори да им дадат содејствие во нивната работа.

Член 8

Говорникот може да говори само за прашањето кое е на дневен ред. Председателот има право да го ограничи времето на говорот и да го опомене говорникот за дневниот ред.

Член 9

Предложения за закони и резолуции можат да поднесуваат народните претставители и министрите.

Член 10

По правило народните претставители преку Председништвото треба да бидат обавестени за проектот на предложението преди да се предложението стави на дневен ред на заседанието.

Член 11

За хитноста на поедини решенија решава Собранието.

Член 12

Народните претставители имаат право да постават прашање на Председателството на Собранието, на Народната влада или на поедини министри. Прашањата се поставуваат писмено или усмено во почетокот на заседанието. На поставеното прашање Президиумот на Собранието, односно на владата и министрите должни се да одговорат усмено или писмено најдоцна во рок од три дена.

Член 13

На народниот претставител Председателот може да му ја земе думата ако ни после опомената на Председателот не се придржава на дневниот ред или пак ако говори во тон недостојен на Собранието. Во потешки случаи Собранието може да го изклучи народниот претставител од едно или повеќе заседанија.

Член 14

Мандатот на народниот претставител престанува со смртта, а се губи:

1. ако е осуден за нечесно дело

2. ако со својето држање во Собранието и надвор од него го слаби угледот на народни претставители; и

3. ако неоправдано и постојано отсаствува од заседанијата на Собранието.

За губењето на мандатот на народен претставител решава Собранието по предложение на мандатниот одбор.

Член 15

На народните претставители Президиумот им издава специални легитимации за народни претставители.

Член 16

Никој вооразен не смее да влезе во салата во која се држат заседанијата на Народното собрание освен лица кои Председништвото ќе ги повика со оражје.

Член 17

Граѓани можат да присуствуваат на заседанијата на Собранието со билети издадени од Президиумот.

Член 18

Исклучително право за одржување на редот како во зградата така и во салата каде се држат заседанијата припаѓа на Президиумот на Собранието. Председателот може да ги исклучи слушачите кои го нарушават редот и мирот.

Член 19

Ова изменение и дополнење на Правилникот за работата влага во сила со изгласувањето од АСНОМ.

Скопје, 14 април 1945 год.

**ПРЕЗИДИУМ НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ
НА МАКЕДОНИЈА**

Секретар, Претседател,
Љупчо Арсов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р

Народното собрание на Македонија, на своето заседание одржано на 15 април 1945 година, го донесе следниот

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА РЕШЕНИЕТО НА АНТИФАШИСТИЧКОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУЕЊЕ НА МАКЕДОНИЈА ЗА КОНСТИТУИРАЊЕТО НА АСНОМ КАКО ВРХОВЕН ЗАКОНОДАТЕЛЕН И ИЗВРШЕН ОРГАН НА ДРЖАВНАТА ВЛАСТ НА ДЕМОКРАТСКА МАКЕДОНИЈА

Имајќи ја во вид потребата за воспоставувањето на Народна влада на Македонија, а со обзир на постигнатото средување на внатрешните одношенија и на зацврстувањето на народната власт, АСНОМ го донесува следниот закон:

Член 1

Називот Антифашистичко собрание на народно-ослободување на Македонија се изменува и гласи: Народна народно собрание на Македонија.

Називот на извршните органи на државната власт во Македонија се изменуваат и ќе гласат: селски, општински, градски, реонски, околиски или окружни народен одбор, градско, околиско и окружно народно собрание.

Член 2

Се укинува чл. 13 од Решението на Антифашистичкото собрание на народното ослободување на Македонија.

Член 3

Президиумот на АСНОМ, кој сега станува Президиум на Народното собрание на Македонија, а кој привремено ги вршеше и работите на Народната влада на Македонија, со формирањето на Народната влада престанува да ги врши тие работи и ги

задржува законодавните функции, кои нему му припаѓаат помеѓу заседанијата на Народното собрание на Македонија, и оние извршни функции, кои нему му припаѓаат како на Президиум на Федералната држава Македонија и како на представител на државниот и народниот суверенитет на Федерална Македонија.

Член 4

Овој закон влегува во сила со денот на изгласувањето.

Скопје, 15 април 1945 година.

**ПРЕЗИДИУМ НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ
НА МАКЕДОНИЈА**

Секретар, Претседател,
Д-р. Борис Спиров, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Народното собрание на Македонија, на своето заседание одржано на 15 април 1945 година, го донесе следниот

ЗАКОН

ЗА ЗАКЛЕТВАТА НА НАРОДНИТЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ НА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Народните претставители на Народното собрание на Македонија, на кои претставителските мандати им се заверени од Мандатниот одбор и се признати од Народното собрание, ја положуваат на заседанието на Народното собрание на Македонија следната заклетва:

„Ја, Н. Н., се колнам во честа на својот народ, дека верно и безуморно ќе служам на народот, дека сите свои должности ќе ги вршам совесно и предано, чувајќи и бранејќи ги тековините на народноослободителната борба, за среќа и напредок на Македонија и Демократска Федеративна Југославија“.

Член 2

Овој закон влегува во сила кога ќе го изгласа Собранието.

Скопје, 15 април 1945 година.

**ПРЕЗИДИУМ НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ
НА МАКЕДОНИЈА**

Секретар, Претседател,
Д-р. Борис Спиров, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Народното собрание на Македонија, на своето заседание од 16 април 1945 година, а по предложението на Законодавниот одбор, го донесе следниот

ЗАКОН

ЗА СПРЕЧУЕЊЕ НА ШПЕКУЛАЦИЈАТА

Член 1

Како шпекулација се смета стопанско дејствие, кое има за цел, исползувајќи извонредните обстоятелства настани поради војната и фашистичката окупација, да постигне несразмерна стопанска полза, во вреда на народните интереси и на снабдувањето на Југословенската армија и населението.

Шпекулацијата се наказува по распоредбите на овој закон, до колку не се предвидени построги наказания во некој друг закон.

Член 2

Како шпекулација, во смисол на овој закон, се смета:

1) Секоја работа и дејствие, кое се претприема со намерение, да се стоките (трговската, занаетчиската, индустријалната, земјоделските и стоководните производени и предметите неопходни за народното стопанство и сл.) со натрупување, укривање, непријавување, ограничување на продажба или непродавање воопште, повлекујат од прометот и со тоа повиси нивната цена;

2) Сакање поголема цена за стоката која цена обезбедува на производителот, на посредникот односно на продавачот печалба, која се, со обзир на местото, времето и сите други опстојателства, смета како прекомерна;

3) Секое непридржување на одредените или кои ќе бидат одредени по надлежен ред цени;

4) Купување, продавање или произведување на стоки противни на надлежните расписанија;

5) Запирање или ограничување на стопанската дејност без уважителни причини, повредување сопственото си предпријатие, или стока со цел да се растрои економската сила на нашата федерална единица;

6) износ или превоз на стока без дозволение од надлежната власт, ако е за износот или превозот предвидено да се има дозволение од надлежната власт;

7) секое споразумение меѓу производителот, посредникот и продавачот со цел да се повиши цената односно со цел да се одржи високата цена и спречи нејзиното намалување;

8) многукратно препродавање, односно уведување непотребни посредничества во прометот на стоките важни за снабдувањето на Југословенската армија и населението, поради кое стоката би могла да поскапее;

9) купување на стоката по трговите (пазарите), или на пат до тргот од производителите или други лица, за да се продава, како и одвраќање производителите и други лица да произведуваат стоки или да ги продаваат;

10) неозначување на видно место во заведенијата, на трговите или на други места определени за продажба, ценовници, етикети и слично, на сите стоки определени за продажба.

Член 3

Дела извршени против распоредбите на овој закон се наकाжуваат според тежината на своето дејание со:

1) глоба;

2) присилна физичка работа од 3 месеци до 3 години;

3) конфискација на стоките со кои е извршена шпекулација;

4) конфискација на целиот имот на осуденото лице;

5) смрт.

Наказанијата под т. т. 1, 2 и 3 од став 1 на овој член можат да се наложат заедно против осуденото лице, а наказанието од точка 5 повлекуе и тоа од точка 4.

Наказанието по точка 5 став 1 од овој член се налага само во случаите, кога е со деанието за шпекулацијата нанесена вреда на савестествените народни интереси или е во голем масштаб угрозено снабдувањето на Југословенската армија и населението, како и кога е извршителот на делото со умисал делал да ослаби економската сила на нашата федерална единица во полза на непријателот.

При наложување наказанијата од т. т. 4 и 5 став 1 на овој член, се оставува на неполнолетните деца и на безимотна супруга најнужните средства за живот, како и на неработноспособните членови на семејството.

Член 4

Глобата не може да биде поголема од стократната стојност на стоката според цената по која е она незаконски продавана, а која е предмет на наказателното преследување.

Во случаите кога стоката не е непосредствен предмет на наказателното преследување, глобата се налага во размер од 1000 до 1.000.000 лева.

Член 5

Глобите се наплатуваат и конфискациите се извршуваат во полза на Македонската федерална единица.

Конфискованата стока се оставува на чување на народниот одбор на местото каде е донесена пресудата, а со стоката, односно имотот се постапува по следниот начин:

1) Ако стоката подложи на брза развала или е добиток, се продава по определените цени, а сумата се става на расположение на Министерството за трговија и снабдување, односно на Министерството за индустрија и рударството;

2) Целата друга стока се пази и за тоа се известува Министерството за трговијата и снабдување, односно Министерството за индустрија и рударство, кои располагаат со истата во рамките на савестивашиите распореденија.

Член 6

Глобата во случаи на неисплатимост, се заменува со присилна работа, като се смета по 300 лева за секој ден на присилна работа.

Наказанието присилна физичка работа, со кое се заменува глобата, не може да биде подолго од три (3) години.

Член 7

Условно наказание не се допушта.

Член 8

Сопственикот на претпријатието или заведението, ако е физичко лице, одговара за неспазување распоредбите на овој закон, доколку не се докаже да се дејанијата извршени од неговиот намештеник, без негово знаење или одобрение во последствие. Во таков случај одговара намештеникот. За глобата, во секој случај, одговара солидарно и сопственикот на претпријатието или на заведението.

Намештениците, или други лица, кои учествувале во кривичното дело, како саучесници или помагачи одговараат исто така по овој закон.

При правните лица одговара лицето на кое е поверено водењето на работите, доколку не се докаже да е дејанието извршено без негово знаење. Во таков случај одговара лицето, а солидарно одговара и правното лице.

Член 9

Осем наказанијата наложени по распоредбите на овој закон, може во претпријатијата или заведенијата нарочно важни за снабдувањето на Југословенската армија и населението да се назначи делегат на народноослободителната власт за сметка на претпријатието или заведението, со задача да се грижи за правилната работа на претпријатието или заведението.

Делегатот се назначува од Министерот на трговијата и снабдувањето, односно од Министерот на индустријата и рударството.

Член 10

За судопроизводството и донесуењето на пресудите се надлежни редовните народни судови.

Месна надлежност се определуе согласно распоредбите кои важат за сите судови.

Судопроизводството се открива:

- 1) по часна пријава или
- 2) службено.

Сите органи на власта кои ќе се научат за постоењето на некое дело по овој закон, се должни да поднесат затоа пријава до соодветниот редовен народен суд.

Член 11

Против пресудата на првостепените редовни народни судови се допушта жалба во рок од 8 дена преку првостепените редовни народни судови, чија пресуда е окончателна.

Жалбата не го задржуе исполнуењето на пресудата, но судот може да го одложи исполнуењето до влегуењето во законска сила на пресудата, ако постои опасност да ќе се нанесе со тоа на осудениот непоправим штета.

Пресудата изречена по член 3 став 1 т. 5 на овој закон се извршуе кога ќе влезе во законска сила.

Судот може да постави да пресудата по нејното влегуење во законска сила се објави во дневниот печат за сметка на осудениот.

Член 12

Редовните народни судови можат да наредат, да се подозреното лице притвори ако постои опасност да избега или да попречи на истрагата.

Член 13

Овој закон се спроводи во дејствие од страна на Министерот за трговија и снабдување, односно Министерот на индустрија и рударство, во согласност со Министерот на судството.

Член 14

До формирањето на редовните народни судови, делата по овој закон ќе ги разгледат воените судови.

Член 15

Овој закон влегуе во сила со денот на обнародуењето.

Скопје, 16 април 1945 година.

ПРЕЗИДИУМ НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ НА МАКЕДОНИЈА

Секретар, Претседател,
Д-р Борис Спиров, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Народното собрание на Македонија, на своето заседание одржано на 16 април 1945 година, го донесе следниот

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУЕЊЕ И ДОПОЛНУЕЊЕ НА РЕШЕНИЕТО ЗА СОЗДАВАЊЕ НА СУД ЗА СУДЕЊЕ НА ПРЕСТАПЛЕНИЈАТА ИЗВРШЕНИ ПРОТИВ МАКЕДОНСКАТА НАЦИОНАЛНА ЧЕСТ

Член 1

Членовите 7, 8 и 9 од Решението на Президиумот на АСНОМ од 30 декември 1944 година, за создавање на Суд за судење на претстапленијата извршени против македонската национална чест се менуваат и гласаат така:

Член 7 „Претседателот, судиите и секретарот на судот ги назначуе Народното собрание на Македонија, односно неговиот Президиум.“

„Претседателот на Судот, на кого во работата му помага секретарот на Судот, има право да во рамките на овој закон издава на судските состави напатствија за вршењето на работите од формална гледна точка, доколку тоа не е јасно определено од овој закон“.

Чл. 8 „Седилиштето на судот е во Скопје“.

„Судот ја врши судската власт во состав од петорица судии“.

„Судските состави се покретни и судат по правило во седиштата на окружните народни одбори во денови определени од судот порано“.

„Членовите на судот од територијата на округот секогаш по правило влегуат во составот на судот кој суди во тој округ“.

Чл. 9. „Составуењето на судскиот состав го врши претседателот на судот. Секој состав има секретар, кој од редовите на правниците го поставуе Президиумот на Народното собрание. Секретарот на составот ги води записниците на судските расправи, помага при изработуењето на судските одлуки и ги врши административните работи се под надзор на претседателот на составот, а самиот состав има само советодавен глас“.

Член 2

Народниот обвинител при судот за судење на претстапленијата извршени против македонската национална чест влегуе во составот на Јавното обвинителство на Македонија.

Член 3

Овој закон влегуе во сила со денот на изгласуењето.

Скопје, 16 април 1945 година.

ПРЕЗИДИУМ НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ НА МАКЕДОНИЈА

Секретар, Претседател,
Д-р Борис Спиров, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Народното собрание на Македонија, на своето заседание одржано на 16 април 1945 година, го донесе следниот

ЗАКОН

**ЗА ОВЛАСТУЕЊЕ ДА СЕ ДОНЕСЕ ЗАКОН
ЗА УНИВЕРЗИТЕТОТ ВО СКОПЈЕ**

Член 1

Се овластуе Президиумот на Народното собрание на Македонија да изработи закон за Универзитетот во Скопје.

Овој закон ќе содржи прописи со кои ќе се осигури работата во Универзитетот на науката и високото стручно образование во согласие со тековините на народноослободителната борба и со потребите за изградуењето на новата државна заедница.

Член 2

Овој закон влегуе во сила со денот на обнародуењето.

Скопје, 16 април 1945 година.

ПРЕЗИДИУМ НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ НА МАКЕДОНИЈА

Секретар, Претседател,
Д-р Борис Спиров, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

АКТИ ЗА ИЗБОРИ И ИМЕНУВАЊА

СПИСОК НА НАРОДНИТЕ ПРЕТСТАВИТЕЛИ ОД МАКЕДОНИЈА ИЗБРАНИ ЗА ПРВОТО ЗАСЕДАНИЕ НА АСНОМ

Тодор Пецов Циповски, работник, Тетово; инж. агр. Јордан Блажевски, Тетово; Чедомир Филиповски, работник, поручник на НОВ, Гостивар; Александар Георгиев, градежен инженер, Гостивар; Видоје Смилевски, банкарски чиновник, Гостивар; Д-р Владимир Полежиновски, юрист правник, Кичево; Злате Тренески, землоделец, Кичево; Кирил Стојанов, свештеник, Дебар; Кемал Аголи, студент филозофија, Дебар; мајор Тихомир Милошевски, командант на Ш-та македонска бригада, с. Битуше, Галичко; Елисије Поповски, банкарски чиновник, Маврово; Мино Минов, работник, Маврово; Д-р Кирил Миљовски, ветеринарен лекар, Битола; Мајор Вангел Чукаловски, командант на I-та бригада, Битола; Богоја Фотев, землоделец, Бистрица; Капетан Коста Јашмаков, началник штаба на Ш-та бригада, Битола; Петар Стојанов Манговски, адвокат, Битола; Васил Кара Ангеловски, заменик командант на V-та бригада, землоделец, Битола; Нафи Сулејман, землоделец, Битолско; Лилјана Чаловска, студентка, Битола; Илија Илијески, адвокат, Битола; Цветко Узуновски, работник, Ресен; потпоручник Наум Ташков Веслиевски, заменик командант на Ш-та бригада, Ресен; Јонче Колев Трпевски, работник, Ресен; Георги Ивановски, учител, Ресен; Илија Божиновски, чиновник, Ресен; Петре Пирузе, адвокат, Охрид; Лазар Гиновски, землоделец, Белчишта; Кирил Петров Чаулев, студент, Охрид; Владо Малески, студент права, Струга; Методи Андонов — Ченто, трговец, Прилеп; Вера Ацева, домаќинка, Прилеп; Инж. Кирил Георгиевски, архитекта, Скопска општина, Прилеп; Борко Темелков, работник, Прилеп; Димче Стојанов Миревски, професор, Прилеп; Милан Костов Стефанов, землоделец, с. Десово; Методи Поповски, поручник, командант на П-та бригада, Прилеп; Тодор Ношпал, трговец, Прилеп; Томо Кутурец, приватен чиновник, Крушево; Наум Наумовски, политички комесар на П-та бригада, Крушево; Злате Билјановски, заменик полком. на III бригада, Пуста Река; Генади Илијев Лешков, землоделец, с. Дреново, Бродско; Панко Брашнаров, учител, Велес; Бано Андрејев — Ронката, полком. на Главниот штаб, Велес; Страхил Гигов, началник персонално оделеније, Велес; Благое Хаџи Панзов, адвокат, Велес; Благое Левков, адвокат, Велес; Мино Богданов, чиновник, Велес; Маџа Карбева, домаќинка, Велес; Стоилко Костов Иванов, учител, Ораов Дол; Ванчо Бурзевски, приватен чиновник, Св. Николе; Никола Минчев, банкарски чиновник, Кавадарци; Диме Туриманцовски, мајор на НОВ и ПОМ, Кавадарци; Иван Раднански, землоделец, с. Радна; Јован Георгиев, свештеник, с. Дреново; Методи Панов Цунов, землоделец, Ваташа; Камбер Асан, землоделец, Долно Дисан; Лазо Калаџиџев, работник, Неготино; Најдо Стаменин, работник, Неготино; Лазо Мојсов, студент права, Неготино; Боро Чаушев, работник, Неготино; Ристо Балаџиџев, приватен чиновник, Гевгели; Димитар Зафировски, журналист, Гевгели; Иван Танев, поруч. Гевгели; Јанко Шопов, техничар Гевгели; Атанас Бојков, командант на Струмичкиот одред, с. Богданци; Никола Пеев, работник, с. Богданци; Димитар Теменугов, полком. на Струмичкиот одред, с. Богданци; Епаминонда поп Андонов, професор, Струмица; Благоја Минов, работник, Струмица; Борис Поцков, типограф, Струмица; Емануел Чучков, директор на гим-

назија, Скопје, Штип; Генерал-мајор Михаил Апостолски, командант на НОВ и ПОМ, Штип; Инж. економист Љубомир Арсов, банкарски чиновник, Штип; Кирил Глигоров, адвокат, Штип; Исак Сион, приватен чиновник, Штип; Димче Беловски, приватен чиновник, Штип; Никола Иванов Вражалски, канд. адвокат, Кочани; Кирил Михајловски, учител, Винаца; Страхил Бајовски, учител, Берово; Мара Нацева, работничка, Куманово; Веселинка Малинска, приватен чиновник, Куманово; Инж. економист Лазар Соколов, Куманово; Благоје Стефков, работник, Куманово; Боро Димитриев, воздухопловен поручник на бившата југословенска војска, Равно; Младен Георгиев, землоделец, Челопек; Борис Чушкарров, учител, полком. на III бригада, Куманово; Стојан Тодоровски, приватен чиновник, Куманово; Д-р Никола Мицев, ветеринарен лекар — бактериолог, Кратово; Поручник Боро Милевски, командант на IV бригада, Штип; Трајко Цветанов, студент, Крива Паланка; Кирил Петрушев, типографски работник, Скопје; Венко Марковски, поет, Скопје; Потпуковник Панче Неделковски, заменик командант на Главниот Штаб на НОВ и ПОМ, Скопје; Петар Богданов — Кочко, оперски певец, Скопје; Милева Сабо, работничка, Скопје; Кемал Сејфула, занатлиа, Скопје; Асен Симиџиџев, канд. адвокат, Скопје; Димитар Миовски, лекар во железничката болница, Скопје; Тодор Стојанов Вездин, активен судски подпуковник од бивша Југославија, Скопје; Душан Лукарров, работник, Скопје; Инж. Славко Поп Антовски, агроном, Скопје; Инж. Часлав Рангеловски, лесничеј, Скопје; Александар Петровски, кројач — подпредседател на стопанската камара Скопје; Атанас Великов, работник, Петрич; Васил Атанасов Василев, работник, Петрич; Димитри Манџовски, землоделец, Костур; Васил Атанасов Ивановски, работник, Костур; Димитар Влахов, публициста, Кукуш; Борис Атков, чиновник, Скопје; Перо Тиквар, работник, Прилеп; Трајче Трајчески, землоделец, Црвена Вода.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

ИЗБРАН НА ПРВОТО ЗАСЕДАНИЕ НА АСНОМ

1. Претседател — Методи Андонов — Ченто, трговец от Прилеп

I. Потпретседател — Панко Брашнаров, учител от Велес

II. Потпретседател — Емануил Чучков, директор на гимназија от Штип

Секретари:

инж. Љубомир Арсов, банкарски чиновник от Штип

Д-р Владимир Полежиновски, правник от Кичево

Членови:

1. Венко Марковски, поет от гр. Скопје

2. Цветко Узуновски, работник от Преспа

3. Богоја Фотев, землоделец от с. Бистрица, Битолско

4. Михаил Апостолски, генерал-мајор, командант на НОВ и ПО на Македонија, от гр. Штип

5. Страхил Гигов, началник на персоналното оделение на Главниот штаб на Македонија, от гр. Велес

6. Петре Пирузе, адвокат от гр. Охрид
7. Кирил Петрушев, типографски работник от гр. Скопје
8. Јован Ѓоргов, свештеник от село Дреново, Кавадарско
9. Кемал Аголи, студент филозофија, от гр. Дебар
10. Епаминонда поп Андонов, професор от гр. Струмица
11. Генадие Илиев Лешков, землоделец от с. Дреново, Бродско
12. Инж. Лазар Соколовски, економист от гр. Куманово
13. Вера Ацева, домаќинка от гр. Прилеп
14. Камбер Хасан, землоделец от с. Долно Диган, Кавадарско
15. Ацо Петровски, кројач от гр. Скопје
16. Младен Ѓоргиев Челопечки, землоделец от с. Челопек, Кумановско
17. Лилјана Чаловска, студентка от гр. Битола

32. Венко Марковски, поет от Скопје
33. Петар Богданов — Кочко, музиколог от Скопје
34. Тодор Стојанов Звездин, активен судиски потпуковник от бившата југословенска војска, от Скопје
35. Тихомир Милошевски, поручник от бившата југословенска војска — командант на III-та бригада, от с. Битуша — Галичко.
36. Димитар Влахов, публициста от Кукуш
37. Борко Темелков, работник от Прилеп
38. Лилјана Чаловска, студент от Битола
39. Др. Киро Миљовски, ветеринарен лекар от Битола
40. Вангел Чукалоски, активен ваздухопловен капетан на бившата југословенска војска, командант на I-та бригада, от Битола.

НАРОДНИ ПРАТЕНИЦИ ПРЕДЛОЖЕНИ ОД ПРВОТО ЗАСЕДАНИЕ НА АСНОМ ЗА ЧЛЕНОВИ НА ПРЕЗИДИУМОТ НА АВНОЈ

1. Димитар Влахов, публицист од Кукуш
2. Методија Андонов — Ченто, трговец от Прилеп
3. Генерал-мајор Михаил Апостолски, командант на НОВ и ПОМ, от Штип
4. Лазо Кулишев, работник от Св. Николе
5. Бане Андреев — Ронката, јавни работник от Велес
6. Венко Марковски, поет от Скопје
7. Мара Нацева, работничка от Куманово

РЕШЕНИЕ ЗА КООПТИРАЊЕ НА НОВИ ЧЛЕНОВИ НА АСНОМ

Член 1

На основата на 11 чл. от Правилникот за работа на АСНОМ од 2 август 1944 година, за примање нови членови во АСНОМ, Президиумот на АСНОМ ги кооптира следните лица:

1. Кирил Тошев Крстев за Дебарца,
2. Васил Калајџиовски, судија Вевчани,
3. Живко Брајковски, землоделец Галичник,
4. Абдула Алија, землоделец Прешево.

Член 2

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

6 август 1944 год.
во с. Рамно

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Д-р Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ ЗА КООПТИРАЊЕ НА НОВ ЧЛЕН ВО АСНОМ

Член 1

На основата на 11 член од Правилникот за работа на АСНОМ, од 2 август 1944 година, Президиумот на АСНОМ го кооптира

Д-р Борис Арсов, адвокат от Крива Паланка.

ПРАТЕНИЦИ ЗА АВНОЈ ИЗБРАНИ НА ПРВОТО ЗАСЕДАНИЕ НА АСНОМ

1. Тодор Поцев Циповски, работник од Тетово
2. Јордан Блажевски, инж. агроном — раководител на општинското стопанство — Скопје, от Тетово
3. Чедо Филиповски, работник од Гостивар
4. Др. Владо Полежиновски, јурист од Кичево
5. Злате Тренески, землорадник от Кичево
6. Кемал Аголи, судија от Дебар
7. Владо Малевски, чиновник от Струга
8. Петре Пирузе, адвокат от Охрид
9. Лазар Гиновски, земеделец от Охрид
10. Цветко Узуновски, работник от Ресен
11. Наум Веслиевски, заменик командант на III-та бригада, от Ресен
12. Наум Наумовски, работник, политички комесар на II-та бригада, от Крушево
13. Тома Кутурец, приватен чиновник от Крушево
14. Методија Андонов — Ченто, трговец от Прилеп
15. Бане Андреев — Ронката, политички комесар на Главниот Штаб, от Велес
16. Панко Брашнаров, учител от Велес
17. Никола Минчев, учител от Кавадарци
18. Лазо Калајџиев, работник, заменик командант на II-та бригада, от Неготино
19. Ристо Бајалски, приватен чиновник от Гевгелија
20. Олга Петрушева, домаќинка от Дојран
21. Епаминонда поп-Андонов, професор от Струмица
22. Благое Минов, работник от Струмица
23. Генерал-мајор Михаил Апостолски, командант на НОВ и ПОМ, от Штип
24. Кирил Глигоров, адвокат от Штип
25. Страхил Бајовски, учител от Берово
26. Никола Иванов Вражалски, кандидат адвокат от Кочани
27. Кирил Михајловски, учител от Винаца
28. Др. Никола Мицев, ветеринарни лекар от Кратово
29. Трајко Николов, студент от Крива Паланка
30. Мара Нацева, работничка од Куманово
31. Лазо Сокол, началник на оддел при Обласната стопанска камара — Скопје, от Куманово

Член 2

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во манастир „Св. Отец Прохор Пчински“.
2—5 септември 1944 год.

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

РЕШЕНИЕ

ЗА КООПТИРАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА АСНОМ

Член 1

Кооптират се за членови на АСНОМ:

1. Дончо Арсов, приватен чиновник от Штип
2. Георги Шоп-Трајанов, професор от Велес
3. Инж. Киро Жерновски, от Скопје
4. Стамат Дуковски, трговец от Скопје
5. Инж. Бојан Санев, от Штип.

Член 2

Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето.

Во с. Горно Врановци
14 октомври 1944 година

ЗА ПРЕЗИДИУМОТ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Президиумот на АСНОМ, на своето заседание одржано во с. Горно Врановци, на 27 октомбар 1944 година, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

ЗА КООПТИРАЊЕ НОВИ ЧЛЕНОВИ НА АСНОМ

Член 1

На основание чл. 11 од Правилникот за работа на АСНОМ, од 2 август 1944 година, кооптират се следните членови на АСНОМ:

1. Свешт. Методи Гогов, од Штип
2. Инж. Глигор Ташков, од Скопје
3. Хасан Шукри, од Скопје
4. Павле Шатев, адв. од Кратово
5. Д-р Неџат Аголи, од Дебар
6. Божидар — Даре Цамбаз, апотекар од Прилеп
7. Иван Алтипармаков, од Битола
8. Александар Маргулков, од Велес
9. Полк. Пецо Трајков, од Леринско
10. Д-р Стерју Воздов, од Куманово
11. Дим. Таки Бајациев, од Скопје
12. Петар Шанданов, од Охрид
13. Крсте Гермов — Шакир, од Кукуш
14. Ѓуше Дели Иванов, од Кукуш
15. Марија Коробарова, учителка од Велес
16. Д-р Димитар Несторов, од Битола
17. Д-р Георги Гаврилски, од Св. Николе
18. Д-р Борис Спиоров, од Кичево
19. Д-р Јаков Саравич, од Бања Лука
20. Димче Зографски, од Скопје

21. Борче — Карче Алексоски, од Кичево

22. Илија Топаловски, од Битола

23. Донка Гецоска, од с. Породин — Битолско

24. Љубе Тренков, земјоделец од с. Ропотово — Бродско

25. Трајко Чундев, од Скопје

26. Страшимир — Мире Анастасов, од Кратово.

Член 2

Ова решение влегува во сила веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Вл. Полежина, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Президиумот на АСНОМ, на своето заседание одржано на 3 ноември 1944 година, во с. Горно Врановци, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

ЗА КООПТИРАЊЕ НОВ ЧЛЕН ВО АСНОМ

Член 1

На основание чл. 11 од Правилникот за работата на АСНОМ од 2 август 1944 година, Президиумот на АСНОМ го кооптира:

Свештеникот Велјо Манчевски од Дебар, за член на АСНОМ.

Член 2

Овао решение влегува во сила со денот на објавувањето.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Страхил Гигов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

Президиумот на АСНОМ, на своето заседание одржано во село Горно Врановци на 3 ноември 1944 година, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

Член 1

Уважава се оставката на I секретар на Президиумот на АСНОМ, другарот Љупчо Арсов.

Член 2

Како и II секретар на Президиумот на АСНОМ, Д-р Владо Полежина се испраќа при КНОЈ, то за вршење должноста секретар на Президиумот на АСНОМ се одредува другарот Страхил Гигов.

Член 3

Ова решение влегува во сила веднага.

ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ

Секретар, Претседател,
Страхил Гигов, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

**ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ
ИЗБРАН НА ВТОРОТО ЗАСЕДАНИЕ НА АСНОМ,
ОДРЖАНО НА 30 ДЕКЕМВРИ 1944 ГОДИНА
ВО СКОПЈЕ**

Претседател: Методија Андонов-Ченто
Потпретседател: Лазар Колишевски
Секретари: Д-р Борис Спиров и Епаминонда П. Ан-
донов

Членови:

1. Киро Петрушев
2. Страхил Гигов
3. Киро Миљовски
4. Никола Минчев
5. Петар Пирузе
6. Мире Анастасов
7. Богоја Фотев
8. Ацо Петровски
9. Д-р Стерију Воздов
10. Георги Василев
11. Киро Глигоров
12. Димче Миревски
13. Александар Петровски
14. Димитар Влахов
15. Панко Брашнаров
16. Павле Шатев
17. Александар Маркулков
18. Крсте Гермов — Шакир
19. Мара Нацева
20. Цветко Узуновски
21. Хасан Шукри
22. свеш. Јован Гелев
23. Д-р Вукашин Попадик
24. Д-р Милош Јаковлевик
25. Д-р Димитар Несторов
26. Младен Челопечки
27. Кемал Сејфула
28. Веселинка Малинска

**ПРЕЗИДИУМ НА АСНОМ
ИЗБРАН НА ТРЕТОТО ЗАСЕДАНИЕ НА АСНОМ,
ОДРЖАНО ОД 14 ДО 16 АПРИЛ 1945 ГОДИНА
ВО СКОПЈЕ**

Претседател: Методија Андонов-Ченто
Потпретседател: Д-р Димитар Несторов
Секретар: Д-р Борис Спиров

Членови:

1. Димитар Влахов
2. Панко Брашнаров
3. Епаминонда П. Андонов
4. Д-р Милош Јаковлевик
5. Цветко Узуновски
6. Мара Нацева
7. Панче Неделковски
8. Акиф Лени
9. Д-р Стерју Боздов
10. Адо Петровски

У К А З

На основание чл. 2 од Законот за Народна влада на федерална Македонија, Президиумот на Народното собрание на Македонија, денес на 16 април 1945 година, за Влада на Федерална Македонија именува:

За Претседател на Владата: ЛАЗАР КОЛИШЕВСКИ
За прв Потпретседател на Владата и министер на
финансиите: ЉУПЧО АРСОВ

За втор Потпретседател: АБДУРАИМ МЕХМЕД
За Министер на внатрешните работи: КИРО ПЕТРУШЕВ

За Министер на просветата: НИКОЛА МИНЧЕВ
За Министер на правосудието: Д-р ПАВЛЕ ШАТЕВ
За Министер на индустријата и рударството: СТРА-
ХИЛ ГИГОВ

За Министер на трговијата и снабдуењето: ТОДЕ
НОШПАЛ

За Министър на земледелието и шумарството: БО-
ГОЈА ФОТЕВ

За Министер на народното здравје: Д-р ВУКАШИН
ПОПАДИЌ

За Министер на социјалната политика: Д-р НЕЏАТ АГОЛИ

За Министер на градежите: Инж. ГЕОРГИ ВАСИ-
ЛЕВ

ПРЕЗИДИУМ НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ
НА МАКЕДОНИЈА

Секретар, Претседател,
Д-р Борис Спиров, с. р. Методија Андонов-Ченто, с. р.

СОДРЖИНА

СОДРЖИНА

Страна

Акти на Првото заседание на АСНОМ

1. Решение на Антифашиското собрание на народното ослободување на Македонија како врховно законодателно и исполнително народно претставително тело и највисок орган на државната власт на демократска Македонија (АСНОМ) — — — — —

2. Декларација на АСНОМ за основните права на граѓанинот на демократска Македонија — — — — —

3. Решение на Антифашиското собрание на народното ослободување на Македонија за заведување на македонскиот јазик како службен јазик во македонската држава — — — — —

4. Правилник за работа на Антифашиското собрание на народното ослободување на Македонија — — — — —

5. Решение на АСНОМ за образување на законодателна комисија при Президиумот на АСНОМ — — — — —

6. Решение на Антифашиското собрание на народното ослободување на Македонија за образување на државна комисија за утврдување престаплените на окупаторите и нивните помагачи — — — — —

7. Решение на Антифашиското собрание на народното ослободување на Македонија за одобрение решенијата, заповедите и задолженијата, земени од Главниот штаб на НОВ и ПО на Македонија и Иницијативниот одбор за свикнување на АСНОМ — — — — —

8. Решение на АСНОМ за отдавање признание и благодарност на Народно-ослободителната војска — — — — —

9. Решение на Антифашиското собрание на народното ослободување на Македонија за прогласување на Илинден — 2 август — за народен државен празник на Македонската држава — — — — —

Акти на Президиумот на АСНОМ

10. Решение за организација поверенства при Президиумот на АСНОМ и именување на нивните раководители — — — — —

11. Решение за подела на Македонија на области, околии и општини — — — — —

12. Решение за издавање бонови — — — — —

13. Решение за организирање на аптекарската служба, за мобилизирање на аптекарите и откупување на приватните аптеки — — — — —

14. Решение за организирање на аналфабетски курсеви — — — — —

15. Решение за установјување на учителска школа — — — — —

16. Решение за установјување на основна и средна настава — — — — —

17. Решение за установјување на државна здравствена служба — — — — —

18. Решение за установјување на весник, орган на АСНОМ — — — — —

19. Решение за установјување народна милиција — — — — —

20. Решение за установјување на предварителна цензура за сите приватни печатни работи и приредби — — — — —

21. Решение за почитание на статуското (закнатото положение) на населеничките имоти — — — — —

22. Решение за запазување на јавни згради, објекти и институции и претпријатија под германска и бугарска управа — — — — —

23. Решение за одобрување издавањето проглас до македонскиот народ по повод капитулацијата на фашистичка Бугарија — — — — —

24. Проглас од Главниот штаб на НОВ и ПОМ и од Президиумот на АСНОМ до македонскиот народ по повод капитулацијата на фашистичка Бугарија — — — — —

25. Решение за важност на левот и лекот — — — — —

26. Решение за разрешување данок на населението од страна на НОО-и и давање потпори на чиновниците (персоналот) — — — — —

27. Решение за создавање фондови за исхрана — — — — —

28. Решение за организирање и работа на Народно-ослободителните одбори во федералната Македонска држава — — — — —

29. Напатствија за организацијата и работата на НОО-и (Народно-ослободителните одбори) како органи на државната власт на Федерална Македонија во Демократска и Федеративна Југославија — — — — —

30. Решение за забранување трговија со окупираната територија — — — — —

31. Решение за подела на Македонија на области и одредување ранг на поедини градови — — — — —

32. Решение за одобрување експлоатацијата на рудникот „Злетово“ во Пробиштип — — — — —

33. Решение за тутунот и неговата преработка — — — — —

34. Решение за важноста на боновите како платежно средство — — — — —

35. Решение за односот меѓу воената интендантура и НОО-и — — — — —

36. Решение за прославување на 7 ноември — денот на Великата Октомвриска револуција — — — — —

37. Решение за отварање на гимназии и учителски школи — — — — —

38. Решение за враќање во Македонија на македонци и немакедонци — — — — —

39. Решение за експропријацијата на тутунската фабрика „Вардар“ А. Д. во Скопје — — — — —

40. Решение сите бивши чиновници — Македонци да се јават на своите НОО-и — — — — —

41. Решение за отворање ЖП курс при Дирекцијата на железниците во Скопје — — — — —

42. Решение за отворање Музичка академија, Средно уметничка школа и Учителска школа во Скопје — — — — —

43. Решение за определување еднократна помош на чиновниците за месец декември 1944 година — — — — —

44. Решение за финансирање на државата до крајот на 1944 година — — — — —

45. Решение за непризнавање на склучени продажби на недвижни имоти после 1941 година — — — — —

46. Решение за одлагање плаќањето на кирии од лица што ќе ги определат НОО-и — — — — —

47. Решение за штембилување на левовите и лековите — — — — —

48. Решение за зголемување средствата за еднократната помош на инвалидите од НОВ — — — — —

49. Решение за отварање на Средно-техничко училиште во гр. Скопје — — — — —

50. Решение за отворање трговски академии во Скопје и Битола и Средно стопанско училиште во Охрид — — — — —

51. Решение за подигање Скопскиот НОО во ранг областен НОО — — — — —

52. Решение за организирање оддели и институти при Поверенството за народно стопанство — — — — —

53. Решение за слободно изнесување стоки кои не се под планска распределба од Македонија во другите федерални единици на Југославија — — — — —

54. Привремено решение кои лица од другите федерални единици можат да бидат чиновници во Македонија — — — — —

Страна

Страна

55. Привремено решение за регулирање одношенијата меѓу евреите и купувачите на еврејските покретни имоти, настанали од 6. IV. 1941 година — — — — —	25
56. Привремено решение за забрана на носење огнестрелно оружје — — — — —	25
57. Привремено решение за забрана на проституцијата, хазардните игри и музиката при јавните локали — — — — —	26
58. Решение за основање Стопански совет — — — — —	26
59. Решение за прогласување неважечки бугарски банкноти и за давање аванс на платите на чиновниците — — — — —	26
60. Решение на Президиумот на АСНОМ за основање Стопанска банка во Скопје — — — — —	26
61. Уредба за Македонската стопанска банка — — — — —	27
62. Повелба за устројството на Централата за распределување на земеделските производи (Ценземпроз) — — — — —	28
63. Решение за отварање гимназија во Кавадарци и за организирање учителски курсеви — — — — —	28
64. Повелба на Президиумот на АСНОМ за привремената административна подела на федералната единица Македонија на окрузи — — — — —	28
65. Решение за издавање привремена парична помош за фамилиите на борците од НОВ и ПОЈ, на загиналите борци од НОВ и ПОЈ, на инвалидите од НО војска и нивните породици, како и на фамилиите од жртвите на фашистичкиот терор — — — — —	29
66. Решение за давање помош на фамилиите, чивите хранители се во воено пленство — — — — —	30
67. Повелба за ткаење на платна во текстилните фабрики на Македонија — — — — —	30
68. Повелба за произведување на сапун во Македонија — — — — —	30
69. Решение за привремено регулирање на платите на државните службеници во Федерална Македонија — — — — —	31
70. Повелба за времено уредување на наемните одношенија — — — — —	33
71. Повелба за устројство на подвижни антитуберкулозни диспанзери — — — — —	34
72. Одлука на Президиумот на АСНОМ за употреба на блокираната волна во Македонија — — — — —	35
73. Повелба на устројството на Кодификационен совет при Президиумот на АСНОМ — — — — —	35
74. Повелба за граѓанска мобилизација — — — — —	36
75. Повелба за организација на Народната милиција при Народно ослободителните одбори — — — — —	36
76. Одлука на Президиумот на АСНОМ за издавање на „Службен лист на Федералната единица Македонија“ — — — — —	37
77. Повелба за забранување размената и износот на злато и на други драгоценни метали и минерали — — — — —	38
78. Повелба за создавање на Трговско-индустриска комора во град Скопје — — — — —	38
79. Решение за признавање запишаниот клас на учениците — учесници во НОВ — — — — —	40
80. Повелба за основање на Фонд за издржување на ученическиот пансион при Скопското државно средно техничко училиште — — — — —	40

Страна

81. Повелба за откривање на училишта за помоштен медицински персонал — — — — —	41
82. Решение за образување на Временен физкултурен одбор за Македонија — — — — —	41

Акти на Третото заседание на АСНОМ

83. Изменение и дополнение на Правилникот за работата на Антифашисткото собрание на народното ослободување на Македонија — — — — —	42
84. Закон за изменување и дополнување на Решението на Антифашистичкото собрание на Народното ослободување на Македонија за конституирањето на АСНОМ, како врховен законодателен и извршен орган на државната власт на демократска Македонија — — — — —	43
85. Закон за заклетвата на народните претставители на Народното собрание на Македонија — — — — —	43
86. Закон за спречување на шпекулацијата — — — — —	43
87. Закон за изменување и дополнување на Решението за создавање на суд за судење на престаплените извршени против македонската национална чест — — — — —	45
88. Закон за овластување да се донесе закон за Универзитетот во Скопје — — — — —	45
89. Закон за овластување да се донесат уредби за високите школи и академии — — — — —	46
90. Закон за Народната влада на Македонија — — — — —	46

Акти за избори и именувања

91. Список на народните претставители од Македонија избрани за Првото заседание на АСНОМ — — — — —	47
92. Президиум на АСНОМ избран на Првото заседание на АСНОМ — — — — —	47
93. Пратеници за АВНОЈ избрани на Првото заседание на АСНОМ — — — — —	48
94. Народни пратеници предложени од Првото заседание на АСНОМ за членови на Президиумот на АВНОЈ — — — — —	48
95. Решение за кооптирање на нови членови на АСНОМ — — — — —	48
96. Решение за кооптирање на нов член во АСНОМ — — — — —	48
97. Решение за кооптирање членови на АСНОМ — — — — —	49
98. Решение за кооптирање нови членови на АСНОМ — — — — —	49
99. Решение за кооптирање нов член во АСНОМ — — — — —	49
100. Решение за уважување оставката на првиот секретар на Президиумот на АСНОМ и за избор на секретар на Президиумот — — — — —	49
101. Президиум на АСНОМ избран на Второто заседание на АСНОМ, одржано на 30 декември 1944 година во Скопје — — — — —	50
102. Президиум на АСНОМ избран на Третото заседание на АСНОМ, одржано од 14 до 16 април 1945 година во Скопје — — — — —	50
103. Указ за именување на Народна влада на Федерална Македонија — — — — —	50